PAX

Nº 14
MARÇ 1975

2 DE MARÇ A:

SUMARI

EDITORIALS

Pàg. 1 -Nota de la Redacció
-MONTSERRAT:L'acte tergiversat
Pàg. 2 -Qüestió de noms

COL.LABORACIONS

Pàg. 3-5 -El català a la Catalunya Nord -J.C. i J.N.(Gurb-Vic)
" 6-7 -Apunts de la situació agrària -"Un grup de pagesos..."
" 8-9 -Entrevista amb ELISA SERNA -Daniel (Barcelona)
" 10 -Carta oberta a la "guache divine" -Rabí (Vic)
" 11 -Carta oberta a "PAX" -Margarida Mauri (Vic)

POESIA

Pàg. 12-13-Poetes de RODA DE TER (Comarca d'Osona)
.Josep Rosanas i Creus
.Glòria Fluviá
.Lluís Vivet

ARXIU

Pàg. 14-15-"No deixeu que caigui la branca d'olivera" -Discurs d'ARAFAT davant de l'Assemblea de les Nacions Unides.

RETALLANT

Pàg. 16 -PUERTO RICO,obligatòriament associat -"Agermanament"
" 17 -"El insólito caso del secretario de MANLLEU"-"Mundo"

PETITA AGENDA POPULAR

Pàg. 18-19-Mesos de Febrer i Març

FETS CATALANS

Pàg. 20-21-La formació dels Comtats catalans - Eduard (Vic)

CORRESPONSALIES - comarca d'OSONA -

Pàg. 22 - 2 de Març a VIC -Josep Romau (Vic)
" 23 - Crònica de MANLLEU -M. (Manlleu)
- Recordant un fet - Osona 75(Manlleu)
" 24 - Carta a l'opinió pública -"Comissió de delegats..."
" 25 - ...i resposta del director -(Vic)
- comarca del RIPOLLES
_ Sense comentaris - (Ripoll)

INFOR-PAX

Pàg. 26 -Trobada de LLINARS -N.M. (Barcelona)

NOTA DE REDACCIÓ

-PERFI! EL Nº 14 DE PAX!
-JA ERA HORA!
SI, NOIS, PERDONEU PERÒ ÉS QUE AMB EL Nº EXTRA DE LA PENA DE MORT I LA CAMPANYA HEM TINGUT FORÇA FEINA.
SUPOSO QUE SABREU EXCUSAR-NOS, OI?
- BÉ, VAJA! PERÒ QUE NO PASSI MÉS, EH?
- INTENTAREM QUE SIGUI AIXÍ!

EDITORIAL

MONTSERRAT: L'ACTE TRANSGIVERSAT

S'havia anunciat i propagat, per el 23 de febrer, una concentració a Montserrat que, en principi, havia de reunir els escursionistes catalans els cuals es manifestarien públicament declarant la seva repulsa davant un decret governamental aparegut aquest estiu (Vegeu "PAX" Nº9).

Una vegada iniciada l'assemblea a la plaça de Montserrat uns individus armats d'un megàfon que tenien tant d.'excursionistes com nosaltres d'aviadors, van aconseguir trasgiversar la veritable intenció de l'acte, aprofitant l'ocasió per a llençar una proclama, evidentment de partit polític, impossibilitant qualsevol intervenció de l:altra gent.

Fets com aquest passen sovint a d'altres actes a nivell universitat, treball, etc.

Tota aquesta gent parlen molt de llibertat, democràcia, igualtat, lluita, injustícies. . . i, contradictòriament dificulten les iniciatives d'altres, volent imposar les seves idees.

Es interessant la diversitat d'opinions però en cap moment es por permetre que algú imposi, en lloc d'exposar, la seva ideología i menys encara predicant una democràcia i una igualtat.

D'altra banda és ilògic que per diferències de matisso perdin el temps i recursos enfrontant-se (Boicots, desprestigis, competència en definitiva) en lloc de lluitar per a aconseguir la base comú que fa falta per a que puguin actuar lliurament.

QÜESTIÓ DE NOMS

Sota aquest mateix titol, l'any 1962 es començava una col·lecció de quaderns, anomenats "d'Aportació Catalana", sota el lema : "Entre tots ho farem tot".

Reconeixent l'eforç d'en Joan Fuster en el 1er. quadern d'aquella col·lecció, el Cos de Redacció de PAX vol deixar constància de la raó i l'ús d'uns quants mots que cal aclarir als ulls de tothom i en l'ús normal i corrent del nostre llenguatge.

Fem esment avui, només, d'uns quants conceptes relacionats amb la configuració territorial de la nostra comunitat :

Països Catalans : *Usat quan ens referim al nostre país o a la nostra nació, molt més correcte que no pas anomenar-la "Catalunya", puix al ser en plural inclou en el conjunt del poble català : País Valencià, Illes Balears, Principat, Catalunya Nord i Andorra. Ningú se'n sent exclós, ajuda a configurar correctament la "unitat" i la "pluralitat" que som com a poble.*

Nació *(comunitat ètnica) contraposant-se a* **Estat** *(comunitat política) (Vegeu PAX n. 5, pàg) d'on fàcilment deduim les denominacions correctes de Nació Catalana, nació basca, nació castellana,. . . . contraposat a Estat Espanyol, estat francés, estat italià, . . . etc.*

Comarca : *Aquí no es tracta de tornar el sentit al nom, sinó de* recuperar aquest mot amb tot el significa *pel nostre país : la divisió administrativa estatal en "provincies" desvirtua la realitat social, territorial, linguística, . . . dels Països Catalans. Igualment passà a Euzkadi, notablement.*
Com a exemple, notem les comarques excloses de la que s'anomena "regió catalana" (formada per les quatre provincies que tots coneixem) : Baix Cinca (Fraga), Matarranya (Vall de Roures) Alta i Baixa Ribagorça, etc. Són comarques de parla, mentalitat i configuració territorial catalanes.
Vegem l'artificiosa divisió "provincial" que parteix comarques naturals ben visibles: La Cerdanya, el Ripolles, etc.
No ens sembli estrany, llavors, l'ús de "comarca d'Osona" al peu d'un sobre que vagi a la ciutat de Vic, enlloc de provincia de Barcelona. No ens sembli fora de lloc, en conseqüència, que en aquest butlletí parlem de corresponsalies, per exemple, de la comarca del Vallès Oriental, de la Comarca de del Baix Camp, . . . I és més, tenim una tasca a fer de cara a la normalització definitiva en aquest camp: fer tornar habitual una denominació que havia estat ben normal no fa pas massa temps.

Són només uns quants conceptes lingüístics a corregir. El seu ús correcte ajudarà molt a una normalització, tant a nivell popular com intel·lectual, de la nostra llengua i en definitiva del nostre País.

EL CATALÀ A LA CATALUNYA NORD

Pel tractat dels Pirineus, l'any 1659, Catalunya va ser dividida en dues parts, una depenent de l'estat francès i l'altra de l'espanyol.

Podem dir que fins al segue XVIIIè. la divisió va ser més teòrica que pràctica; però des dels començaments del segle XVIII les decisions reials de francesització, basades en una política de centralització, van fer que arribessin a aquesta part de Catalunya funcionaris procedents de l'Illa de França.

La francesització ha estat realment eficaç a partir de la generalització de l'ensenyament primari gratuït, el qual s'inicià al segle passat. Els mestres prohibien de parlar als minyons el seu idioma per preservar així la puresa de la llengua oficial, el francès. Aquestes mesures eren generals per a totes les ètnies de l'estat francès, és a dir: per l'occità, el basc, el bretó i el català.

Al costat d'aquest centralisme cultural n'hi hagué un altre d'econòmic. A partir del segle XIX el Rosselló i la seva zona d'influència es convertiren en una sucursal del Llenguadoc. Li va ser dictada una política econòmica la qual consistia en la producció d'uns productes agrícoles per al forniment de les regions del Nord. Així es van estendre els cultius de: Vinya, fruita i hortalisses. Amb el segle XIX va començar una crisi d'exportació d'aquets productes la qual cosa ha ocasionat una forta inseguretat que està durant fins ara. Així, degut a la competència els productes no es venen cap al Nord i l'única sortida que es veu a llar termini és obrirse pas i buscar nous clients, però cap al Sud. Obrir mercats dels seus productes agrícoles cap al Sud i admetre indústries del Sud de l'Albera sembla la solució per sortir d'aquesta penúria econòmica.

— Renaixença del català

Com s'ha dit, la francesització va ser eficaç des del moment que l'ensenyament primari va ser gratuït, car s'aconseguia inculcar la cultura francesa als infants.

Podem dir que la renaixença del català va partir de les classes populars. Així, tenim dos personatges caddavanters d'aquesta renaixença: El Pastoret de la Vall d'Arles (mossèn Josep Bonafont) i En Pau Ferriol de Ceret (Justí Pepratx). A aquests personatges de final de segle passat els seguí una entitat aglutinadora de gent interessada per la cultura catalana que va ser la Societat d'Estudis Catalans, entitat, però, que es va moure dins un ambient bastant afrancesat.

La Societat d'Estudis Catalans inicià les seves activitats l'any 1906, i creà les Edicions de la Biblioteca Catalana i una revista que es publicà fins el 1921, la "Revue Catalane". La colla del Rosselló i els Jocs Florals de la Ginesta d'Or realitzaren llurs activitats al voltant dels anys vint. Pels anys trenta cal destacar les activitats culturals del grup "Nostra Terra".

Durant aquests primers anys de segle el principal òrgan de difusió dels intel·lectuals de la Catalunya Nord va ser la revista "Tramuntsna", desapareguda fa poc, després d'haver sortit per primera vegada al carrer l'any 1917.

Totes aquestes activitats pro renaixement de la cultura catalana es realitzaven dintre una societat bastant afrancesada, part de la qual ignorava aquest treball.

— La lluita per l'ensenyament de les llengües no oficials a l'estat Francès

La francesització portada a terme per París ha estat molt forta i ha deixat molt malament totes les ètnies de l'estat. Les normes de la capital francesa són: cal respectar la llengua dels nostres avantpassats, però cal oblidar-la, car és perniciosa per a la conservació de la puresa de l'idioma de l'imperi.

La lluita dels catalans del Nord està íntimament lligada a la de totes les altres ètnies franceses, ja que el que serà bo per a uns ho serà per a tots. Des del començament del segle s'ha notat un nou interès per les llengües no oficials de l'estat francès per part dels mateixos que la parlen. Aquest renaixement contrasta amb la declaració feta pel ministre d'Instrucció Pública, Anatole de Monzie a la inauguració del pabelló bretó de l'Exposició de les Arts Decoratives l'any 1925: "Per la unitat lingüística francesa, el bretó ha de desaparèixer". Aquesta és una positura centralista que difícilment podria ser admesa ara, ja que el nivell de conscienciació benauradament ja és força alt.

Des de començament de segle, doncs, hi ha un renaixement de l'interès per les llengües no oficials. Aquest renaixement provoca tota una sèrie de pressions per aconseguir el seu ensenyament a les escoles.

El 1951, i com a resposta a aquestes pressions, hom votà una llei que sortí el 2 de gener i que d'ençà d'aquell moment serà coneguda com la llei Deixone. Aquesta llei estableix la possibilitat de l'ensenyament d' "activitats dirigides" per al coneixement de nocions elementals de lectura i escriptura de la parla local. La freqüència és d'una hora setmanal.

L'aplicació d'aquesta llei no ha estat molt reeixida que diguem, però tampoc no ha estat un fracàs. Hi hagué una rancúnia per part dels professors que l'havien de posar en pràctica. Les raons al·legades foren manca de temps o la mateixa improcedència de la llei. Un resultat positiu ha estat que ha permès una sensibilització i també podem dir que ha estat el punt de partida per a la creació d'una sèrie de grups per la defensa de la llengua i cultura regionals. Així s'ha creat el Moviment Laic de les Cultures Regionals on són representades totes les ètnies prohibides. També es creà la Unió Cultural de Països d'Oc, i el Consell Nacional de Defensa de les Llengües i Cultures Regionals on s'agrupen bascos, bretons i catalans.

Hi hagueren intents posteriors de modificació de la llei Deixone en els quals, però no s'aconseguí èxit. Es constituí una comissió mixta entre el Ministeri i el Consell Nacional de Defensa de les Llengües i Cultures Regionals. S'aconseguiren algunes millores; per exemple a partir de l'octubre de 1966, els estudiants de primer any podien optar per l'estudi de la seva pròpia llengua.

Com a constatació de l'interès per l'ensenyament de les llen-

afavorí l'estudi de les llengües no oficials, ja que molts que per mandra no feien aquesta assignatura, ara, temptats per uns punts potser decisius a l'hora d'aprovar el curs, s'hi apuntaren en començar el curs.

Posteriorment un telegrama del ministre al rector de l'Acadèmia de Montpeller anul·lava la disposició. Les protestes foren molt àmplies, tant per part del GREC com per part del DPLF, aconseguint que els punts fossin comptats al curs 1970-71.

Una millora important per l'ensenyament del català a nivell universitari ha estat la creació en el si de la Universitat de Perpinyà d'un Centre Pluridisciplinari d'Estudis Catalans.

Noves perspectives. El 7 de setembre de 1971 apareix una circular: *"A les classes de l'ensenyament elemental i del primer cicle de l'ensenyament mitjà, aquest ensenyament (de les llengües regionals) continuarà formant part d'ua de les activitats dirigides d'acord amb les disposicions de la circular del 17 de febrer del 1969".*

— El Grup Rossellonès d'Estudis Catalans. Activitat pro cultura catalana a la Catalunya Nord

L'activitat pro cultura catalana que havia tingut una renaixença a començaments del segle, després de la segona guerra mundial va quedar una mica endormiscada. Les revistes com *Canigó, Muntanyes Regalades* i la *Revue Catalane*, van desaparèixer, mentre continuava publicant-se *Tramuntane*. Els Jocs Florals continuaven celebrant-se.

El Grup Rossellonès d'Estudis Catalans va néixer el 21 de novembre de 1960 a Perpinyà. La junta estava formada per gent interessada per l'esdevenir de la cultura catalana a l'Estat francès. El primer president fou Renat Llech-Walter.

Els objectius d'aquesta associació són:

- de divulgar el que cal saber de la llengua catalana, de mantenir i desenvolupar el seu ús i el seu valor cultural
- de generalitzar l'adopció de les normes lingüístiques de l'Institut d'Estudis Catalans,
- d'assegurar l'aplicació de la llei núm. 51 - 54 de l'11 de gener de 1951, de promoure i sostenir tots els esforços que seran fets en vista a millorar-la,
- de promoure i facilitar els estudis i les recerques d'història catalana, d'arqueologia i d'art romànic.

Aquesta associació és independent de les motivacions tant polítiques com religioses. Val a dir que la major part dels conflictes interiors han estat provocats per desavinences de tipus polític, ja que la tasca d'aquesta associació, en la situació en què ens trobem, no deixa de tenir un cert aire polític.

Les activitats del GREC han estat molt nombroses: conferències, exposicions, cursos de català, etc. També ha mantingut contactes amb els grups de promoció de les altres llengües i cultures no oficials, ja sigui per mitjà de relacions bilaterals o com a membre del Consell de Defensa de les Llengües i Cultures Regionals (posteriorment amb el DPLF).

El GREC ha participat en la promoció del teatre català al Ros

selló. També va prendre part en els debats sobre la regionalització. Ha pressionat a la ORTF per obtenir programes en català. El 1970 confeccionà un memoràndum on definina la seva positura respecte a la cultura catalana al Rosselló.

Mitjançant el GREC va ser possible el naixement del Grup Cultural de la Joventut Catalana (GCJC), el qual ha realitzat campanyes de promoció per pobles de la Catalunya Nord.

El GREC i el GCJC han estat els promotors de la Universitat Catalana d'Estiu que ha significat un gran pas per a l'obtenció d'una veritable universitat catalana.

L'òrgan informatiu del GREC és la revista *Sant Joan i Barres*, d'una important popularitat.

La situació lingüística actual -es la següent: La major part de població ha estat fortament influenciada pel francès, degut principalment a l'educació rebuda a l'escola, i també per les nefastes repercussions que ocasionen els mitjans de comunicació com la televisió, la ràrio i el cinema. (Hi ha quatre minuts setmanals de ràdio en català i cap de televisió). La llengua catalana encara està fortament arrelada al camp; es pot dir que uns 2/3 de la població ha conservat el català. Un fet d'una gran importància és la positura dels pares respecte al català enfront de l'ensenyament del seu fill, i desgraciadament molts pares parlen en francès al seu fill. Els immigrats generalment tenen aversió a la cultura catalana.

Hi ha molts esforços a nivell escolar. S'ha de tenir en compte que una de les principals indústries són les escoles i les acadèmies, car d'aquestes surten administratius i altres professionals que, en no tenir treball a la seva regió, emigren cap al Nord. Així tenim que la regió de la Catalunya Nord és la que proporcionalment produeix més policies a l'Estat francès.

La Universitat Catalana d'Estiu, que ja fa sis anys que dura, ha creat un gran nivell de sensibilització, car la seva importància és internacional.

Al Rosselló uns 300 alumnes aprenen català una hora setmanal.

JC—JN (VIC)

Tots els elements que lluiten par la cultura catalana en aquesta zona de Catalunya s'han adonat que cal concentrar tots els esforços per aconseguir que el català sigui una llengua obligatòria per a tothom, ja que l'escola és el principal factor alienador.

Fa poc va aparèixer un grup de cantants de la nova cançó popular que va de poble en poble per donar-la a conèixer. Aquest grup s'anomena *Guillem de Cabestany*, i la seva tasca és realment important.

També hi ha un grup de teatre popular amb consciència lingüística, el grup *Sant Andreu*.

Per últim, també cal senyalar l'acció del jive editor Ramon Gual en pro de la cultura catalana, que és realment la cultura popular i original d'aquesta zona de l'Estat francès.

L'escissió del GCJC

Degut a la progressiva politització del GCJC es varen produir diverses escissions que provocaren posteriorment la creació del Front de Joventuts Catalanes (FJC), l'any 1969, d'una durada més aviat breu. El FJC volia ajuntar tota la joventut revolucionària i considerava que hi havia "un lligam entre l'opressió colonial i capitalista i l'opressió ètnica i lingüística".

Alguns membres del FJC varen preferir d'inscriure's en el si del Partit Comunista o del Partit Socialiste Unifié. Altres divergència dintre el FJC provocaren una altra escissió que donà lloc al Comitè Rossellonès d'Estudis i d'Animació que, a finals del 1972, s'anomenà Esquerra Catalana de Traballadors (ECT). L'òrgan d'informació de l'Esquerra és la revista *La Falç*.

Finalment diguem que a les darreres eleccions legislatives del 1973 es presentaren dues candidatures catalanes. Els resultats foren:

- Candidat per l'Acció Regionalista Catalana, Gilbert Grau: 2,08 o/o dels vots.
- Candidat per l'Esquerra Catalana de Treballadors. Miquel Mayol: 1,22 o/o dels vots.

ALGUNS TITOLS DE LA PREMSA DE CATALUNYA NORD.

APUNTS DE LA SITUACIÓ AGRÀRIA

Després de reflexionar entorn dels problemes que vivim els pagesos, masovers de la Plana de Vic, hem arribat al convenci - ment de que l'Agricultura s'ha d'organitzar, que és indispensable un canvi de les estructures i de Legislació.

Per que això sigui possible necessitem el diàleg, cooperació, cultura, financiació.

Veiem moltes possibilitats, però també, molts inconvenients. Sense eliminar aquests impediments seria molt difícil la nostra tasca.

Veiem aquests inconvenients :

APARCERIA I ARRENDAMENTS

A la Plana de Vic l'aparceria i arrendament representa el setanta o vuitante per cent de la població rural. La quasi totalitat es cultiva en règim d'aparceria que pot arribar a representar un noranta nou per cent.

D'aquests aparcers, quasi la meitat, paguen al propietari el quaranta per cent de la producció total dels camps (no del bestià). Totes les despenses de cultiu de la terra, d'adobs (abonos), llavors, recolecta, assegurances de risc són a compte exclusiva de l'aparcer.

D'altres paguen, igualment, el quaranta per cent de la producció total del camp, però el propietari abona o aporta el quaranta per cent d'adobs (abonos) i despeses de recolecta.

Hi ha d'altres que paguen al propietari "el terç", o sigui, el trenta tres per cent de la producció total dels camps, sense rebre la més mínima ajuda.

I una mínima part ho fan per convenis privats entre propietari i masover.

En tots els casos indicats repercuteixen en el masover part de Contribucions i Quotes de Seguretat Social Agrària.

INSEGURETATS

Segons les Normes vigents sobre Arrendaments Rústics, al cap de dotze anys de durada de l'aparceria el propietari pot deshauciar amb el temps corresponent de preavís.

En el cas de morir el pare, la Llei concedeix al propietari el dret de rescindir el contracte d'aparceria.

El masover no pot reclamar res de les obres realitzades a la finca, a càrrec seu, perquè el propietari es nega, en molts cassos, a firmar cap document acreditatiu dels drets del masover en quant a obres.

El masover no fa obres a causa de la inseguretat i al propie - tari no li interessa fer-ne perquè el rendiment el treu de la terra, no de la casa.

A causa de tot això, hi ha moltes vivendes de pagès que es - tan en situació ruïnosa.

URBANITZACIONS I ZONES INDUSTRIALS

Es donen permisos per a construir "urbanitzacions" en terrenys aptes per a ser cultivats sense tenir en compte, per res, els drets de l'agricultor.

El montatge d'industries en terrenys agraris porta, també, molts inconvenients, per exemple, els residuus d'aquestes indústries van a parar algunes vegades als camps o davant de les cases tot i que la llei ho prohibeix.

En canvi, quant l'agricultor vol edificar una granja a prop d'una urbanització té moltes dificultats.

Com exemple de la manca de consideració vers l'agricultor, és la situació en què ens trobem uns quants aparcers o masovers veïns de Vic, situats en un terreny que d'ara endevant serà polígon industrial, els fan abandonar les finques, sense cap mena d'indemnització, ni de consideració personal o familiar.

CREDITS

Els crèdits que hi ha de cara a l'Agricultura, el masover no els pot obtenir al no tenir la finca seva, a no ser que trobi uns avaladors. En canvi el propietari, que no és agricultor, fa servir la finca per una font de crèdit que moltes vegades no beneficia pas l'agricultura sinó la indústria i els serveis.

ALGUNES APORTACIONS

En el Congrès Ecònomic Sindical del maig de 1966, es va arribar a la conclusió d'una necessitat urgent d'actualitzar els contractes de masovers, ja que és la trava principal de cara al progrés agropecuari.

S'hi va programar un treball d'estudi, sensibilització i mentalització, fent constar els beneficis que això reporteria tan al propietari com al masover. Això encara resta al sindicat tot i que han passat anys.

Creiem poder arribar a una col·laboració de debò, que no ha de perjudicar a ningú, però sí que ha de beneficiar a tots, a les persones i al País en general.

ALGUNES PRECISIONS

Fins ara, en la majoria dels casos, el masover és el que suporta quasi tot el risc, hi posa tot el que té i el que val (coneixements, moltes hores de treball, angoixes, diners, etc.) i tot això amb poques garanties, per l'esforç que representa.

MITJANS CONCRETS PER ARRIBAR A POSSIBLES SOLUCIONS

La necessitat de capacitar i formar al pagès, doncs és ben cert que sense això no és possible racionalitzar les explotacions.

Tenim un cercle tancat: les finques no rendeixen per manca de formació professional, capital, etc., per part del pagès, però llavors el pagès no es forma i no arriba a adquirir els elements,per manca de temps i mitjans.

El propietari té el capital, el masover la capacitat de treball, Tot té el seu valor, però per a que fructifiqui, cal possar-ho al servei del bé comú.

Estem convençuts de que es poden fer uns contractes en que es valorin tots els elements, ben justament.

Un grup de pagesos de la Plana de Vic que fa anys estem intentant de portar a terme unes activitats culturals que siguin dels i per als pagesos; però que, disortadament, ni entre ells no trobem per ara col·laboració.

ELISA SERNA

Els dies 4, 5 i 6 de gener la cantant Elisa Serna ha donat uns recitals a Barcelona. De seguida que ho vam saber vam anar a comprar les entrades per veure aquesta noia — detinguda i empresonada diverses vegades — a la qual tantes vegades han prohibit d'actuar.

El recital del dia 5, amb el local ple de gom a gom (500 places), va ser un gran èxit, encara que no va poder cantar cinc cançons seves i de dues només la versió instrumental...

Mitja hora abans del recital li vam fer aquesta entrevista (que transcric de l'original en castellà):

Estem en una oficina — un despatx — al costat del teatre on es farà el recital. Elisa Serna està nerviosa i es pren una aspirina. Ens mira a tots i ens diu:

— Cuando queráis.

— Bien. ¿Nos podrías contar algo sobre tu historia musical?

— Yo era la única tía del grupo de la "Canción del pueblo" que no era de universidad, pero actuábamos mucho ahí y en esos barrios. En este grupo musicalmente éramos muy malos, con cuatro acordes lo hacíamos todo. Después ha habido una evolución en todos nosotros; algunos han desesperado y lo han dejado porque tenían muchas dificultades, y otros hemos seguido, aunque muchas veces a costa de nuestra integridad física. Musicalmente ahora estoy intentando un acercamiento al folklore arábigo-andaluz, porque me parece muy rico rítmicamente y en improvisaciones.

— ¿Qué representa para ti la canción?

— A mí siempre me ha gustado cantar con una armónica o una guitarra. Al principio hacía canciones tontas y estúpidas; a medida que he ido avanzando ideológicamente he ido cambiando los textos de las canciones y por un proceso he llegado a la conclusión que debe responder a una dinámica social. Este me lleva a expresar mis vivencias personales y hacerlas colectivas.

— ¿Cuántos discos has grabado?

— Grabé un primer disco con dos poemas de Miguel Hernández en 1968, en Madrid. En el 70 uno de poemas con "Els Quatre Vents" de Barcelona, y también en París un LP "Quejido". Este es el que luego ha salido aquí, pero quitándole tres canciones que hablaban de cosas concretas, quitando estrofas a otras y, en otras, metiendo "cosas filosofadas", como yo lo llamo.

— ¿Has tenido problemas con censura?

— Los problemas que tengo con la censura son los que tiene la Prensa y cualquier persona que se quiere expresar un poco libremente. Tenemos los problemas derivados de nuestra ideología. Por otra parte, creo que he tenido un poco de boicot después de la última detención, que no fue por cantar una canción prohibida, sino por participar en una asamblea obrera. Se dieron cuenta de que yo no iba simplemente por defender la canción como un fin. Desde entonces se me ha prohibido sistemáticamente, sobre todo en Madrid; vamos, que no hay manera!

— ¿Crees que existe una "Nueva Canción Castellana"?

— Creo que existe, pero de una forma bastante incoherente por parte de todos nosotros. No puede existir como un movimiento porque históricamente no hay una burguesía nacional — como la hay en Catalunya — que en un momento dado apoya y que al mismo tiempo se aprovecja y quiere integrar a los cantantes. Es pues un juego doble: por una parte una burguesía catalana que te monta editoras, etc... y por otra la lucha de los cantantes con conciencia de clase que quieren aprovecharse de eso y al mismo tiempo fastidiarles. Ahora, si me dices actualmente, te puedo decir muchos que son majos: JULIAN LEON, LUIS PASTOR, PABLO GUERRERO, LABORDETA....

— ¿Qué te parece Paco Ibáñez?

— Paco Ibáñez es el tío que mejor ha hecho la adaptación de poemas, con una selección muy correcta y muy válida. ¿Su silencio? El compuso unas músicas e hizo unos discos y ahora debe tener algún bajón personal que le ha impedido seguir componiendo. Por otra parte ha tenido un follón bastante grande con su productor, Moshé Naim, que le había retenido cinco años sin poder grabar.

— ¿Nos podrías dar tu opinión de la "Nova Cançó"?

— Sería cuestión de coger a cada uno de sus miembros y analizarlos. Hay unos que tienen unos textos muy buenos, pero son ramplones musicalmente. Otros musicalmente están muy bien, pero están con un rollo completamente anglosajón o americanizante, con mucha calidad, cobran mucho...; otros están en la línea folklórica mallorquina que cantan muy bien, pero que se quedan sólo en eso y muy románticamente (.....) No es un tipo de canción combativa, pero ahí cada uno lo ve a su manera... Ahora yo creo que la Canción Catalana es conocida en toda la Península y en el extranjero.

— ¿Cómo se ve a Cataluña desde Madrid?

— Hombre, desde Madrid, hay muchos sectores de opinión. Mi visión personal es ésta: me parece que es totalmente injusto el centralismo económico, cultural y de todo tipo que ha regido en Cataluña desde la victoria de los ejércitos "tracatrá". Me parece que como primer paso previo a cualquier otra cosa lo que se plantea es la autonomía del País Vasco, Cataluña y Galicia.

— Para terminar, ¿qué papel juega la canción en un cambio social?

— Yo creo, desde luego, que la canción debe responder a la dinámica social, pero tampoco hay que supervalorar la canción como forma de provocar un salto cualitativo en la gente. Es decir, en una época en que están prohibidas las más mínimas libertades de expresión, reunión, asamblea, etc....; sí que es bueno que haya un movimiento de canción que recoja una serie de cosas que la prensa legal no recoge. Pero tampoco hay que sobrevalorarla como elemento movilizador. No se puede provocar un salto de tres metros de altura en la conciencia de las personas por medio de un recital: la canción es la canción, y una huelga es una huelga.

DANIEL

NOTA: Després d'uns quinze dies d'aquesta entrevista ELISA SERNA era detinguda 24 hores a Santander, sense saber-ne els motius. Varen ser cancelats diversos recitals seus a Universitats i barris.

carta oberta a la gauche divine

Ah! Em sembla molt bé... Tinc pressa, tu, adéu; Sí, sí... però... és que sóc fora, saps? i... ; No, tu, que ja tinc d'altres coses... ; Sí, guaita: Tal dia a Tal hora, i... Tal dia a Tal hora... ni rastre: Desinterès, Mandra.

Ho fan aquells? Si estan ben sonats! Es creuen que arreglaran el món, són uns il·lusos; Desvariegen; Psx! Només el nom ja ho diu tot; Són gent de barri, ja pots comptar! : Menyspreu, complex de superioritat.

Sí, Sí, però... vols dir que... això no... ; És que amb aquestes coses... s'ha de vigilar; I no pot ser que...; De la manera que està tot, una cosa així... : Por, sempre la mateixa, por.

Això és el que massa sovint sent un quan proposa segons quines coses a la gent. Hi ha persones de les quals no sorprèn, però n'hi ha d'impensades.

Tothom xerra, Tothom voldria que tot fos diferent, tothom té queixes, però a l'hora de fer res responen amb excuses, menyspreu o por.

Si volem aconseguir alguna cosa ens hem d'esforçar. No canvia res sol, només el temps (fred o calor) i allò que es governa per llei natural; hi ha coses que ens toca a nosaltres canviar-les i no tenim excuses per treure'ns de sobre aquesta obligació. Si demanem uns drets hem de ser conseqüents acceptant uns deures.

Un dret nostre és, al mateix temps, una obligació de respectar-lo i fer que el respectin els altres. El menyspreu és una resposta corrent (i que gairebé mai no donen la cara) dels "senyors que ho saben tot, que tot ho fan bén que són únics" (moltes vegades el anomenats "intel·lectuals"), que es consideren superiors a tothom tant per la seva situació social (contradictòria sovint amb les idees que prediquen)com per la seva més alta formació cultural o la seva "originalitat", i que se serveixen, mentre els són útils, dels que més tard o d'hora , i sempre a la seva esquena, en faran mofa dins el seu cercle "d'amistats cultes" (o bé... incultes? , penso jo). A vegades el menyspreu ve en forma d'una no cooperació voluntària per part de les persones de les quals, per altres actuacions seves, n'esperes com a mínim una ajuda.

També és la resposta de les persones que s'han fet una "filosofia de la vida" basada en la tan antiga dita: "Tip jo, tip tothom" i que diuen: "Són ben ximples, encara en sortiran malparats i total... per què? Jo visc perfectament sense tants maldecaps".

Sempre cal arriscar-se per a fer quelcom de positiu. S'ha de provar la manera de poder actuar amb el mínim de risc, sí, però no hem d'esperar que ens facilitin aquesta manera, cal llançar-se. No podem lluitar contra una injustícia respectant les normes que per ella se'ns imposen. Recordo la frase d'una cançó de l'Ovidi Montllor:

"Uns per por i altres per pena, fem del món una gangrena".

Qui sigui frare, que prengui candela.

RABÍ

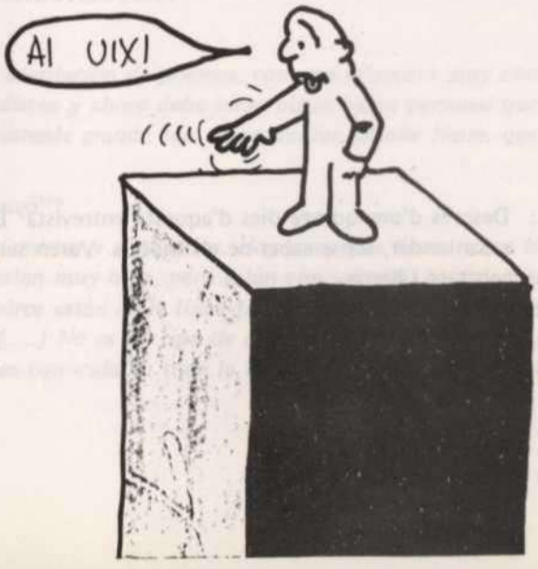

CARTA OBERTA A PAX...

Benvolguts companys, m'adreço a tots els que d'alguna forma o altre heu participat amb el moviment de "PAX".

Sobretot a vosaltres : que assistiu a gairebé totes les trobades i vetlleu perqué aquestes es realitzin regularment cada dos mesos. I no us canseu de demanar col·laboradors per tot arreu i més per preparar-ne de noves amb llurs aportacions que tan poden ésser molt interesants com poden no ser-ho, però que ja esteu disposats a rebre el que calgui. Que manteniu un cert ordre i procureu casi sempre que al menys a les onze la xocolata estigui a punt, que per dinar hi hagi quelcom per menjar. Ques es faci una "possada en comú", que s'informi dels diferents grups que ja estan treballant (segurament será recollir firmes per l' amnistia dels presos polítics, o una campanya de la no violència, o la objecció de consciència, tan se val). Que mireu llavors de recollir la gent amb un cercle per tal de fer l'hora dels adeus i seguidament, els tres o quatre "voluntaris oficials", es quedaran a netejar el local (on s'ha dormit, cantat, jugat i potser esclafat algun objecte de prou valor, qui sap si de l'edat mitjana o setena. . . per algu que durant la setmana ha fet extras (no dic de qué). I tanqueu després la porta, per entregar la clau, els diners i les gracies a l'amo de la casa, que dies més tard deixerà anar els insults que calguin per esbafar-se.

A vosaltres ques esteu mantenint un mitjà de comunicació potser més necessari que interessant (depen dels col·laboradors és clar) ja que tothom i pot dir la seva, sempre i quan sigui la seva (no fos cas que servis a una determinada clientela, que sovint aprofita aquestes oportunitats. . .). Que a finals de mes us quedareu fins a les quatre passant clixés, ja que algun despistat no s'haurà recordat d'enviar l'escrit fins a última hora.

A vosaltres i a mi mateix que no participem tant a les activitats pràctiques però que no tenim inconvenient a alçar un castell de critiques.

A vosaltres que només heu vingut una vegada i prou perqué els vostres pares no us deixen passar les nits fora de casa, però que llegiu la revista.

A vosaltres que ja us aneu definint per una línea molt concreta i comenceu a trobar absurdes les trobades que segurament és el que us ha ajudat a definir-vos.

A vosaltres que ja fa temps que heu deixat correr tot perqué el grup no té una línea prou cristiana.

A vosaltres que. . .

Bé doncs, tots plegats, esteu mantenint un moviment lliure i obert a tothom sense normes ni masses exigencies. Heu començat per lo més elemental i més difícil que és acceptar a tothom, es gairebé el treball més fruitós que esteu realitzant, més segurament que les activitats que us absorveixen de cara a la pràctica. Malgrat tot hi ha encara qui no té ganes de baixar del burro i té necessitat d'imposar, per sentir-se ell, això no vol dir que aquesta mateixa gent hagi sapigut jugar-s'ho tot en determinades circumstancies i renovar l'estructura de PAX

Fotografia presa a la "torre dels Carlins" en el terme de PRUIT, durant un xerrada de grup, en el dia de la frustrada trobada de Cerdans.

si aquesta no s'ajustava a les necessitats del grup. Però no obstant no deixa d'existir un cert domini d'uns quants que ja comenceria a ser hora que desapareixes , que potser en determinades coses no té massa importància, però que segons és essencial el vot de tothom (no em refereixo a res en concret) segurament hem direu que és la gent que no col·labora, crec que hi juga força aquesta questió, peró si fessim balanç em sembla que no donaria pas massa bon pés.

Espero no haver ofés a ningú sinó al contrari haver animat per una bona replica.

Margarida Mauri

POETES DE RODA DE TER

SONET A L'EXCEL·LENTÍSSIM AJUNTAMENT DE BARCELONA, "CAP I CASAL" DE CATALUNYA, QUE HA DIT "NO" A L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ

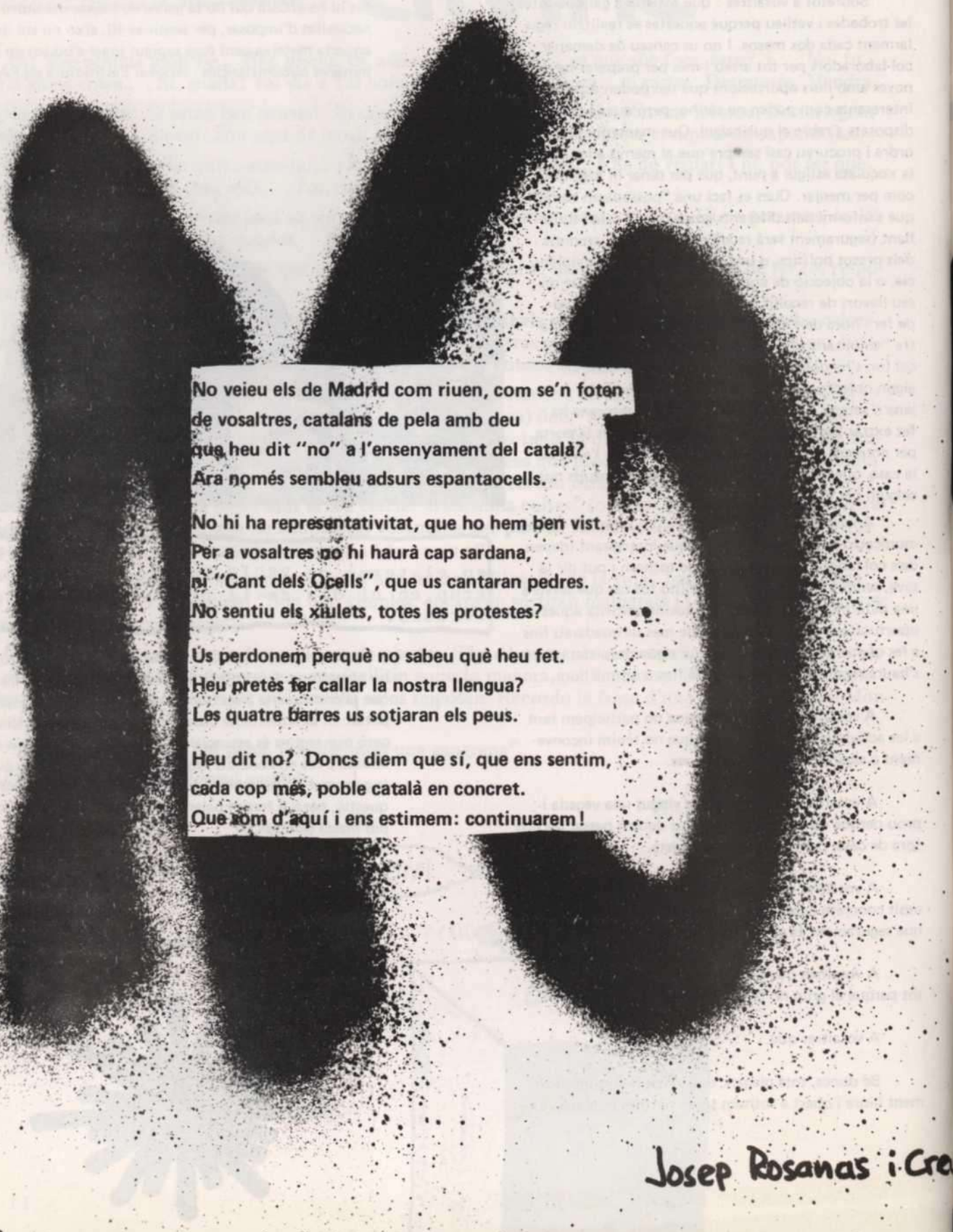

No veieu els de Madrid com riuen, com se'n foten
de vosaltres, catalans de pela amb deu
que heu dit "no" a l'ensenyament del català?
Ara només sembleu adsurs espantaocells.

No hi ha representativitat, que ho hem ben vist.
Per a vosaltres no hi haurà cap sardana,
ni "Cant dels Ocells", que us cantaran pedres.
No sentiu els xiulets, totes les protestes?

Us perdonem perquè no sabeu què heu fet.
Heu pretès fer callar la nostra llengua?
Les quatre barres us sotjaran els peus.

Heu dit no? Doncs diem que sí, que ens sentim,
cada cop més, poble català en concret.
Que som d'aquí i ens estimem: continuarem!

Josep Rosanas i Cre

POETES DE RODA DE TER

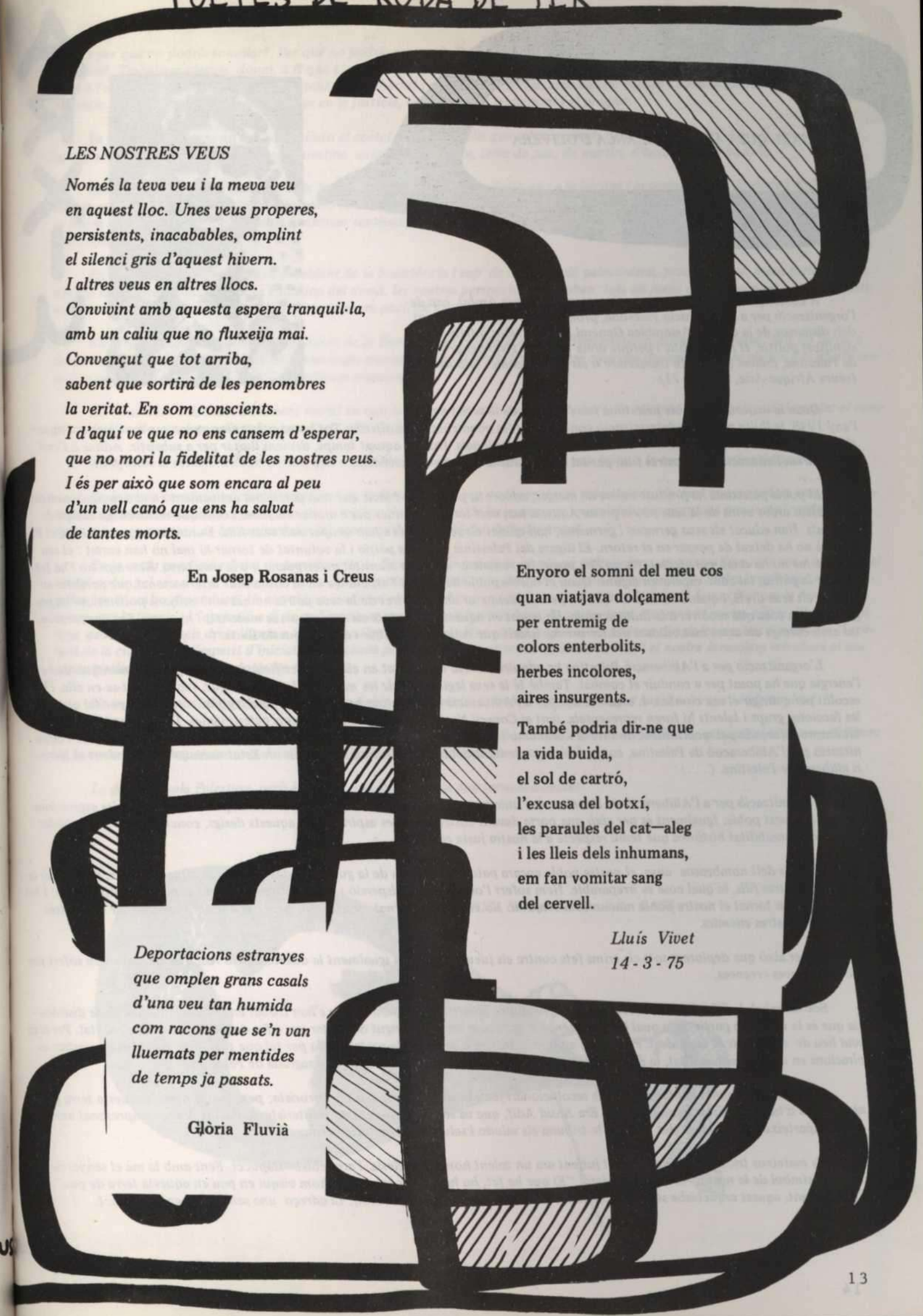

LES NOSTRES VEUS

Només la teva veu i la meva veu
en aquest lloc. Unes veus properes,
persistents, inacabables, omplint
el silenci gris d'aquest hivern.
I altres veus en altres llocs.
Convivint amb aquesta espera tranquil·la,
amb un caliu que no fluxeija mai.
Convençut que tot arriba,
sabent que sortirà de les penombres
la veritat. En som conscients.
I d'aquí ve que no ens cansem d'esperar,
que no mori la fidelitat de les nostres veus.
I és per això que som encara al peu
d'un vell canó que ens ha salvat
de tantes morts.

En Josep Rosanas i Creus

Enyoro el somni del meu cos
quan viatjava dolçament
per entremig de
colors enterbolits,
herbes incolores,
aires insurgents.
També podria dir-ne que
la vida buida,
el sol de cartró,
l'excusa del botxí,
les paraules del cat—aleg
i les lleis dels inhumans,
em fan vomitar sang
del cervell.

Lluís Vivet
14 - 3 - 75

Deportacions estranyes
que omplen grans casals
d'una veu tan humida
com racons que se'n van
lluernats per mentides
de temps ja passats.

Glòria Fluvià

ARXIU

NO DEIXEU QUE CAIGUI LA BRANCA D'OLIVERA

A començaments del passat mes de novembre Yassir Arafat, cap de l'organització per a l'Alliberació Palestina, pronunciava el més important dels discursos de la darrera Assamblea General. Pel seu valor intrínsec, el significat polític, el ressò públic i perquè donà tota una visió del problema de Palestina, creiem oportú de transcriure'n els passatges més importants. (veure Afrique-Asie, número 71) :

Quan la majoria del poble palestinià fou foragitat de la seva terra, l'any 1948, la lluita per l'autodeterminació continuà en les condicions més difícils. Tot ho vam intentar, sense cap èxit, per continuar el combat polític a fi de fer reconèixer els nostres drets nacionals. Durant aquest temps, devíem lluitar per a subsistir. Àdhuc a l'exil assegurarem l'educació dels nostres fills, per tal d'assegurar la nostra sobrevivència.

El poble palestinià ha produït milers de metges, advocats, professors i savis que han participat activament en el desenvolupament dels països àrabs veïns de la seva pàtria presa. Aquests han usat les seves rendes per a ajudar els joves i vells que restaven als camps de refugiats. Han educat els seus germans i germanes, han ajudat els seus pares i s'han ocupat dels seus fills. Durant tot aquest temps, el Palestinià no ha deixat de pensar en el retorn. El lligam del Palestinià a la seva pàtria i la voluntat de tornar-hi mai no han variat : el seu entusiasme no ha estat mai afectat; res no l'ha pogut fer renunciar a la seva identitat palestiniana o a la seva terra. El temps no l'ha fet oblidar la pàtria, tal com esperaven alguns. Quan el nostre poble ha perdut l'esperança en la comunitat internacional que persistia en ignorar els seus drets, i quan s'ha adonat que no podria recuperar un sol indret de la seva pàtria només amb mitjans polítics, no ha pogut fer altra cosa que recórrer a la lluita armada. Ha vessat en aquesta lluita tots els seus recursos materials i humans. Ens hem enfrontat amb coratge als actes més odiosos del terrorisme israelí que volien descoratjar i aturar aquesta lluita. (. . .)

L'organització per a l'Alliberació Palestina ha adquirit la seva legitimitat en els seus sacrificis, en el seu paper d'avantguarda i en l'energia que ha posat per a conduir el combat. També té la seva legitimitat de les masses palestinianes que, reconeixent-se en ella, l'han escollit per a dirigir el seu combat. L'organització per a l'Alliberació de Palestina ha adquirit la seva legitimitat vetllant per tal que totes les faccions, grups i talents hi foren representats, tant al Consell Nacional com a les institucions palestinianes. La seva legitimitat ha estat encara reforçada pel recolzament de tota la nació àrab i consagrada a la darrera conferència àrab, que ha refermat el dret de l'Organització per l'Alliberacoó de Palestina, com a únic representant del poble palestinià, a establir un Estat nacional independent al territori alliberat de Palestina. (. . .)

L'organització per a l'Alliberació de Palestina és l'únic representant legítim del poble palestinià; per això expressa les aspiracions i desigs d'aquest poble. Igualment és per això que porta davant vostre aquestes aspiracions i aquests desigs, convidant-vos a no oblidar la gran responsabilitat històrica que teniu respecte a la nostra justa causa.

Després dels nombrosos anys, el nostre poble encara pateix els estralls de la guerra, la destrucció i la dispersió. Hem pagat amb la sang dels nostres fills, la qual cosa és irreparable. Hem sofert l'ocupació, la dispersió i el terror més temps que qualsevol altre poble. I tot això no ha pas tornat el nostre poble rancuniós o venjatiu. No ens ha pas tornat racistes. No hem pas oblidat com destriar els nostres amics i els nostres enemics.

És per això que deplorem tots els crims fets contra els jueus; deplorem igualment la discriminació real que els jueus han sofert per raó de les seves creences.

Sóc un rebel, la llibertat és la meva causa. Sé que entre vosaltres hi ha homes que s'han trobat en la mateixa situació de dissidència que és la meva, i a partir de la qual haig de menar el meu combat. Heu tingut de lluitar per a fer del vostre ideal una realitat. Per això avui heu de compartir el meu ideal. Penso que això m'autoritza a demanar la vostra ajuda per tal que tots junts canviem les nostres aspiracions en una brillant realitat, la nostra aspiració comuna en un fet plausible a la terra sagrada de Palestina.

Davant d'un tribunal militar israelí, un revolucionari jueu va dir: "no sóc pas un terrorista; però penso que en aquesta terra palestiniana hi ha d'haver un Estat democràtic". . Era Ahud Adif, que va ser empresonat pels militaristes sionistes. Va ser empresonat amb els que comparteixen el seu ideal; des d'aquesta tribuna els saludo i saludo la seva lluita heroica.

Els mateixos tribunals militars estant jutjant ara un valent home d'Església, l'arquebisbe Capucci. Fent amb la mà el senyal de la victòria, símbol de la nostra revolució, declarà: "El que he fet, ho he fet per tal que tothom visqui en pau en aquesta terra de pau". Evidentment, aquest arquebisbe serà comdemnat a la mateixa sort sinistra que Adif. Li adreço una salutació ben calurosa. (. . .)

I per què no podria somniar? Per què no podria esperar? És que la revolució no consisteix en traduir en fets els somnis i les esperances? Treballem plegats, doncs, a fi que el meu somni esdevingui realitat, per què pugui tornar de l'exil amb el meu poble per a viure a Palestina amb aquest jueu combatent de la llibertat i els seus companys, amb aquest capellà i els seus germans, en un Estat democràtic on jueus, cristians i àrabs visquin en la justícia, la igualdat, la fraternitat i el progrés.

És que aquest somni no val que jo lluiti al costat de tots aquells que estan mancats de llibertat al món? Encara més admirable aquest somni perquè té com a objecte Palestina. aquesta terra santa, terra de pau, de martiri, d'heroisime i d'història.

Sabem que els jueus d'Europa i dels Estats Units han conduït la lluita per a la laicitat i la separació de l'Església i de l'Estat. Sabem que han lluitat contra la discriminació fonamentada en les creences religioses. Com poden refusar aquest ideal humanista quan es tracta de Terra santa? Com poden continuar sostenint en la seva política la nació més fanàtica, més discriminatòria i més tancada que existeix?

En la meva condició oficial de president de la Resistència i cap de la revolució palestiniana, proclamo que, quan parlem de les nostres esperances comunes per la Palestina del demà, les nostres perspectives engloben tots els jueus que actualment viuen a Palestina i que volen coexistir amb nosaltres d'una manera pacífica i sense descriminacions.

En la meva condició oficial de president de la Resistència i cap de la revolució palestiniana, convido els jueus, tots els jueus, a deixar les fal.laces promeses falces de la ideologia sionista i dels dirigents israelins, car aquestes promeses només porten a la guerra sense fi, a perpètues efusions de sang, i a continues angoixes.

Els convidem a deixar l'isolament moral en què es troben per un reialme més obert, un reialme de lliure elecció, i apartar el complexe de Masada. en el que els volen tancar els seus dirigents.

Els oferim la solució més generosa, que ens permeteria de viure junts, en una pau justa, a la nostra Palestina democràtica.

En la meva condició oficial de president de la Resistència i cap de la revolució palestiniana, declaro que no volem vessar cap gota de sangpalestiniana, àrab o jueva. No ens complau el seguiment de les massacres, que s'aturaran quan una pau justa, conforme als drets, a les esperances i de les aspiracions del nostre poble s'estableixi definitivament.

En la meva condició oficial de president de la Resistència i cap de la revolució palestiniana, us encoratjo a unir-vos a la lluita del nostre poble pel seu dret a l'autodeterminació. Es tracta d'un dret consagrat per la Carta de les Nacions Unides i reafirmat moltes vegades per la vostra Assamblea. Us convido a ajudar el nostre poble a reintregrar-se a la pàtria de la qual fou exiliat per la força de les armes, per la tirania i l'opressió a fi de què poguem recuperar els nostres béns, la nostra terra, i viure a la nostra pàtria, lliures i sobirans, gaudint de tots els drets lligats a la independència nacional. Fins aquell moment no podrem dirigir les nostres forces vers el corrent de la civilització, l'esperit d'iniciativa palestinià podrà dedicar-se al servei de la humanitat i el nostre Jerusalem retrobarà el seu paper històric de lloc sant de totes les religions.

Us encoratjo per tal que feu que el nostre poble s'estableixi a la seva pròpia terra com a nació sobirana i independent.

He vingut aquí portador d'una branca d'olivera i un fusell de combatent de la llibertat. No deixeu que caigui la branca d'olivera de la meva mà. Ho repeteixo: no deixeu que caigui la branca d'olivera de la meva mà.

La guerra assola Palestina, però és també a Palestina on la pau tornarà a neixer

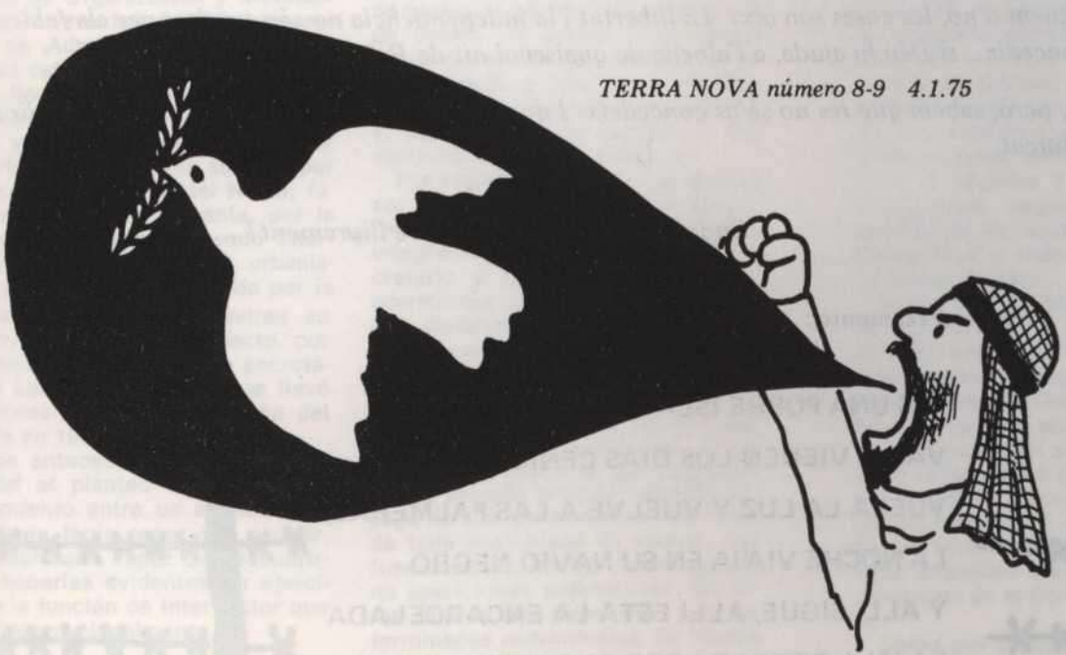

PUERTO RICO

OBLIGATÒRIAMENT ASSOCIAT!

Extret de la revista "AGERMANAMENT"
Novembre de 1974, nº106- Editorial

— Aprofitem que avui es parla de Puerto Rico a les Nacions Unides, i de retop tota la premsa internacional se n'ocuparà uns dies, per centrar-nos en el tema en exclusiva i deixar-hi anar el nostre peculiar accent.

Seguint el que ens és norma obligada, no hem escatimat res del pòsit informatiu que creiem necessari, a fi de solidificar, una vegada més, el fonament de la nostra més indignada disconformitat, que bé voldríem compartir amb cada un dels nostres lectors.

— Diguem-ho clar i català: Puerto Rico és un maís del Tercer Món "dependent" a més no poder. Dit altrament: un país "no lliure", "colonotzat", "comprat", "usat"... a qui el seu amo i senyor del Nord ha obligat a votar la seva pròpia servitud, lliurement (diuen).

Així, els portorriquenys, esclaus per pròpia voluntat i pel temps que calgui, són carn de canó de preferència al Vietnam, mà d'obra baratíssima, de curs legal i amb privilegi de preferència a la Super-Metròpoli. Així, per mor de la lliure associació, els portorriquenys han vist com la seva terra era un vast cultiu d'hortalisses atòmiques, capaces d'emmetzinar el món sencer.

Tot, amb llibertat Tot, com si d'un pacte entre socis d'un mateix i suculent negoci es tractés.

Això i més, molt més, és el que vol dir aquest cínic cognom "estat lliure associat" afegit al nom de pila de Puerto Rico.

— I, en conseqüència, la tràgica comèdia d'una reunió Internacional, sessionant i sessionant per trobar el nom de cada cosa, el dret de cada país. Costa de creure que sigui imprescindible i norma obligada convocar el "criteri" mundial per a discutir sobre la llibertat, com si d'un rarissim invent d'última hora es tractés i posar-la a votació de tots els confrares de les Nacions Unides, com si fos possible desestimar-ne la seva existència.

Però, vulguem o no, les coses són així. La llibertat i la independència no són un dret per als febles. Són una gràcia a concedir... si Déu hi ajuda, a l'albada de qualsevol nit de Reis!

Nosaltres, però, sabem que res no se'ns concedeix. I quan els poderosos parles d'obsequis, vol dir que els febles ho han forçat.

Endavant, Puerto Rico, lliure lliurement!

Fragmento:

"ES UNA POBRE ISLA ENCARCELADA,
VAN Y VIENEN LOS DIAS CENICIENTOS,
VUELA LA LUZ Y VUELVE A LAS PALMERAS,
LA NOCHE VIAJA EN SU NAVIO NEGRO
Y ALLI SIGUE, ALLI ESTA LA ENCARCELADA
LA ISLA RODEADA POR EL SUFRIMIENTO".

PABLO NERUDA

Retallada

El insólito caso del secretario de Manlleu

¿Puede un alcalde comprar el silencio de su secretario, pagándole menos de su propio sueldo? ¿Puede éste aceptar la separación de su cargo "en propiedad" a cambio de su propia retribución legal?

La semana pasada, en la localidad catalana de Manlleu (78 kilómetros al NO. de Barcelona), se planteó una curiosa situación, de crisis interna a nivel de Administración Local, basada en el enfrentamiento entre la primera y la segunda autoridades municipales: el alcalde, José Arqués Grané, y el secretario, Pedro Oñate Bilbao.

Por la lógica mecánica del sistema, el desenlace del conflicto, de momento, ha sido la apertura de un «expediente disciplinario» al secretario por parte de la Alcaldía, maniobra que conduce a la suspensión del señor Oñate en su cargo.

Pero lo que no pasa por el tubo de esa lógica es el fondo de la cuestión, que reside en el arrastre de una situación insostenible: la que desde hace más de tres años enfrenta a un funcionario «legalmente molesto» con un superior instalado en cómodas «irregularidades».

Un secretario «peligroso»

Todo empezó cuando, un día de agosto de 1971, el señor Oñate acudió a tomar posesión de su cargo de secretario en el Ayuntamiento de Manlleu, ganado por oposición «en propiedad» y, por lo tanto, inamovible salvo por decisión del Tribunal Supremo. Pedro Oñate Bilbao, cuarenta y pico de años, vasco, abogado, licenciado en Económicas, técnico de Organización y Métodos por la Universidad de Köln y secretario de Administración Local por las tres categorías existentes en España, llegaba a Manlleu precedido por una justa fama de hombre estudioso y de funcionario fiscalizador de turbios manejos tras su paso por varios ayuntamientos del Norte; fama avalada, posteriormente, por la obtención del primer premio internacional para trabajos de urbanismo y planificación concedido por la Fundación Harwell de Londres en 1972 y, en el segundo aspecto, por su anterior actuación como secretario en Lemona (Vizcaya), que llevó al procesamiento y destitución del alcalde en 1969.

Estos antecedentes explican con claridad el planteo inicial del enfrentamiento entre un alcalde que, al parecer, tenía cosas que ocultar, y un secretario capaz de descubrirlas y hacerlas evidentes en ejercicio de la función de interventor que puede asumir legalmente.

Un pacto dudoso

Desde el principio, ambas partes vieron las dos caras de un dilema: el pacto o la lucha. Y, al parecer, ambos optaron por la primera solución: Oñate Bilbao necesitaba tiempo para sus estudios teóricos de Administración Local, que le llevan a frecuentes desplazamientos por el extranjero y para sus trabajos de asesoramiento de empresas, de los que extrae pingües beneficios. Por su parte, al alcalde Arqués Grané.

– Pedro Oñate Bilbao
Los pros y los contras de un secretario

copropietario de una industria local de manufacturas metálicas, le venía de perlas el alejamiento «dentro de un orden» de Oñate, cuya asidua presencia en el Ayuntamiento le habría llevado a intervenir drásticamente en los asuntos municipales, y, sobre todo, en cuentas y movimiento de fondos públicos.

Planteadas así las cosas, parece ser que el acuerdo consistió en que Oñate Bilbao percibiría puntual e íntegramente sus haberes como secretario a condición de que sus apariciones por Manlleu fuesen lo más distanciadas posible.

Y la cosa, dentro del régimen de «irregularidad recíprocamente consentida», habría funcionado con carácter permanente de no ser porque, al cabo de unos meses, el secretario «alejado» de sus funciones se vio privado progresivamente del pago de sus retribuciones y también de toda posibilidad de ejercer sus funciones aun dentro de un régimen de apariciones esporádicas. Su firma dejó de ser «necesaria» para determinados movimientos de fondos y se le negó el acceso a la documentación precisa para el ejercicio de su cargo.

Comprar el silencio

Ante la exigencia de Oñate Bilbao en reasumir totalmente sus funciones, la Alcaldía llegó a ofrecerle el pago de parte de sus haberes con fondos procedentes de una cuenta personal a cambio de su renuncia oficial al cargo. Consciente de que es ilegal el trasvase de fondos privados entre funcionarios públicos, el secretario sopesó la oferta, y simuló aceptarla, recibiendo un talón bancario contra la cuenta corriente del señor Arqués Grané en un banco local, pero la revocó inmediatamente mediante comunicación directa a Madrid.

Y ahora —según el propio Oñate Bilbao— *se da la insólita circunstancia de que se incoa expediente disciplinario a un funcionario cuando decide ejercer a ultranza sus funciones, esto es, al anunciar un régimen de estricta permanencia, asiduidad y dedicación, siendo así que durante más de dos años se le ha pagado en ausencias, o más exactamente, para que esté lejos. Inaudito* —prosigue el secretario de Manlleu— *en nuestra Administración y en cualquier otra, sobre todo si se tiene en cuenta que, ausente el secretario con la complacencia del alcalde y un acuerdo por medio (de la Corporación), se expidió hace menos de un mes un certificado de Alcaldía en el que calurosamente se exalta la ejemplar conducta del funcionario y su inquebrantable asiduidad y permanencia y comportamiento, a satisfacción plena de la Alcaldía y la Corporación... ¿Cómo «casa» todo esto»*

Trapos sucios

Ante la cuestión planteada por Oñate Bilbao, parte de la cual se publicó en *Mundo Diario* del pasado día 20, nuestros reporteros requirieron una información de la otra parte del conflicto, obteniendo del alcalde de Manlleu sólo gestos de exaltada incoherencia *(¡Es un hombre que está loco!*, nos dijo por teléfono Arqués, refiriéndose a Oñate) y la negativa a dar explicaciones, porque, según él, *le hemos suspendido de acuerdo con el Gobierno Civil* y todo el asunto está en manos de éste.

Hasta aquí la historia. Para sacar conclusiones y poner las cosas en claro habrá que esperar que del procedimiento legal en curso (acuerdo de la Corporación Municipal, y posible recurso contencioso-administrativo) surjan nuevos datos y revelaciones que, según anunció el propio Oñate, desvelarán aspectos inéditos en el funcionamiento del Ayuntamiento, desde su máxima autoridad personal hasta los entresijos de la Corporación en pleno.

Habrá que esperar, pues, para ver quién saca los trapos más sucios.

● J. M. F.

Extret de "MUNDO"
1 de Març de 1975

petita agenda popular

MES DE FEBRER

Dies

6 – Són nomenats cinc nous miniestres. Les sortides més significants: Utrera Molina, Ruiz Jarabo, semblen atorgar una major preponderància a la línia Arias.

9 – Sis-cents oficials firmen una carta demanant l'alliberament immediat del comandant Busquets i el capità Julves, arrestats a Figueres.

11 – Segueix l'anormalitat en el món de l'ensenyament.

14 – Trenta personalitats pertanyents a la Junta Democrática de España s'entrevisten amb el Consell d'Europa que els reconeix com a representants vàlids del poble espanyol.

15 – La Direcció General de Seguretat prohibeix la celebració de la I Assemblea Cristiana de Vallecas.

17 – Cruz Esteruelas: "Passi el que passi, Valladolid no s'obrirà fins al curs que ve.

26 – Es fa pública oficialment la dimissió del ministre de Treball, Licinio de la Fuente, deguda a l'oposició d'altres ministres sobre el dret de vaga i l'article 103.

Judici de 337 treballadors acomiadats de Seat.

27 – Vaga general d'Universitats arreu del país a la província de Barcelona, i segons l'agència Logos, la inactivitat és quasi total als Instituts, E.G.B. i guarderies.

MES DE MARÇ

1 – Carta de 1.043 intel·lectuals al Govern expresant la seva inquietud davant les futures peticions de penes de mort.

2– Primer aniversari de l'execució de Salvador Puig Antich.

3 – La Conferència Episcopal eleva al Cap d'Estat una petició d'indult, traspassant-hi també la d'amnistia feta per Justícia i Pau.

4 – El Consell de Ministres sospèn per tres setmanes la revista *Cambio 16*.

8 – Manifestació a les Rambles de Barcelona contra el "NO" de l'Ajuntament a l'ensenyament del català.

20 – El TOP declara innocents els advocats laboralistes dels obrers de Seat d'un delicte de propaganda i associaicó il·legal.

22 – Tres explosions d'artefactes al País Basc.

25 – Són detingudes 68 persones a Bilbao.

29 – Un comando d'ETA (Euzkadi ta askatasuna) dóna mort al Subinspector de Policia de Bilbao José Díaz Suárez. ETA es responsabilitza de l'atemptat, assenyalant que el difunt s'havia distingit molt en recents interrogatoris pel zel en fer declarar els detinguts.

30 – Cada any, el diumenge de Pasqua, se celebra a Euscadi l'Aberri Eguna)Dia de la Pàtria) fent una concentració popular. Emguany, el lloc era Guernica, ciutat tristement famosa pel bombardeig de l'aviació nazi del 1937, que la va destruir gairebé totalment. Les forces "d'ordre públic" van fer un impressionant desplegament de forces per impedir l'accés a Guernica (segons diuen, comparat amb el que va passar a Vic ara fa dos anys, el d'aquí no era res), tallant carreteres, camins veïnals, posant controls a la muntanya i servint-se d'helicòpters; la policia va voler assegurar que no entrés ningú a Guernica. El matí, però, es va fer una manifestació de mil persones encapçalada per dos diputats de Bèlgica que van ser detinguts. La policia calcula que es dirigien a la concentració unes 60.000 persones.

Petita Agenda Popular

Manuel Fernández Márquez

Dimarts, 3 d'abril de 1973. Sant Adrià de Besòs. Dos quarts de nou del matí. Les portes de les empreses que construeixen la central tèrmica del Besòs són tancades sense previ avís. El dia abans, els treballadors s'havien declarat en vaga fent una assemblea als menjadors.

Mil cinc-cents homes resten al carrer, sense saber gaire com reaccionar. La patronal crida les forces "d'ordre públic" que carreguen per tal de dissoldre la gent. Els obrers responen apedregant-los. Un home jove, Manuel Fernández Márquez, de 27 anys, mor a conseqüència dels trets de la policia; Serafí Villegas cau greument ferit al coll.

No és ara el moment de fer el recompte de morts... Només cal dir que la vida d'un home és més important que qualsevol central tèrmica, que qualsevol gran indústria.

Però el problema va, evidentment, més enllà de l'episodi del Besòs. És el problema de les jornades de dotze o catorze hores, de les pèssimes condicions de seguretat, de la manca de contractes de treball, d'assegurances, de drets. És el problema del dret de reunió, d'expressió, d'associació sindical, de vaga.

No serà que estem donant al Cèsar allò que és nostre?

E.

N. de la R. : *Degut a dificultats tècniques d'organització i compilació de dades, el darrer número de PAX no va publicar la secció "Petita Agenda Popular". Preguem a tots els nostres lectors que se'n facin càrrec. Gràcies.*

ATENCIÓ

ERRATA

En la secció de "CORRESPONSALIES" del nº12,a l'escrit referent al tema de l'urbanització de Puiglagulla,hi havia una errata de consideració.

Deia: "...unes quantes vides d'obrers"
Havia de dir: "... unes quantes vides d'arbres"

Coses de la máquina.

Fets Catalans

FORMACIÓ DELS COMTATS CATALANS

Els àrabs, portats per un gran deler de conquesta penetraren cap a la Septimània, la qual conqueriren en poc temps, finalitzant la conquesta amb la presa de Nimes (any 725). Aquest triomf i el desig d'un gran imperi els porta a introduir-se cap a Gàlia, on són aturats i vençuts per Carles Martell el 732.

Carles Martell i el seu successor Pipí el Breu iniciaren la reconquesta o conquesta de la Septimània, que passà a domini franc; després de conquistada, els monarques francs respectaren els costums visigòtics de la Septimània.

Els catalans veieren en els francs que travessaven els Pirineus comandats per Carlemany com als seus salvadors del domini àrab, i els reberen sense hostilitat, al contrari de l'altra punta del Pirineu (recordem el fet de Roncesvalles). Així començà la introducció franca als territoris de la futura Catalunya, l'anomenada Marca Hispànica, l'any 785; pensem que el domini àrab havia estat més aviat violent per la resistència catalana al seu domini.

Girona, Urgell i Cerdanya es passaren als francs voluntàriament; en entrar aquests portaren gent de la Septimània, que no eren sinó els descendents dels visigòtica que havien fugit durant la invasió sarraïna. S'estableixen dos punts: el d'Urgell-Cerdanya, encarregat a la dinastia Borrell, i el de Girona. Davant aquesta penetració franca els àrabs intenten una incursió per a recuperar aquests territoris perduts, però l'espedició fracassa i dóna peu a que els francs, veient-se valents i amb forces, continuïn la seva incursió pel territori, conquistin la comarca de Vic, que també serà encomanada a Borrell.

Els francs veieren en la conquesta del nostre territori un possible mur i un paraxocs de les escomeses sarraïnes, per defensar el seu territori de l'altra banda del Pirineu. Lògicament, per a consolidar la seva posició era necessària la conquesta de Barcelona, primer, i arribar fins a l'Ebre després.

El fill de Carlemany, Lluís el Pietós, aconsegueix la conquesta de Barcelona l'any 801. Els francs volien transformar l'Ebre en frontera (al llarg de la història veiem com l'Ebre ha estat sempre una frontera natural, un punt de partida). Les reconquestes d'aquest territori només eren fetes de cara a la seva pròpia defensa de qualsevol atac dels àrabs, però aquest intent no arribà fins al 1150, feta ja per la gent dels comtats catalans independents de la monarquia franca.

En aquest moment ja tenim una part de l'actual país format, que són els comtats de Cerdenya-Urgell, Girona, Empúries (format poc després), els de Barcelona i Vic i els de Pallars-Ribagorça; però tots ells lligats als comtats de Narbona i Tolosa i, a més, tots ells formen part de l'Imperi Carolingi. Aquest territori formà el que es denomina la Catalunya Vella. Veiem clarament que Catalunya estava lligada a la resta d'Europa, cosa que li donarà una fesomia diferent de la resta de la Península, ja que participava de les activitats polítiques, culturals, religioses del gran Imperi Carolingi; una de les característiques que es dóna en aquest temps i que la diferencia dels altres regnes de la Península és el sistema feudalista, com passava als altres països de l'Imperi.
En l'aspecte religiós depenien de l'arquebisbe de Narbona; la resta de la Península depenia de Sant Jaume de Compostela i més tard de Toledo. Culturalment tenien totes les influències de l'Imperi, amb suficient força com per anul·lar la gran influència andalusa (tan forta en tota la Península). La reconquesta franca, que tanta influència va tenir en l'aspecte cultural, religiós i polític, no va ser així en l'aspecte ètnic ni en el lingüístic, car només va deixar unes poques paraules. A causa d'aquesta inlfuència, Catalunya va sentir-se en els seus orígens poc lligada als altres regnes de la Península i, en canvi, fortament a les terres de la Gàlia i de tota Europa. Heus aquí un dels trets més importants de la història que arriba a diferenciar dos pobles, uns influenciats pels corrents d'Europa i l'altre pels corrents àrabs, tanmateix tant diferents.

Els francs continuen les seves conquestes, i l'any 811 arriben a Tortosa, que només va esdevenir tributària de l'Imperi, sense que passés a formar-ne part. Tortosa no es conquerí definitivament fins el 1148, i encara feta ja pels comtes catalans deslligats completament de la monarquia franca.

Tres anys després d'arribar a Tortosa mor Carlemany (814) i el succeeix el seu fill Lluís el Pietós. En pujar aquest al tron les lluites de la conquesta van quedar anul·lades (massa feina tenia en les lluites internes de la Gàlia, que feien perillar el seu tron i la seva dinastia), i no es tornaren a començar fins molt més tard, i encara feta ja pels comtes de la Catalunya Vella.

Lluís el Pietós hagué d'enfrontar-se amb els comtes de París que volien destronar-lo. Això provocà unes guerres que en podríem dir civils. Aquestes tensions dins l'Imperi afavororan paulatinament les ideees d'independència dels comtes catalans.

Catalunya, podem dir, estava entre dos focs, entre dos enemics: un a les portes, els sarraïns, i l'altre a casa seva, els francs. Calia trobar la manera d'alliberar-se dels francs sense demanar ajut als sarraïns com havien fet en un principi, però que li costà grans devastacions a tot el país; i alhora protegir-se dels sarraïns sense demanar ajut als francs. Era necessària una gran política i una gran fermesa per a aconseguir aquest objectiu i, per tant, la total independència dels francs.

En ser nomenat comte de Barcelona Guifré el Pilós (Pelós) comença a tirar endavant aquesta política. La llegenda ha acumulat damunt d'aquest personatge, gestes com, segons diu en Ferran Soldevila, "procla-

men fundador, no sols de la dinastia nacional, sinó de la nacionalitat, abastador de la independència, vencedor dels francs, dels sarraïns i dels normands, restaurador del país i legatari al seu poble, amb sang de les seves ferides, de l'emblema dels quatre pals vermells sobre camp d'or, símbol, encara avui, de la seva llibertat".

Guifré comença la reconstrucció del país, tan devastat últimament per les lluites contra els sarraïns, repobla comarques com les d'Ausona-Bages, que eren terra de ningú; a més del comtat restaura el seu bisbat. Va consagrar el monestir de Santa Maria de Ripoll, que fou durant l'època comtal centre cultural i de ciència i bressol de la nostra historiografia. Guifré va tenir aleshores, amb la restauració del comtat d'Ausona, els comtats d'Urgell, Cerdenya, Girona a més del de Barcelona i, encara, amb la mort del seu germà Miró, sense hereu, aplegà el comtat del Conflent; el seu germà Raulf tenia el de Besalú, podem dir que gairebé tota la Catalunya Vella estava sota les seves mans. En qüestió de defensa contra els sarraïns va construir arreu del país torres i fortificacions de defensa per tal de poder continuar la reconquesta amb una certa garantia en cas d'una reacció dels àrabs.

Guifré el Pilós i els seus primers descendents no es van precipitar a establir una total independència dels reis francs, estaven prou complicats amb lluites dels sarraïns del Sud, com per embrancar-se amb noves lluites al Nord. La cosa era més aviat de paciència, que a poc a poc anirà reeixint lentament i progressivament. Si la idea d'independència era ja total, no era així en la idea d'unitat.

A la mort de Guifré es dividiren els seus comtats entre els seus fills. La unitat aconseguida per Guifré, si s'hagués mantingut, hauria evitat molts de mals al nostre país; s'hauria pogut posar una més forta resistència a les escomeses dels sarraïns, prosseguir la reconquesta molt més ràpidament i evitar lluites fratricides entre els successors de Guifré. Durant molt de temps els comtats s'aniran agrupant, més o menys, i s'aniran disgregant; només el nucli central restarà completament unit: aquest nucli estava format pels comtats de Barcelona, Girona i Ausona. Amb la unió forta del nucli central la futura formació de Catalunya estava salvada.

En pujar al tron francès la nova dinastia dels Capètides, amb Hug Capet com a primer rei, els comtats catalans, a més d'altres comtats que formaven el gran Imperi, li negaren el vassallatge que Capet els demanava. Els comtats catalans se sentien prou forts com per a poder enfrontar-se sols als sarraïns, com havien demostrar en la incursió feta per Almançor, que fou rebutjada pels comtes catalans sense cap ajut franc, encara que els l'havien demanat. Eren els inicis de la independència catalana, encara que fragmentada en els diferents comtats.

La total unió dels comtats no es realitzarà fins a principis del segle XII, sota el govern de Ramon Berenguer III.

Eduard

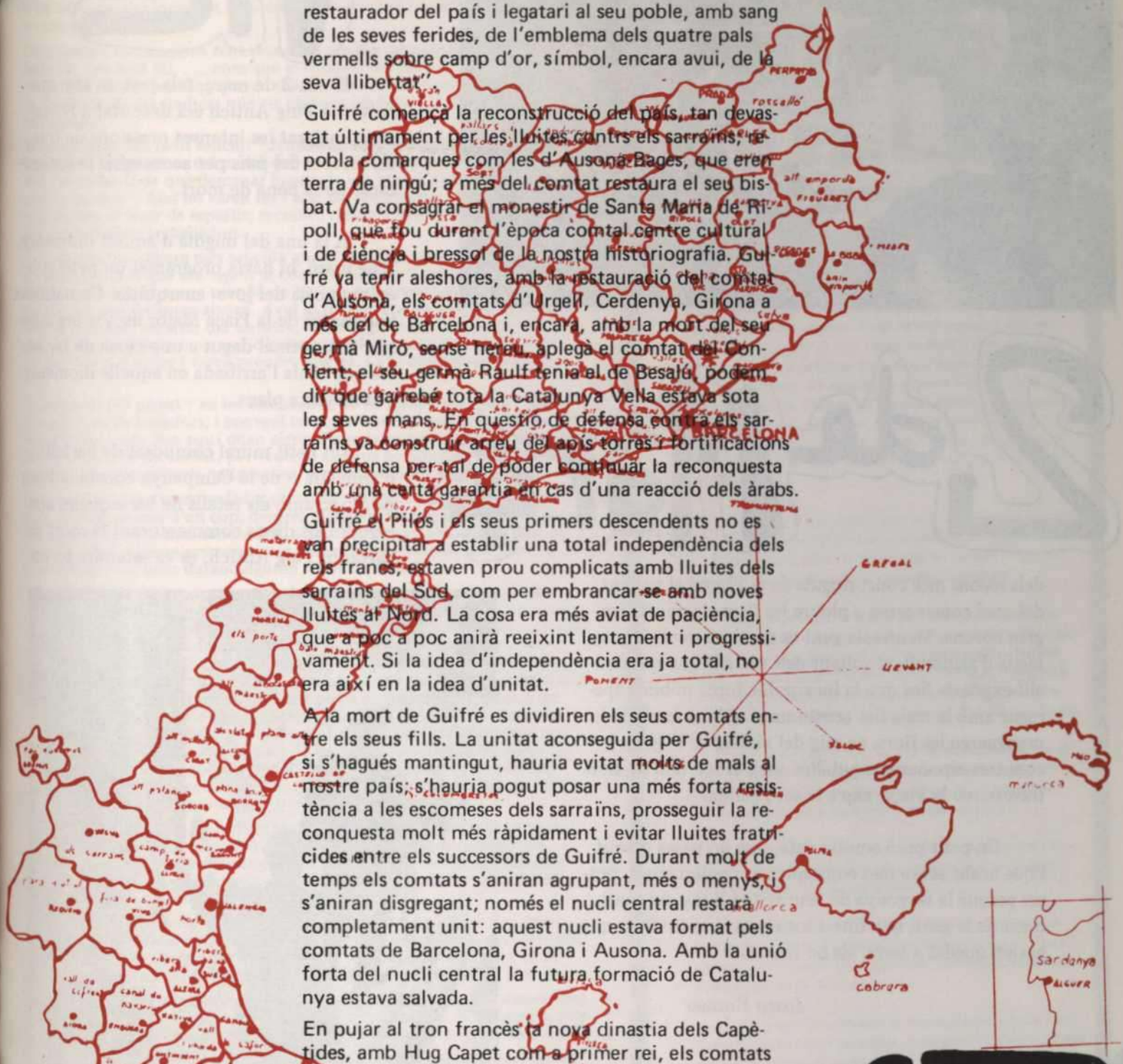

Dels inicis de la nostra Història a la ...

COMFIGURACIÓ ACTUAL DEL NOSTRE PAÍS

2 de Març a Vic

El dia 2 de març, feia just un any que Salvador Puig Antich era executat a Barcelona, malgrat les intenses pressions de tots els sectors del país per aconseguir la conmutació de la pena de mort.

A la una del migdia d'aquest diumenge, 2 de març, hi havia programat un petit acte en memòria del jove anarquista. Casualment l'animació de la Plaça Major de Vic era superior a la normal degut a una cursa de bicicletes que tenia l'arribada en aquells moments a la mateixa plaça.

Un petit mural composat de cartells d'amnistia o de la Campanya contra la Pena de Mort, amb els retalls de les esqueles aparegudes als diaris commemorant la mort de Salvador Puig Antich, es va estendre en un dels recons més concorreguts de la Plaça i al voltant del qual començaren a ploure les flors, formant una gran corona. Mentre; la gent es quedava sense fer cap mena d'aladarull, al voltant dels cartells que restaren allí exposats fins que la inexorable força pública aparegué amb la mala llet acostumada. D'una arrebalada prengueren les flors, en mig del xiuleig de la gent, i com tres esponeroses pubilles amb el seu ram de flors travessaren la Plaça, cap a la seva garida.

Un petit però emotiu acte, que no passà d'aquí i que acabà sense més conseqüencies policíaques, potser perquè la vergonya de veure's tan lluny del sentiment de la gent, que fins i tot els va tirar les flors que havien quedat a terra, els ho impedia

Josep Romeu

CRÒNICA DE... MANLLEU

Resulta que aquí dalt a muntanya també hi ha arribat el soroll, ! i mira per on!

Els treballadors del ram del metall en veure que s'acostava la deliberació d'un nou conveni local van creure que ells també hi podien dir la seva, i ho van provar.

Com sempre començaren fent reunions. Un dia amb !o de colla, un altre amb 25, més tard 60, . . .-com que al sindicat tanquen d'hora, ho havien de fer allà on podien- fins que un dia a cause de què eren tants tingueren de demanar als del sindicat que els obrissin les portes, i allà tampoc hi van quebre.

El raonament fou molt sencill: "demanem amb una enquesta a tots els 800 i pico treballadors del metal què volen demanar per al conveni, i -tot i conscients de què demanar hauria de ser només cosa de canallamans a la obra". Aixi ho varen fer i així ho presentaren. Imagineu-vos la paperada al tenir de repartir, recollir i resumir més de 800 enquestes per tants d'altres treballadors.

La resposta fou encara més sencilla que el raonament de planteig: "ara no us donarem ni el que era vigent al conveni anterior" (conveni no vàlid, deien els de dalt la torre, perquè no havia estat firmat oficialment"). No cal dir quina polseguera aixecà. Avui es presentava un grup de treballa - dors al sindicat, un altre dia un altre, al dia següent eren més, per veure què era aquesta poca cosa que oferien els qui en tenen per oferir; fins i tot les forces d'ordre i varen prendre interès, i s'hi presentaren més d'un cop.

Resultat de tot plegat : en les discussions no es varen "entendre" els empresaris i els treballadors, i conveni trencat, "crec", i cap a Barcelona tots plegats, com fem aquí quan algun dia es trenca alguna cosa d'importància o s'avaria de veritat, per veure si allà ens ho arreglen millor, encara que en aquesta tecla els metges usen per tot arreu els mateixos mètodes.

Els treballadors es varen enfadar en veure tot aquest tripijoc i, reunits en gran assamblea més d'un cop, després d'algunes discussions sobre si anar a la vaga general, a baix rendiment, a paros intermitents, etc. . .la cosa quedà en què algunes empreses més grans de les afectades pel conveni es declararen en paro durant algunes hores de treball.

Al mateix temps que passava això els del ramdel metall, a l'empresa "Conductores Eléctricos, Roqué S.A. (El Cordó) de 600 treballadors, la més gran de Manlleu, passava més o menys el mateix a causa del conveni d'empresa. Allà la cosa fou més picada perquè als primers paros que hi van haver, un dilluns, 7 treballadors del torn de tarda foren sancionats amb suspensió de treball i sou per unes hores, i en un obrir i tancar d'ulls, unes hores després, la fàbrica quedava plena de papers convidant a un paro de 2 hores cada dia i torn, incrementant-les cada dia en una hora més fins que els traguessin les sancions. I així va anar. L'empresa al cap de tres dies de paros aixecava part de les sancions i pagava les hores als vaguistes com si les haguessin treballat. El problema greu, no obstant, era la diferència en l'escala salarial, que es va aconseguir de reduir però no en el grau a què s'apuntava.

Aquesta vaga va ser el jurat d'empresa el que es va asseure a la torre de marfil, tot dient que com que havien estat elegits podien decidir pel seu compte, sense tenir del tot present les decisions preses en una gran assamblea anterior, passant-se per tant per allà on sigui la veritable autoritat de dicisió que resideix a la base.

Els resultats econòmics, tangibles, del moviment a un i altre lloc foren molt simples, però ja no ho fou tant la presa de consciència dels treballadors, que a causa d'aquests fets visqueren una experiència única en la història de la vila des de la guerra ençà, i això són figues d'un altre paner.

Actualment en narrar qualsevol fet laboral o polìtic, com que estem dins una roda consumista, i sobre tot en quant a informació, si no sentim parlar de mort en una manifestació o de milers de parats, ja ni en fem cabal.

Però nosaltres hem experimentat que encara que les paraules escrites sovint siguin fredes els fets passats no ho foren, i tenim ben endins la constatació de què els homes realment viuen quan ells es llancen a la lluita, i ho fan solidàriament, conscients que la mola que aplasta és massa feixuga perquè individualment la puguem fer rodar, i amb ella els que hi prenen plàcidament el sol estirats a sobre.

M.

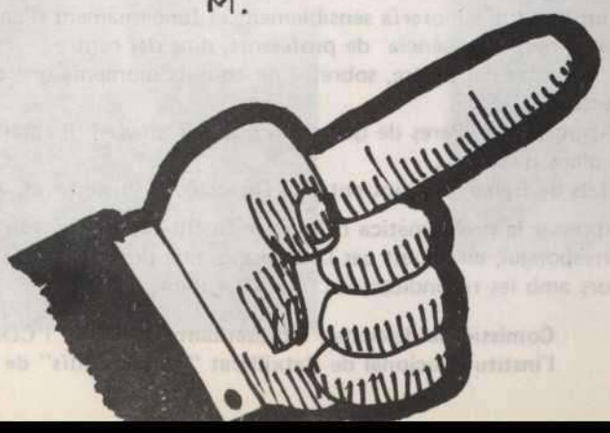

RECORDANT UN FET

El motiu d'aquest breu article respon a la deficiència de l'aparell informatiu espanyol, que per cert, en els últims temps s'ha vist millorat en algun dels seus aspectes però que es troba mancat d'alguns dels requisits més elementals per exercir la seva veritable missió, com són el reconeixament i la pràctica dels drets d'expressió i informació entre d'altres. En concret es refereix a un fet molt llastimós succeit ara fa un any i del qual s'en feia ressó aquesta mateixa revista: l'assassinat comès per un membre del Cos Armat de la G. Civil de Manlleu d'una persona de 39 anys resident a la Roca de Clavelles, masia ben coneguda a la Plana.

A través d'una petita nota publicada a alguns diaris i de "El Caso" del 20 d'abril, s'informava a l'opinió pública d'una manera obscura i poc concisa, donant l'impresió que intentava abstenir-se de concretar la realitat.

Segons smebla, la descripció, molt breu, dels fets és la seguent: El membre de la G. Civil es dirigí a Roca de Clavelles, prop del pont de la Gleva on demanà a aquest home, el qual feia de "mosso" de la casa, que el dugués a la frontera. Aquest, en intentar entrar a la casa, va rebre una descàrrega d'ametralladora del membre del Cos Armat.

El més escaient del cas, són les paraules que ens donaven els medis informatius. Es deia : "Según parece es miembro de un Cuerpo Armado" i que hi va haver una "heroica lucha para desarmar y detener al loco".

La primera questió ens presenta una resposta innecessària i coneguda arreu de la comarca, ja que tothom sap que l'assassí era Guardia Civil.

Quan a la segona hi observem un grau extrem de contrarietat. S'ens diu que aquets apersona era un "loco". Quin sentit té això? Com pot ésser que aquest cos admeti gent boja en el seu interior?

Realment creiem que la funció de la Guàrdia Civil és la d'estar al servei del poble, la de garantir l'ordre públic altrament que la de perturbar-lo.

Deixant de banda els fets que ja parlen per ells sols, i que és una questió que ara i aquests moments no podem esbrinar ni donar-li una solució immediata, el que sí cal demanar és el dret que tenim com a ciutadans a ser informats minuiciosament de la realitat, tenint en compte que a la llarga és a nosaltres a qui repercuteix més directament aquetsa realitat. . .

OSONA—75

carta a l'opinió pública

Una comissió de delegats de curs i representants de 5, 6 i COU de l'Institut Nacional de Batxillerat "Jaume Callís" de Vic, ens dirigim a l'opinió pública per expressar la nostra postura devant l'actual problemàtica de l'ensenyament.

Creiem que aquesta problemàtica gira entorn de dues qüestions bàsiques :

La Selectivitat
La participació en la gestió de l'ensenyament

El problema més inmediat per a tots els estudiants és el de les proves d'accés a la Universitat. El desentrotllament d'aquestes proves no correspon amb la orientació dels cursos de 5, 6 de batxillerat, ni existeix una programació difosa en el COU en funció de les mateixes, per el que pot donar lloc a una selectivitat total. Ans al contrari, creiem que el simple fet d'aprovar COU dona dret al lliure accés a la Universitat.

La Selectivitat es veurà incrementada encara més amb la implantació de BUP, que començarà a funcionar a partir del pròxim curs. Recordem que la Llei General d'Educació declara la obligatorietat i gratuitat de l'ensenyament; amb tot i això, la realitat és una altra: el cost del BUP serà de 2000 ptes mensuals als instituts -mesura selectiva en qüan a possibilitats econòmiques-; es preveu que tan sols hi tindran accés un 20 per cent de els titulats al acabar 8 d' EGB; implica, al mateix temps, la desaparició del nocturn, ja que el nombre d'hores lectives serà 33 setmanals -encara que recentment hagi aparegut una nota a la premsa desmentint-ho-. Està ben clar que el Ministeri, en lloc de promoure la construcció de nous Instituts i Universitats, el que vol es reduir el nombre d'estudiants, selectivitat aquesta encara més greu tenint compteque Espanya ocupa el darrer lloc, en la llista de països europeus, en nombre d'universitats i diplomats per cada 100.000 habitants i, fins i tot, està situada per dessota del Marroc en el tant per cent del PNS dedicat a despeses d'ensenyament (font : Anuaria Estadístic de la UNESCO de 1972 per 1970) Naturalment, no cal dir que al nostre país, els pressopostos conjunt per despeses militars son superiors als d'ensenyament. (font : Orifla - ma, novembre 74).

Volem fer pública la nostra adhesió a l'escrit presentat per tretze entitats ciutadanes de Barcelona, del que en reproduim uns paràgrafs : *"Mientras los problemas se acumulan, las autoridades correspondientes no solo no ofrecen nin - guna salida razonable, sino que multiplican las medidas académicas, hecho que muestra hasta qué punto hay un divorcio entre las exigencias reales de la enseñanza y la actitud de las autoridades.*
Toda la enseñanza sufre hoy una organización que no corresponde a las exigencias reales de nuestra sociedad. Se anuncia la gratuidad de la enseñanza primaria, pero no hay gratuidad . . . Se habla de impulsar las culturas especificas de cada zona del territorio español, pero se mantiene una discriminación contra el úso público del catalán y resto de lenguas vernáculas . . . Se habla de mejorar el funcionamiento de la enseñanza, pero no se dedican los recursos necesarios. . . " (Mundo Diario 20.2.1975).
De tothom és coneguda la situació actual dels instituts i universitats. Totes les universitats del país están paralitzades. Sols a Barcelona i provincia, la setmana passada, hi havia inactivitat total en les tres universitats, a les delegacions universitaries i, a més, en 35 instituts i a 140 escoles d' EGB. Ens manifestem en discomformitat amb la política de tancament seguida pel Ministeri (Valladolid, Málaga, Deusto. .) i amb les sancions als PNN en lluiya per la estabilitat del seu lloc de treball.

Considerem que la única forma de resoldre aquest problema que afecta a tot el poble, és la democratització de la societat, i que sols mitjantçant la democratització dels centres pot assolir-se un millor rendiment educatiu; caràcter decisori dels claustres, amb participació en ells de tot el professorat del centre, representant de l'Associació de Pares i dels propis alumnes com a sectors interessats en la vida del centre, amb idèntics drets; funcionament democràtic dels seminaris; dret de reunió i de lliure expressió en els centres; reconeixament dels delegats elegits pels propis estudiants.

En el nostre institut en concret

Volem expressar una sèrie de punts concrets sobre el funcionament del nostre Institut:
- Baix nivell pedagógic del centre en general i d'alguns professors en particular
- Manca d'una Sala d'estudi (no es pot estudiar al Bar)
- Deficient funcionament de la biblioteca qüant a horaris i llibres
- Deficient funcionament d'alguns seminaris per manca de material
- Inexistència d'actes culturals que hauríen de promoure-l's professors i alumnes apoiats per la Direcció
- Els professors no numeraris no tenen vot als claustres
- El nombre d'alumnes és massa elevat en algunes classes
- No estan delimitades les responsabilitats concretes de la Direcció, Jefatura d'estudis, Tutoríes i delegats de curs, que favoreixen la arbritarietat i la confusió dels alumnes, qüan està previst segons el BOE de 20.9.74, d'un Consell assessor a EGB format per : Director com a president, tres representants de l'Associació de Pares elegits per la mateixa, tres membres de la comunitat en representació designats pel claustre. Com és possible que aquestes juntes puguin existir sols a EGB, qüant la seva presència en un Institut milloraría sensiblement el funcionament d'aquest?
- Es necessari el dret de reunió per a delegats i alumnes, en absència de professors, dins del centre
- Cal que sigui públic, en tot moment, l'estat de comptes del centre, sobretot en aquests moments que circulen insistents rumors sobre certes "anomalies" al respecte
- Manca de control per part del alumnat i de l'Associació de Pares de qüestions que ens afecten directament: pressupostos, decisions dels claustres, sistema avaluatiu, plans d'estudi. . .
- Demanem una major compenetració i possibilitats de treball conjunt entre la Direcció, el Professorat, els Pares i alumnes.

Aquests punts són prou significatius com per expressar la problemàtica del nostre Institut i, alhora, són les nostres reivindicacions actuals. Demanem, doncs, a qui correspongui, en aquest cas la Direcció, que prengui les mesures necessàries per a un funcionament com cal del centre, d'acors amb les reivindicacions que presentem.

Comissió de delegats i representants de 5è, 6è i COU de l'institut Nacional de Batxillerat "Jaume Callís" de Vic.

¡ ResPosta dEL DIreCtoR...

...Que: "quien avisa no es traidor" - diuen -

AVISO

Enterada la Dirección del centro de los escritos que algunos alumnos han repartido en la noche de ayer se quiere sentar claro los puntos siguientes :

A) Que este escrito es difamatorio para el claustro, los profesores y la propia dirección. O sease incurre en un delito tipificado en el código penal como DIFAMACION.

B) Que los que lo han ciclostilado e inducido al reparto se escudan cobardemente tras la firma "Comissió de delegats de 5è, 6è i COU" y no es la primera vez que los hacen así pues esta dirección tiene otras notas anteriores de los mismos.

C) Que hipócritamente se quejan de la inactividad en "tres universitats i 35 instituts..." y pretenden que nuestro centro sea uno más como ya publicó la prensa de ayer.

D) Que algunos alumnos han sido manejados abusando de su buena fe para repartir lo que suponían hecho por los delegados cuando en realidad éstos han manifestado a la Jefatura de Estudios que desconocían tal panfleto.

E) Que la dirección debe proteger el derecho que tienen los alumnos a recibir del centro las enseñanzas programadas por las que se han matriculado y debe evitar con toda energía que se les cause con paros o pérdidas de clases lectivas.

F) Por tal motivo se agradece a los profesores que tan responsablemente han continuado en sus clases a pesar de las presiones de todo tipo a que se han visto sometidos.

G) Si considerados los anteriores puntos algún alumno persiste en colaborar con los que entorpecen la marcha del centro el Director los apercibe que no dudará en aplicar las medidas de disciplina previstas en defensa de los alumnos que desean seguir impartiendo clases.

Vic 28 de Febrero de 1975

Ricardo Lázaro

COMARCA DEL RIPOLLÈS

Sense comentaris

TROBADA DE LLINARS

A la darrera trobada dels dies 15 i 16 de febrer a Llinars, vaig dortir decepcionat del que són les trobades per a molta gent. A la nit, crec jo i com jo altra gent, alguns es passaren de la ratlla, ja que la xirinola i el "gamberrisme" arrià a un punt en què s'ha de dir prou. Sé que molts diran que es treballa molt; sí, però si la gent fóssim més responsables i no esperéssim que tot ens ho donin fet els temes tractats es podrien aprofundir més, i els que havien de marxar abans haguessin estat al corrent de tot.

També penso, i això és opinió meva, que n'hi ha que es creuen que organitzar una trobada és fer-se un "piset"; aleshores s'aprofiten que els qui la preparen no posen un senyal conforme han pagat, no paguen, dinant doble "amb totes les seves penques". I el que ha pagat, quan arriba no troba menjar, i ells, tan tranquils!

Crec que la gent que vénen per primera vegada en treuen una mala impressió de tot plegat i els que a la primera van quedar molt entusiasmats, en aquesta han quedat decepcionats del tot.

El diumenge, sobre les 11,30 es començà a informar de la campanya de la "PENA DE MORT". De la gent interessada n'han sortit diferents grups de comarques que estan disposats a organitzar xerrades i passar pel·lícules o audiovisuals. Després es parlà de la campanya de Mn. Lluís M. Xirinacs, "Candidat al Premi Nobel de la Pau 1975"; s'explicà la manera de poder enviar les adhesions a Noruega; es feren adhesions personals a part de les d'entitats; també es va posar tothom al corrent de com es portaria la campanya.

Abans de dinar es varen passar unes pel.lícules dels "Camps de concentració nazis", de molt interès.

Dinar, i després a prosseguir la informació, ara sobre "PAX". S'anuncia que s'atorgarà el "Memorial Joan XXIII" , i que s'intenta de fer venir el cardenal Alfrinck, president de "Pax Internacional", a fer la presentació d'un llibre seu, titulat "La Pau és alguna cosa més".

Es parlà de les sortides de Setmana Santa. Entre les proposicions, al País Basc, una petita ruta pel País Valencià i, per últim, el que tingué més acceptació, va ser Taizé. Com de costum, s'organitzarien autocars, aquest cop a càrrec del grup de Sarrià.

El grup O.C. ens informà de la tasca portada fins al moment del servei civil. Es fa saber que hi ha gent disposada a fer-ho.

Es parlà del Consell Internacional a Londres, que tindrà lloc a finals d'abril. També informà l'equip Intercomarcal de PAX. Entre aquestes informacions la gent començà a marxar com de costum, i una vegada acabada la trobada, els de sempre es quedaren a ordenar i netejar el local. La gent, quan arriba aquest moment, es fon, a l'hora d'embrutar no miren on tiren els papers, les peles de taronja, etc., no tenen en compte que el lloc s'ha de deixar en bones condicions per als altres.

Demano que la gent que ha estat en aquesta trobada o que llegeix aquest escrit que pensi de debò el que realment és una trobada, ja que, de seguir en aquesta forma, tot anirà a l'aigua, i és una vertadera llàstima. Crec que és normal de fer gresca, però amb dignitat i respecte per tothom. En arribar a un cert límit, hem de saber dir: "Prou".

N. M. Barcelona

"PAX" - BUTLLETÍ DE PAX CHRISTI
N. 14 - MARÇ DE 1975
dipòsit legal B.18764-1974
COPiART - carrer Villarroel,83 - B.-11-

Aquest Butlletí no es fa responsable ni forçosament solidari amb el contingut dels articles signats per colaboradors i membres de PAX CHRISTI.

Per qualsevol cosa,podeu dirigir-vos a

"PAX" -
carrer de Sant Joaquim,24,2n.,1a.
BARCELONA -12-

7 PAX

Nº 15
ABRIL 1975

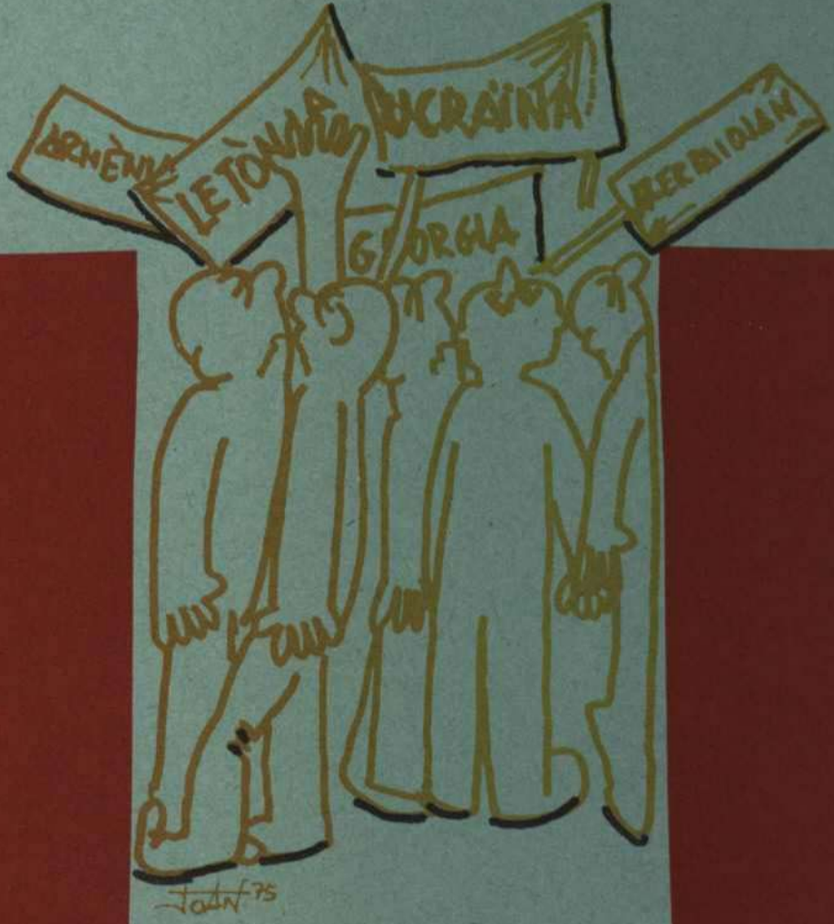

IMPERIALISME A L'EST EUROPEU

"PAX" - BUTLLETÍ DE PAX CHRISTI
nº15 - ABRIL DE 1975
Dipósit legal: B.18764-1974
Imprés a COPiART -c/ Villarroel,83 -Barcelona(11)

Aquest butlletí no es fa responsable ni forçosament solidari amb el contingut dels articles signats per colaboradors i membres del Moviment PAX CHRISTI.

I sempre,... per qualsevol cosa,podeu dirigir-vos a

"PAX"
c/ Sant Joaquim,24,2n.1a
BARCELONA (12)

SUMARI

EDITORIALS
pág. 1 - Congrés de defensa de la cultura catalana.
" 1-2 - Imperialisme a la URSS.

COL.LABORACIONS
pág. 3 - Les eleccions sindicals -Un grup d'obrers de la comarca d'Osona
" 4 - Informacions objectives -Cinosa press (VIC)
" 4 - Les comarques -Joan (VIC)
" 5 - Cal dir,però...(rèplica a la Margarida Mauri) -Joan/75 (TERRASSA)
" 5 - 50 hores d'art -D.R.,P.M.,A.B.(BARCELONA)

POESIA
pág. 6-7 - La meva fàbrica sense gravats -Eduard (VIC)

ARXIU Nacionalitats oprimides
pág. 8-9 - L'URSS i les seves minories europees -Guy Heraud
" 10 - La tragèdia dels Països Bàltics -de la revista "l'Est Européen"

RETALLANT
pág. 11 - La condena,¿recuperación o venganza? (Presons...)-"Tele/expres"
" 12 - Manifest al servei de les comarques -Document fet pel SECOD

FETS CATALANS
pág.13-14 - La unió de Catalunya i Aragó -Eduard (VIC)

PETITA AGENDA POPULAR
pág. 15 - Les declaracions de Hassan II del Marroc,
- Estat d'Excepció al País Basc,
- La Victòria de Cambodja i Vietnam - M. (VIC)

CORRESPONSALIES **comarca d'Osona**
pág.16-18 - Festes populars de ST. JORDI (Vic) - Grup de Vic
" 19 - 100.000 ptes.per al rescat d'una mona - Grup de Vic

INFOR-PAX
pág.20-21 - Nota informativa de premsa,sobre el Consell Internacional de Pax, celebrat a Londres. - Arcadi i Angel (BARCELONA)
" 22 - Rutes internacionals: Estiu de 1975 - Carmel Delgado (BARCELONA)
- Nou adhesiu d'en Xirinacs
" 23 - Carta oberta al Cap del Govern Espanyol -document Pax Christi
" 24 - Nous grups de PAX: .aparició d'un grup de Pax a TIANA
.creació d'un equip d'estudi i divulgació de les nacionalitats oprimides.
" 25 - Happening,informe - Grup de CALDES DE MONTBUI

CONGRÉS DE DEFENSA CULTURA CATALANA !!!!

Jo tanbé m:hi adhereixo! i nosaltres! La pluja d'adhesions al Congrés, d'ençà qie va ser anunciat pel Col·legi d'Advocats de Barcelona, ha estat constant. Ara que la campanya ha arribat a tots els racons i raconets dels Països Catalans i que d'arreu arriben aquestes adhesions, em fa por una cosa, i és que algú (o potser massa gent) enviï la seva adhesió per tal de salvar la cara, en aquests moments que la cultura catalana i el seu problema són camp de batalla de molta gent, en el qual han rodat ja alguns caps.

Si no, plantegem-nos una qüestió: algunes de les entitats o grups que s'han adherit, quina era la seva postura envers el català fa, per exemple, un parell d'anys? Aquest canvi tan radical, aquè és degut? A una veritable presa de consciència? o, com dèiem abans, a un voler salvar la cara davant l'opinió pública? Per aquells grups que estiguin en el segon cas, fóra bo que recordessin que el fet d'adherir-se al Congrés no és senzillament una carta al Col·legi d'Advocats de Barcelona, sinó que comporta tot un compromís després de la seva realització i una total acceptació i posada en pràctica de totes les coses acordades en el mateix.

Després del Congrés veurem (en segons quins grups no cal, ja es veu ara) clarament qui són els qui vertaderament volen defensar la seva cultura i els qui ho han volgut fer servir per tal de sumar punts de cara a la opinió pública. A més, si es fa un Congrés per tal de "defensar" la cultura catalana vol dir una cosa: quan es defensa una cosa és que algú l'ataca, en aquest cas hi ha qui l'ataca i hi ha qui, senzillament, l'oblida. Qui lluita en un front i vol fer veure que està en l'altre, és un traïdor.

IMPERIALISME A LA U.R.S.S.

Factor de PAU és també l'autodeterminació dels pobles. El contrari és:

- opressió
- colonialisme
- anorreació (moral, cultural, ètnica,...)
- IMPERIALISME.

Sabem que arreu del PLANETA TERRA hi ha pobles que clamen – vanament – pel seu alliberament. Són pobles de totes les latituds, comunitats vives que van deixant de ser-ho, ètnies històriques oblidades de tothom.

Aquest factor imperialista no és patrimoni de cap tipus de govern, ni de cap tipus d'organització social: el mantenen tant els governs anomenats "de dretes", com els anomenats "d'esquerres", tant els règims capitalistes com els socialistes. Existeix tant en els països desenvolupats com en els subdesenvolupats.

El que avui ens interessa ressaltar en aquest EDITORIAL és l'IMPERIALISME DE LA RÚSSIA SOVIÈTICA. Malgrat que, teòricament, la Revolució Russa accepta i anima l'autodeterminació dels pobles que estaven sotmesos opressorament pel règim tsarista. Constatem uns fets,

unes realitats oposades.

TEORIA

L'any 1916, LENIN VA ESCRIURE:

> *"A Rússia, almenys el 57 o/o de la població, més de 100 milions, pertanyen a nacions oprimides –aquestes nacions radiquen principalment a les regions perifèriques–; una part d'aquestes nacions és més elevada culturalment que la mateixa Rússia, el règim polític de la qual es manifesta amb una naturalesa particularment bàrbara i medieval i on no s'ha canalitzat encara la revolució democràtica burgesa, a Rússia el reconeixement del dret de lliure separació respecte a aquesta Rússia centralista, de les nacions oprimides pel tsarisme, és absolutament obligatori per als social-demòcrates, en nom de les seves accions democràtiques i socials". (V.* Lenin: "El Marxisme i la qüestió social"*, Moscou. Editat gairebé en tots els idiomes.)*

Si el "reconeixement del dret de lliure separació... és absolutament obligatori per als social-demòcrates, en nom de les seves accions democràtiques i socials", no ho ha de ser també per als socialistes, etapa o sistema de govern considerat més avançat i per tant amb un respecte més global dels drets de les persones i comunitats?

És, amb tot, una de les moltes cites que podríem fer dels ideòlegs que, com Lenin o Stalin, han conformat la Revolució soviètica.

PRAXIS

. . . .

Prèviament... llegiu, si us plau, els dos articles que ocupen l'espai d'ARXIU d'aquest mateix número.

. . . .

Un cop llegits podeu tenir una visió de la *praxis* de les boniques paraules de Lenin, Stalin,...

– "hi ha una diferència com de la nit amb el dia" –diríem popularment.

Cada una de les nacionalitats oprimides que s'anomenen a l'article *L'URSS I LES SEVES MINORIES EUROPEES* tenen, cada una d'elles, una història pròpia de subjugament,
d'opressió
d'anihilament brusc o paulatí,
irracional o raonat, de la seva pròpia identitat, frustrades les seves esperances d'alliberament d'un règim "basat en el poder del mateix poble".

les eleccions sindicals

Per fi se celebraran les properes eleccions sindicals. Ja se n'han fet públiques les dates i les normes que les regiran. Unes eleccions que eren necessàries, després de quatre anys, i havent estat celebrades les darreres en ple estat d'excepció l'any 1971.

Aquestes eleccions arriben en un moment que al món obrer ens és imprescindible de tenir uns representants honestos i combatius, per tal de fer front als greus problemes que tenim, augmentats en aquests moments per la crisi econòmica que, com sempre, els que més la patim som la classe treballadora amb la conseqüent inseguretat als llocs de treball.

Malgrat les dificultats que haurem d'afrontar, hem de saber crear el clima necessari, no solament als llocs de treball, sinó aprofitar-ho també per a fer assemblees dintre i fora de les fàbriques i tallers. El nostre objectiu és que poguem discutir els nostres problemes i descobrir els homes que més bé poden representar-nos.

Aquestes eleccions haurien d'estar emmarcades per dues línies principals: L'elaboració de programes – La preparació de candidatures.

L'elaboració dels programes ha de partir de les necessitats específiques de cada empresa i relacionant-les amb la problemàtica general del món obrer : carestia de la vida, seguretat del lloc de treball, augment de cotització de l'IRTP a 250.000, l'amnistia dels repressaliats...

Les candidatures han de ser preparades prèviament per nosaltres mateixos, cercant els obrers més capacitats per representar-nos, honrats i combatius.

Darrerament, però, la premsa ens ha informat de l'acomiadament d'obrers de Motor Ibérica i Fontanals, que havien estat assenyalats pels seus companys, prèviament a les eleccions, com a futurs representants. L'única manera de defensar-nos d'aquestes maniobres de la patronal és recolzar massivament les candidatures obreres i honrades.

També comprovem que les normes restringeixen molt el procés lliure de les eleccions. Llegim-ne un apartat:

> *"Serán elegibles para enlaces quienes, además de las condiciones generales para ser elector, cumplan los requisitos de saber leer y escribir; no estén incapacitados por acuerdo, resolución o sentencia del órgano competente de los que resulte la suspensión o inhabilitación para el ejercicio del cargo sindical; acreditar en el período inmediatamente anterior a la convocatoria un mínimo de dos años de actividad laboral en la empresa o centro de trabajo en que se realiza la elección."*

Nosaltres creiem que tot treballador hauria de poder ser escollit pel sol fet de votar-lo els seus companys. Actualment els jurats d'empresa són escollits pels enllaços. Això deixa, en certa manera, un dubte en quant a la seva representativitat, ja que caldria que fossin designats directament pels propis obrers.

Només hem volgut fer notar la necessitat de participar en aquestes eleccions, interessant-se profundament pel seu desenvolupament, encara que creiem que, en quant a les normes, tindríem molt més que dir.

UN GRUP D'OBRERS DE LA COMARCA D'OSONA

INFORMACIONS OBJECTIVES

L'obertura ideològica de la premsa sembla que hagi estat més real que la tan pregonada de tipus polític, la qual semblava donar certes opcions polítiques bàsiques i resulta que ara no en dóna cap. Així ens trobem que tota la premsa anomenada viva, tant la diària com la periòdica, es troba envoltada per un aire molt polititzat, encara que no estrictament polític. Entenem per aire polititzat una preocupació pels problemes de caire comunktari, tant socials com de naturalesa clarament política, i enfront d'això el que anomenem estrictament polític, entenent-lo com una preocupació pels problemes que ja hem dit però sota un prisma, unes postures i unes concepcions de partit. Però aquestes diferents maneres de fer política no és l'objectiu d'aquest article.

Aquest tipus de premsa polititzada, però no estrictament política, la podem considerar típica de l'Estat espanyol en aquests darrers temps, quan el propi desgast del règim origina que aquest doni algunes concesions, ja que si no s'enfonsa tot, i això de moment no interessa a algunes persones. El poder és sempre una cosa que enlluerna i costa molt de deixar-lo, és motiu d'orgull per a uns i d'enveja per a uns altres, encara que no per a tots.

Doncs, tornant al que anàvem dient, aquesta premsa analitza una sèrie de fets i ofereix als seus lectors unes conclusions i criteris que segons les dades poden ser molt encertats. Però el problema bàsic radica, no en la pròpia interpretació de les dades que donen unes conclusions davant uns fets, sinó que degut a una manca d'informació, aquestes dades, que no són totalment correctes, poden donar lloc a unes conclusions que ni el mateix periodista voldria donar, encara que en aquell moment pot considerar que siguin encertades i vàlides.

El tipus de dades que hem dit, són les que ocasionen falses opinions, malentesos i tot el que hom pugui sospitar, i que en condicions normals s'haurien de donar amb molta menys intensitat, i quan aquestes es donessin el mateix sistema d'informació les podria clarificar convenientment.

Aquest problema existeix a l'Estat espanyol, ja que alguns temes i persones continuen essent tabú o matèria reservada, i això fa que quan es parla d'ells indirectament o sota línies, es produeixin tantes d'aquestes confusions.

Un cas molt clar el tenim en la persona d'en Xirinacs. La seva persona, juntament amb el seu pes ideològic i de pràctica política ha estat amagat i algunes vegades tergiversat per manca de bona informació, car toca uns punts que diuen que cal que la gent no conegui ni la seva existència. Cal que tots, doncs, donem a conèixer la persona d'en Xirinacs.

CINOSA PRESS – VIC

LES COMARQUES

Els membres del cos de redacció havíem pensat en la conveniència de dedicar un apartat del Butlletí a les comarques (es podria incloure dins les col·laboracions), essent aquestes la base de la formació d'un poble. No seria un espai dedicat a la informació, és a dir, dedicat a les notícies que es produeixin a cada comarca, ja que aquesta és la funció de les corresponsalies, sinó que seria un espai que serviria per la coneixença de les nostres comarques en la seva diversitat i des d'un aspecte general que podria englobar economia, cultura, configuració social, demografia, etc.

Per a aconseguir que aquests estudis siguin més vius, creiem que seria molt interessant que la pròpia gent que hi viu els realitzés, i per tant, a aquesta condició quedarà sotmesa l'existència o no del susdit apartat. Així, doncs, demanem la col·laboració de tothom, tant subscriptors del butlletí com possibles lectors, ja que aquest pot ser un mitjà per endinsar-se en la problemàtica social de la comarca de cadascú. Naturalment, no demanem treballs científics ni molt menys, sinó que mitjançant dades trobades a llibres i revistes, i amb l'ajuda de l'experiència viscuda cada dia, un pugui donar a conèixer la pròpia comarca.

L'extensió del treball és lliure, però cal tenir en compte les possibilitats d'espai del butlletí.

Esperem la vostra resposta i col·laboració.

Joan.

– *Com a bibliografia bàsica hi ha una col·lecció molt interessant.*
El títol és: GEOGRAFIA DE CATALUNYA.
Autors: Lluís Solé i Sabarís, Josep Esglésies, Salvador Llobet i Joan Vila i Valentí.
Editorial: Aedos.

CAL DIR, PERÒ ....

Rèplica a Margarida Matei

Cal dir, però, que a les trobades de Pax no sols és la xocolata a les onze, la posada en comú o la trencada d'un objecte medieval. S'intenta de fer altres coses que potser encara no hem aconseguit del tot, però ho volem intentar, i em sembla que un xic s'ha fet.

Cal dir, però, que perquè el butlletí sigui més interessant que necessari (que em sembla molt i molt interessant) ha de ser obra de tots i no cal generalitzar amb això que dius dels oportunistes, ja que saps molt bé que no és veritat.

Cal dir, però, que potser cal tenir més inconvenients en les crítiques, tot i que són necessàries, i menys en les activitats pràctiques.

Cal dir, però, que som oberts a la gent i que no cal dir que potser sí que hi ha algú que no vol baixar del burro, però cal mirar-se les coses amb tota la seva globalitat i per tots els cantons. Potser es veuran les coses més a fons.

Cal dir, però, que PAX és obra de tots i només amb l'esforç de tots ho aconseguirem i cal que el balanç final que els doni encara menys pes per donar com a resultat una obra de TOTS!

Espero no haver-te ofès; sols he contestat el que jo veia, i potser estic equivocat, però ara ho veig així.

Joan - 75

A finals del mes de març van tenir lloc a Balaguer les primeres "50 hores d'art català". La notícia va sortir a alguns diaris de la capital del Principat. Per això, ens interessa més valorar el significat d'aquesta "marathon" que no pas els actes en si.

Dissortadament, sempre hi ha la tendència a centralitzar les coses. I l'art no se'n salva d'aquesta centralització. És per aquí que ens sembla que s'han de mirar aquestes 50 hores. En efecte: responen a un intent descentralitzador de les manifestacions artístiques catalanes, sempre "exposades" a Barlona.

Com a segona característica d'aquesta reunió de l'art català a la capital de La Noguera hem de dir, que ens va demostrar que la cultura catalana —i ara en concret l'art — encara que té uns déus sagrats, té també una sèrie de representants, que són els qui veritablement demostren la dinamicitat d'una cultura. Les persones que van treballant en silenci però que fan una tasca molt positiva.

Creim que passaran també a la història les "50 hores" per la seva "oportunitat" (encara que hem de lamentar que no es poguessin fer abans). Han estat fetes l'any 1975, l'any dels 18 regidors que digueren NO a la cultura catalana.

En concret, les 50 hores van constituir un gran èxit. Balaguer va viure durant tres dies aquestes 50 hores molt intensament. No ja per l'atractiu que podia tenir el "títol anunciador" d'aquella reunió, sinó pels mateixos actes. La cosa va resultar molt completa. Des d'exposicions de pintura, passant per recitals de cançó i poesia, conferències, teatre, etc... i acabant per taules rodones: tot va ser fantàstic. Els actes i la gent. La gent que hi participava, que quedi ben clar.

Per això mateix, creiem que aquestes "50 hores d'art" s'haurien de repetir, no només a Balaguer, sinó a qualsevol lloc dels Països Catalans. I no només durant 50 hores, sinó durant els tres-cents seixanta-cinc dies de l'any.

D.R., PM i A.B.

Comarca del Barcelonès

POEMES

LA MEVA FABRICA SENSE GRAVATS
LA MEVA FABRICA SENSE GRAVATS
LA MEVA FABRICA SENSE GRAVATS
LA MEVA FABRICA SENSE GRAVATS

FÀBRICA – 1

Ahir llegies
llibres de Primària;
avui remenes
maquinàries i telers.

Ahir encara
mamaves del pit
de ta mare;
avui t'arrapes,
tan fort com pots,
als braços d'un estrany.

Musiquetes estridents
i veus allibades de lluny
t'han omplert el cap,
t'han creat necessitat d'amor,
fals amor,
que tu creus fantàstic.

Ja no vius,
ja no penses.
Tan sols vius i penses
per aquells braços d'estrany;
creient que el món
seria teu,
sempre al teu costat.

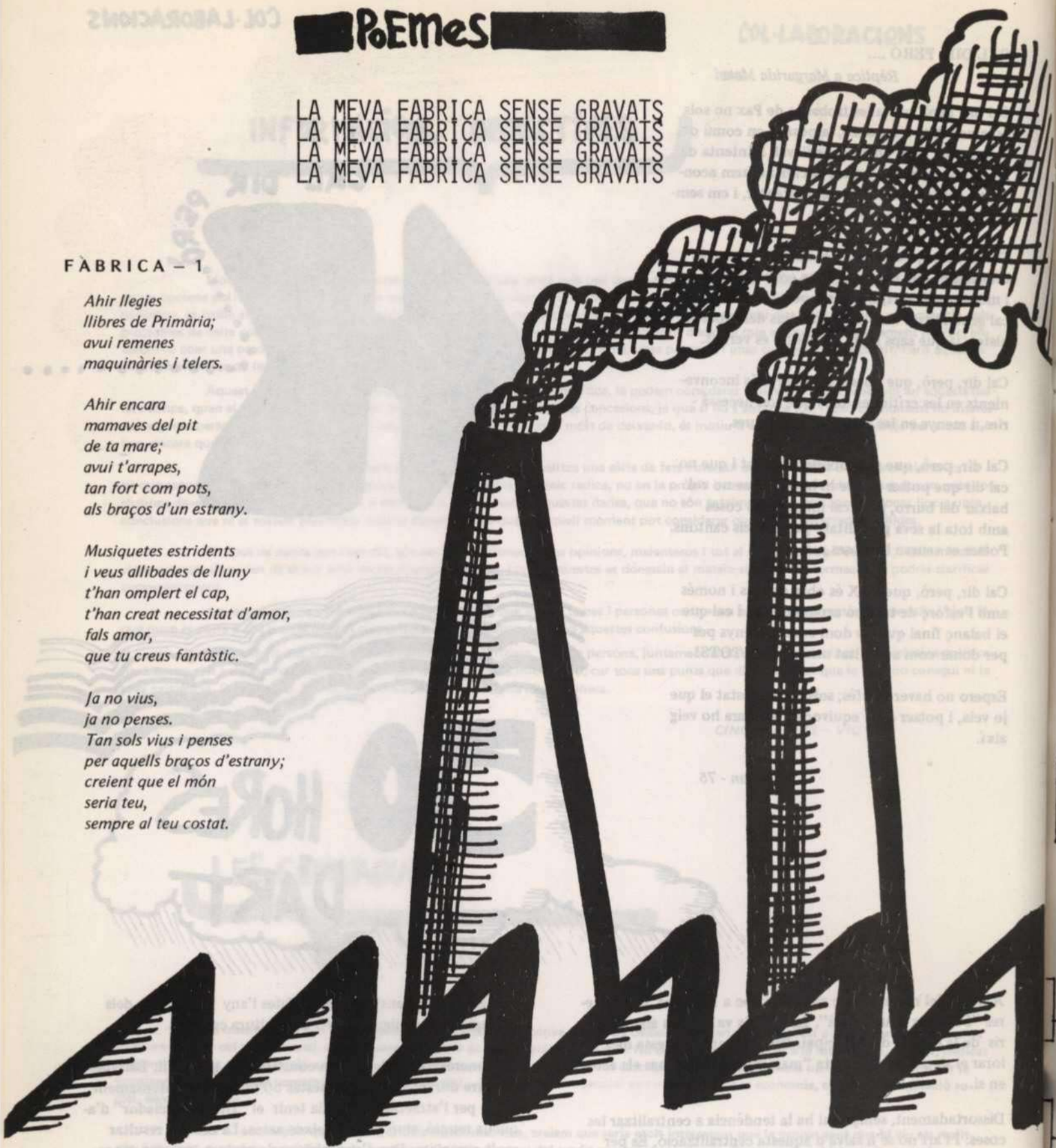

Ens endinsem
un altre cop
en la monotonia
del cada dia;
trencada tan sols
per instants
de desesperada lluita

Rosega fort
nusos de punys closos.
Reprimir-se
brots de sang encesa.

Restar
amb la boca estèril,
pensar:
"Bon cop de falç".

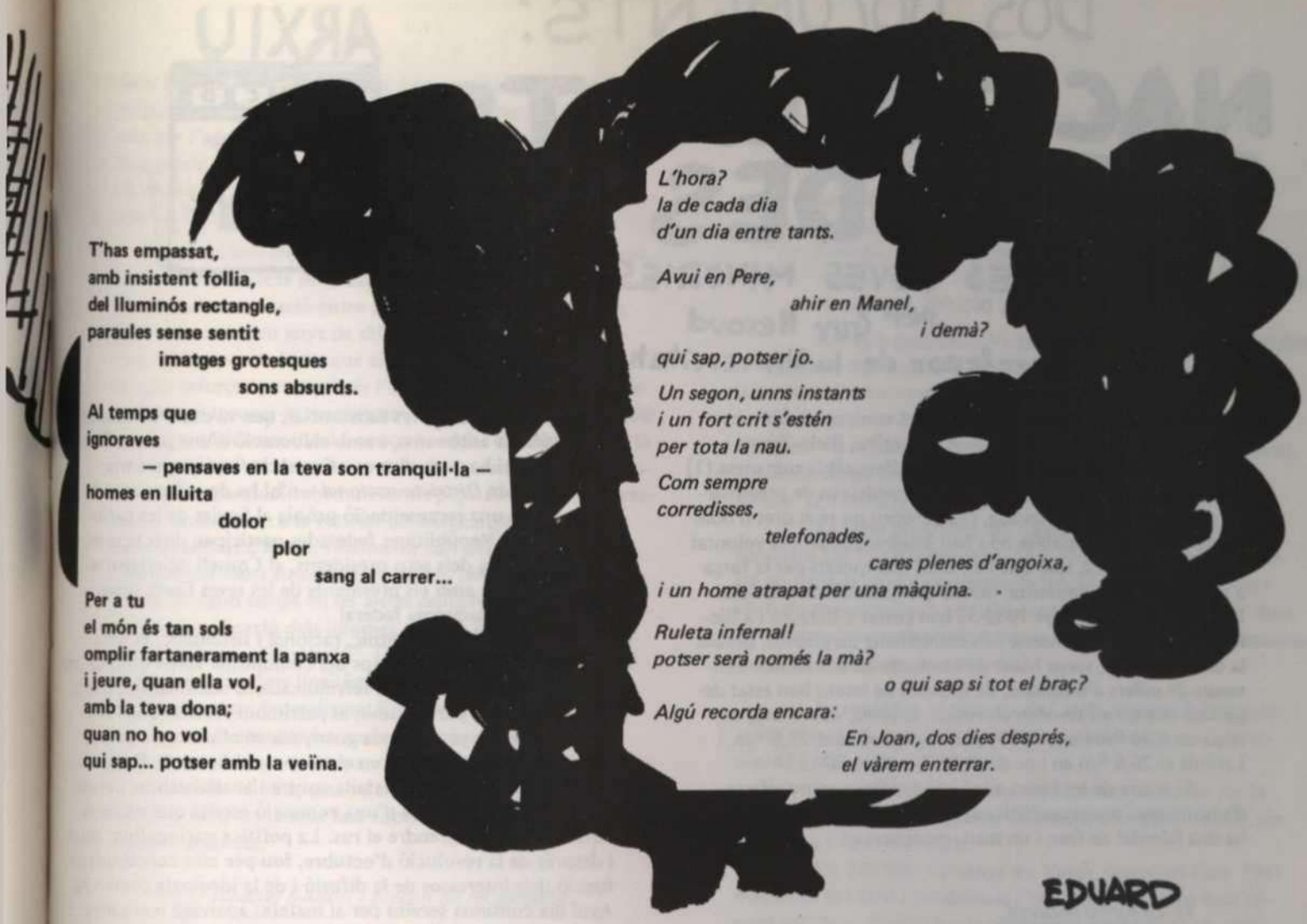

T'has empassat,
amb insistent follia,
del lluminós rectangle,
paraules sense sentit
imatges grotesques
sons absurds.
Al temps que
ignoraves
— pensaves en la teva son tranquil·la —
homes en lluita
dolor
plor
sang al carrer...
Per a tu
el món és tan sols
omplir fartanerament la panxa
i jeure, quan ella vol,
amb la teva dona;
quan no ho vol
qui sap... potser amb la veïna.

L'hora?
la de cada dia
d'un dia entre tants.

Avui en Pere,
ahir en Manel,
i demà?
qui sap, potser jo.

Un segon, unns instants
i un fort crit s'estén
per tota la nau.

Com sempre
corredisses,
telefonades,
cares plenes d'angoixa,
i un home atrapat per una màquina.

Ruleta infernal!
potser serà només la mà?
o qui sap si tot el braç?

Algú recorda encara:
En Joan, dos dies després,
el vàrem enterrar.

EDUARD

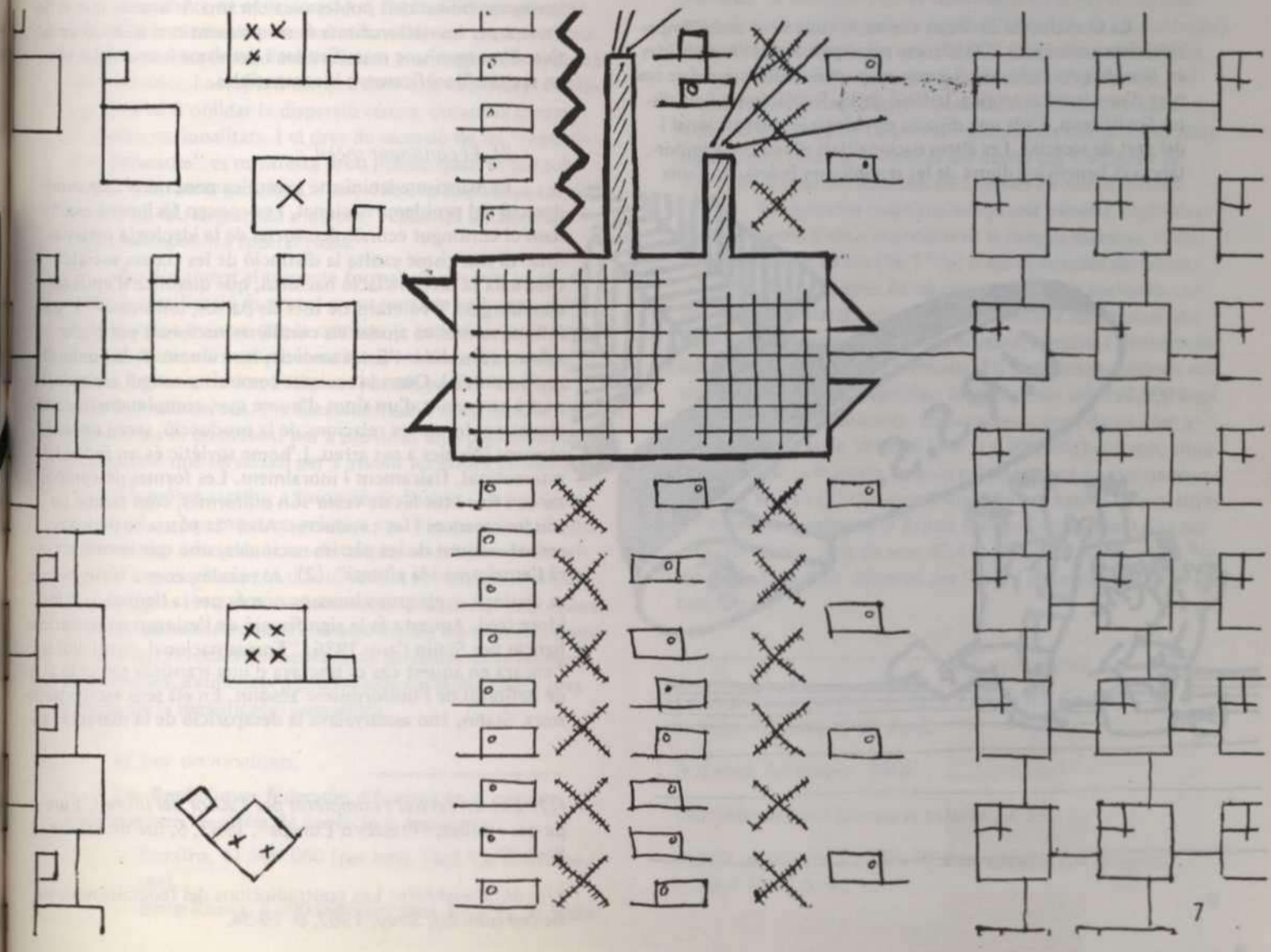

DOS DOCUMENTS:

NACIONALITATS OPRIMIDES

L'U.R.S.S. I LES SEVES MINORIES EUROPEES

per Guy Heraud
professor de la Universitat d'Estrasburg

L'U.R.S.S. engloba en la seva part europea nombroses i molt importants ètnies minoritàries: Ucraïna, Bielo-Rússia i, des de l'any 1945, els Països Bàltics i la Bessaràbia romanesa.(1) Si les dimensions d'aquest article ens impedeixen de presentar-les d'una manera aprofundida, cap europeu no té el dret d'oblidar-les. Car aquests pobles no s'han integrat per pròpia voluntat a la Unió Soviètica, sinó que han estat incorporats per la força a aquesta Rússia comunista, hereva del nacionalisme tsarista. Les grans fams dels anys 1932-33 han costat a Ucraïna i a Bielo-Rússia milions de morts; i els combatents ucraïnesos, durant la darrera guerra, varen haver de combatre en dos fronts. Centenars de milers d'estonians, de lituans i de letons han estat deportats mentre els envaïen els russos; Estònia, que només en tenia un 8,20 °/o l'any 1939, avui dia en conté el 23,9 °/o, i Letònia el 26,6 °/o en lloc del 2,07 °/o d'abans.

El tracte de les ètnies a la Unió Soviètica es manifesta d'una manera propagandística agradable, però en la realitat hi ha una falsedat de fons i un tractament precari.

1) La forma nacional.

La Construcció soviètica contrasta totalment amb l'imperi tsarista assimilador. Les catorze principals ètnies constituïdes en *Repúbliques federades* formen amb unió de Rússia, sobre una base d'una igualtat teòrica, la Unió de les Repúbliques Socialistes Soviètiques. Cada una disposa de delegació internacional i del dret de secessió. Les altres nacionalitats d'una certa importància es beneficien dintre de les repúbliques federades d'una autonomia més o menys substancial, que va des d'un estatut de República autònoma, i amb elaboració d'una pròpia Constitució —n'hi ha unes dinou—, fins al de *Regió autònoma* —són nou— i de *Districte nacional* —n'hi ha deu. Tots aquests grups tenen una representació pròpia al Soviet de les nacionalitats; i les Repúbliques federades participen directament, amb la persona dels seus presidents, al Consell de ministres de l'U.R.S.S. i, amb els presidents de les seves Corts supremes, a la Cort suprema federal.

El federalisme ètnic, racional i sistemàtic, és obra de Lenin i de Stalin. Els caps del comunisme varen utilitzar, per a combatre el tsarisme, les reivindicacions nacionalistes que ja estaven incloses per Bakunin al patrimoni revolucionari rus. A més a més, la propaganda guanyava en eficàcia si s'adreçava a les persones senzilles en el seu propi idioma. I, finalment, era més fàcil guanyar la batalla contra l'analfabetisme dotant els llenguatges populars d'una expressió escrita que no imposant-los haver d'aprendre el rus. La política nacionalista, abans i després de la revolució d'octubre, fou per tant concebuda en funció dels interessos de la difusió i de la ideologia comunista. Avui dia continua servint per al mateix: apaivaga o enganya la susceptibilitat dels pobles recalcitrants. L'interès que es demostra per les nacionalitats és simplement una qüestió de tàctica. El comunisme massificador i l'etnisme humanístic són en veritat filosòficament incompatibles.

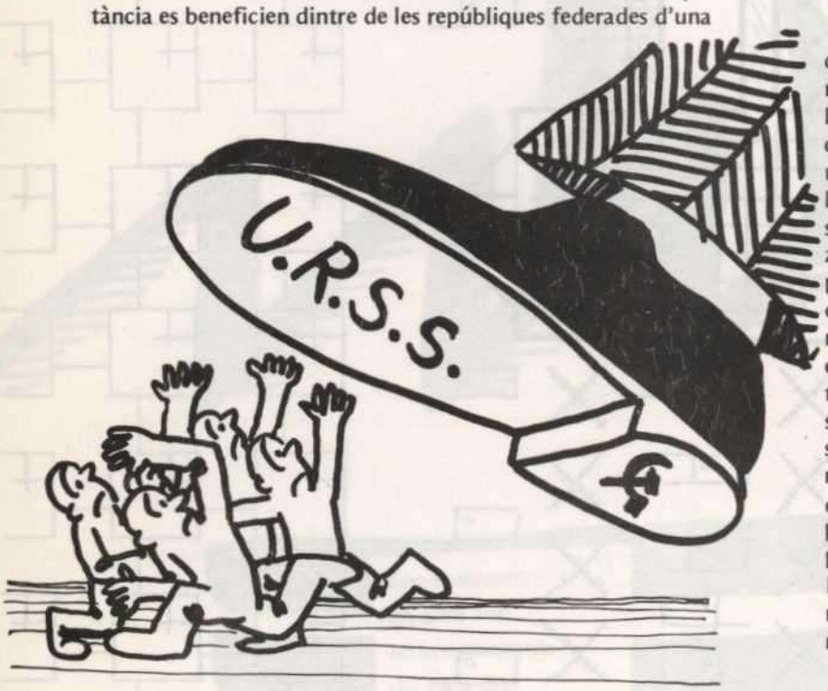

2) El contingut social.

El marxisme-leninisme autènticament no té cap consideració del problema nacional. I es concep fàcilment examinant el contingut econòmico-social de la ideologia materialista. El marxisme exalta la distinció de les classes socials i destrueix la diferenciació nacional, que qualifica d'epifenomen burgès: "Proletaris de tots els països, uniu-vos! " L'stalinisme només va ajudar els conflictes nacionals per poder salvar i consolidar l'Estat soviètic, instrument de la comunització mundial. Quan la societat comunista estigui acabada, es podrà enorgullir d'un tipus d'home que, completament condicionat per les noves relacions de la producció, seran necessàriament idèntics a tot arreu. L'home soviètic és un individu estereotipat, físicament i moralment. Les formes de comportar-se i fins i tot les de vestir són uniformes, com també ho són les creences i les conductes. Així "la pàtria soviètica no serà el conjunt de les pàtries nacionals, sinó que només en serà l'amalgama i la síntesi" (2) Al màxim, com a límit extrem, es distingiran els grups humans només per la llengua i un folklore fred. Aquesta és la significació de l'eslogan constitucional llançat per Stalin l'any 1936: "Forma nacional, contingut social" I encara en aquest cas es tractava d'una transició respecte al regne definitiu de l'uniformisme absolut. En els seus escrits posteriors, Stalin, ¿no assenyalava la desaparició de la mateixa va-

---

(1) - Extret, revisat i completat per l'autor del llibre L'Europe des ethnies, "Presses d'Europe", 1963, 6, rue de Trevise, Paris (9).

(2) - M. Mouskhely: Les contradiccions del federalisme soviètic *(en francès), Sirey, 1962, p. 19-34.*

rietat lingüística, en profit d'un idioma únic: el rus? I el programa del Partit comunista publicat de cara al XXII Congrés, per l'agost de 1962, constatava amb rencança que "la desaparició de les diferències nacionals i de les diferències idiomàtiques és un procés molt més llarg que la disparitat dels conflictes de classe".

No tan sols les poblacions, sinó fins i tot els mateixos idiomes, són objecte de processos subtils de ressuficació. "Fent una comparació entre dos diccionaris de la llengua bielo-rusa amb deu anys de diferència de la publicació de l'un a l'altre, es dedueix que el poder soviètic ha accentuat els seus esforços per suprimir l'originalitat de la llengua bielo-rusa per apropar-la mecànicament al rus . . . la significació dels mots típicament bielo-russos es troba disminuïda per la simple prescripció dels autors dels diccionaris; un gran nombre d'altres paraules reben un sentit pejoratiu que no correspon ni de bon tros a la realitat del llenguatge normal; una bona quantitat d'altres, finalment, han desaparegut, reemplaçades per mots russos. Temptatives semblants són fetes des de fa algun temps en les altres repúbliques soviètiques. Amb la russificació dels idiomes, Rússia espera accelerar el procés de la seva liquidació". (3) El comunisme, per tant, menysprea els valors lingüístics, de la mateixa manera que exclou el mateix federalisme. En veritat "l'objectiu del socialisme no és apropar les nacions, sinó la seva fusió", (4) i encara cal precisar que aquesta humanitat "fusionada" només tindrà un idioma, una sola literatura, una sola cultura. El comunisme en la seva fase superior és la imatge de la massificació absoluta.

3) El caràcter il·lusori i precari de les garanties.

Si prendre en consideració el fet ètnic és simplement una qüestió tàctica, no ens cal maravellar-nos quan el comunisme consent a les nacionalitats uns avantatges més aparents que autèntics, i acceptats sempre amb una extrema precarietat. No s'ha d'oblidar la dispersió cínica, durant la guerra, d'algunes nacionalitats. I el dret de secessió de les "repúbliques federades" es manifesta prou utòpic quan ni tan sols tenen l'existència garantida: l'any 1956 la República carelo-finlandesa fou degradada a simple "república autònoma" dintre la República federal russa.

Paral·lelament al respecte formal als idiomes i a les cultures, la russificació és pertot arreu portada amb gran ritme, de la mateixa manera que la campanya antireligiosa és continuada darrera la cortina constitucional de la llibertat de cultes. En totes les Repúbliques federals preval l'ensenyament intensiu del rus. I la descolonització de la Sibèria i del Turquestan és un pretext per a provocar enormes moviments de població que serveixen per a afeblir les ètnies minoritàries.

Els països satèl·lits, a imitació de Rússia – o sota la seva pressió –, han posat en pràctica un sistema acabat de protecció ètnica a base de la no-discriminació, de drets minoritaris i a vegades fins i tot d'autonomies territorials. Però diferents signes revelen el caràcter tàctic d'aquestes concessions: expulsió de minories, discriminació envers les minories alemanya i jueva, revocació inesperada de garanties solemnement proclamades, extinció progressiva dels caràcters ètnics sota l'efecte de la massificació comunista.

4) Les nacionalitats.

Les Repúbliques federades d'Europa en el cens de 1959 donaven les xifres de poblacions següents:

- Ucraïna, 41.900.000 (per tant, 76,8 % d'ucraïnesos).
- Bielo-Rússia, 8.000.000 (per tant, 81,1 % de bielo-russos).
- Moldàvia, 2.900.000 (per tant, 65,4 % de romanesos).
- Lituània, 2.700.000 (per tant, 79,3 % de lituans).
- Letònia, 2.100.000 (per tant, 62,0 % de letons).
- Estònia, 1.200.000 (per tant, 74,6 % d'estonians).
- Geòrgia, 4.000.000 (per tant, 65,9 % de georgians).
- Azerbaidjan, 3.700.000 (per tant, 67,5 % d'azerbaidjans).
- Armènia, 1.700.000 (per tant, 88,0 % d'armenis)

La regió geogràfica Volga-Ural comptava amb 11.340.000 d'habitants, dels quals 51,7 % d'autòctons i 45 % de russos. Aquest territori correspon a nou circumscripcions autònomes de la República federativa de Rússia al'oest de l'Ural. Sis són finougrianes: els nenets, els zyrians (o komis), els txeremis (o maris), els mordves, els permes, els udmortes (o votiaks) i tres turcotàrtars: la Txuvàxia, la Paixkíria i la Tartària deKazan.

La regió geogràfica del Caucas-nord tenia 3.200.000 habitants (58 % d'autòctons i 35,6 % de russos) repartits entre sis entitats: tres de caucasianes (els adyghes, els lesghiens i els txetxenes-inguixes), una d'iraniana (l'Ossètia del nord) i dues de mixtes (respectivament turques i caucàsiques: els karatxaevestxerkesses i els balkares-kabardes).

La república autònoma de Carèlia tenia 650.000 habitants, dels quals només 118.000 són autòctons finesos i els altres 413.000 russos.

La república autònoma dels calmucs comprèn per la seva part, l'any 1959, 185.000 habitants, dels quals 76.000 són autòctons i 1o3.000 russos.

Els 700.000 alemanys del Volga, deportats l'any 1941 més enllà de l'Ural i rehabilitats l'any 1964, no varen ésser repatriats; "la població s'havia sòlidament establert en els seus nous llocs de residència" (la regió d'Omsk-Tomsk i Kazakhstan). Apeoximadament, però, uns 300.000, ja havien mort. (5) Els tàrtars de Crimea han desaparegut de la mateixa manera, i el seu territori ha estat donat a Ucraïna. Al contrari, els karatxaeves, els balkares, els txetxenes-inguixes i els calmucs han estat parcialment repatriats, després del decret del 9 de gener de 1957, en el qual es restablien les antigues circumscripcions.

Els jueus no constitueixen ja una minoria lingüística; 2,1 % només d'ells s'expressen en la llengua materna, l'ídix; els altres parlen en rus (76,7 %) o altres llengües nacionals.

Els perímetres de les circumscripcions nacionals corresponen en general amb una certa fidelitat a les característiques de les poblacions. Això no obstant, Ucraïna i BieloRússia estan tallades en els seus territoris. Els bielo-russos podrien veivindicar a l'est de la República federal actual uns 192.000 km^2. i uns 5 milions d'habitants. Els ucraïnesos consideren com a pròpia una regió de 101.000 km^2. i 4.300.000 habitants, situada al llarg de la frontera russo-ucraïnesa actual i a la desembocadura del Kuban.(6) Murmansk normalment hauria de pertànyer a Finlàndia. Finalment la Rússia Europea pròpiament dita només representa, amb els seus 52.441.000 d'habitants, el 36 % del conjunt soviètic dilimitat per l'Ural i el Caucas (145.769.000 habitants).

---

(3) Els problemes actuals a l'Est d'Europa (en francès) núm. 15, març 1963, París.

(4) Lenin: Socialisme, 1916.

(5) L'Alemanya i l'Europa occidental, p. 55.

(6) (Els problemes actuals a l'Est europeu) L'Est europeu, abril 1964. p. 4.

LA TRAGÈDIA DELS PAÏSOS BÀLTICS.(1)

El dia 21 de juliol passat, es varen celebrar als països bàltics unes festes solemnes per commemorar el 25 aniversari de "l'adhesió voluntària" d'aquesta països a la Unió Soviètica. Dignataris del partit i del Govern – Mikoyan, Kossyguin i d'altres–, acompanyats d'invitats estrangers, varen participar a les festes. Els discursos que foren pronunciats en aquesta circumstància, i en els quals es va parlar molt de l'era de felicitat que va començar per als països bàltics ara fa 25 anys, poden ésser resumits amb els paràgrafs següents extrets de *Les Notícies de Moscou* (número 29 - 17 de juliol 1965):

"Fa uns quants segles que Estònia, Lituània i Letònia varen restablir el poder dels Soviets i varen entrar a la família del poble de l'U.R.S.S... ¿Què eren aquesta països i en què s'han convertit? ...

Sembla que a l'oest hi ha encara persones que estan disposades a plorar perquè les repúbliques bàltiques soviètiques han perdut la seva antiga 'prosperitat'. Però tot home capaç de reflexionar objectivament sap que es tracta simplement de falsedats grolleres... Per exemple, la Letònia burgesa era anomenada amb menyspreu "la granja lletera d'Anglaterra". I hi havia en aquesta expressió una amarga veritat. Els productes làctics, els arengs, els porcs, que en definitiva era el que produïa aquest país, eren comprats a preus irrisoris pels rics països occidentals. ¿De quina propietat, per tant, podien parlar? Ésser un cul-de-sac d'Europa, un proveïdor de primeres matèries, un apèndix agrícola dels grans països capitalistes, era la trista sort que es reservava per a Letònia, Lituània i Estònia amb el consentiment dels seus antics dirigents burgesos.

Encara que la guerra va produir nombroses desgràcies i va frenar durant anys el progrés, els resultats d'aquests 25 anys passats són en veritat molt grans. Les repúbliques bàltiques són veritables països pròspers... En un quart de segle la producció industrial s'ha multiplicat gairebé per 15 a Letònia i Lituània i gairebé per 17 a Estònia".

Els dirigents soviètics, no cal dir-ho, no varen parlar de determinats aspectes del problema. La premsa soviètica també va guardar silenci respecte a aquests altres problemes.

La retenció per la Rússia soviètica d'aquests Estats bàltics fou la conseqüència directa del tractat soviètico-alemany d'agost de 1939, (2) en el qual, en l'anex secret del 28 de setembre de 1939, se situava aquests països sota l'òrbita russa o sota la "zona d'interès soviètic". Els Governs de Lituània, Letònia i Estònia es varen veure obligats a pactar amb l'U.R.S.S. uns tractats d'assistència mútua en els quals es permetia al Govern soviètic l'establiment de bases militars russes en els seus territoris respectius. Pel juny de 1940, les tropes soviètiques varen envair els Estats bàltics, amb el pretext "d'assegurar la possibilitat de fer aplicar el tractat d'assitència mútua".

Molt pocs dies varen ser suficients per a organitzar, gràcies a l'ajuda dels comunistes locals, una espècia de "parlament del poble" en cada país ocupat. El 21 de juliol, aquests parlaments varen establir el "poder dels Soviets" i varen demanar l'adhesió dels Estats bàltics a l'U.R.S.S. I així, sense cap consulta popular realitzada en condicions normals, els països bàltics es van convertir en repúbliques soviètiques.

A partir d'aquest moment, ja no foren un cul-de-sac d'Europa, però sí de Rússia. Està assegurat, en veritat, el seu desenvolupament industrial i econòmic, però no es realitza segons les necessitats i exigències de la vida econòmica dels bàltics, sinó únicament en funció dels interessos de la República soviètica, com unes noves colònies. Hem dit amb tota intenció Rússia soviètica i no Unió Soviètica. Per altra part, els petits pobles bàltics estan en camí de desaparèixer. Rússia treballa sistemàticament i subtil per anorrear físicament i espiritualment els lituans, els letons i els estonians.

Després de "l'adhesió" a l'U.R.S.S., l'administració i els llocs clau de la vida política, econòmica i cultural d'aquests països bàltics van passarca mans dels russos. En veritat, cal dir-ho, hom escull els presidents de les institucions entre els comunistes locals, però les seves possibilitats de decisió són ben limitades. Es féu ús del terror i de les deportacions per reduir la substància nacional dels tres pobles. Per exemple, en el transcurs dels vint anys d'ocupació entre 1939 i 1959, més de 450.000 lituans han estat deportats o morts. La xifra és important, car representa el 25 º/o de la població de Lituània. Moscou ha obtingut uns resultats semblants en les dues altres repúbliques bàltiques. A ocupar els llocs dels desapareguts o dels deportats, s'hi instal·laven només russos.

Abans de l'ocupació aquesta països tenien només alguns milers de russos, però l'any 1959, vint anys després, segons les estadístiques oficials, a Letònia, la població de la qual llavors era de 2.093.580 habitants, hi havia 556.448 persones russes; per tant, el 26,6 º/o de la població; a Estònia, 1.196.791 habitants, n'hi havia 240.227, per tant, el 20,1 º/o de la població; i a Lituània, 2.711.445 habitants, n'hi havia 231.014, per tant, el 8,5 º/o de la població. Avui dia, en algunes regions d'Estònia del nord la població es compon exclusivament d'estrangers, principalment russos. A Riga, capital de Letònia (600.000 habitants), els russos constitueixen gairebé el 50 º/o de la població.

El Govern rus aplica també una russificació continuada i progressiva en el pla cultural. A Letònia, el 38 º/o de les escoles són escoles russes. A Lituània, totes les obres científiques són publicades en rus. Els teatres, el cinema, la premsa, la ràdio i la televisió dels països bàltics estan a mans dels russos i serveixen els interessos russos. La situació en el pla religiós és molt precària. Les Esglésies catòlica i protestant estan seriosament amenaçades de liquidació total.

AMBDÓS DOCUMENTS ELS HEM EXTRET DEL LLIBRE "IMPERIALISME A L'EST EUROPEU" edicions d'aportació catalana - Barcelona 1966

---

(1) *Article sense firma, extret de la revista* "L'Est Européen" *núm. 45, novembre 1965.*

(2) *Nota del traductor.* Recordem al lector que aquest pacte soviètico-alemany fou fet amb l'Alemanya nazi, i fou de fet l'inici de la segona guerra mundial. Recordem també que en aquest pacte es va fer la repartició de Polònia.

SANIDAD COMO TEMA

LA CONDENA: ¿RECUPERACION O VENGANZA?

EXTRET DEL TELE/EXPRES 23/4/75

A menudo me he preguntado a qué conduce el sistema penitenciario, dicho de otra forma a qué conduce el castigo que se impone a quien ha transgredido las leyes, desde la privación de libertad a la muerte. Me pregunto si no será que se olvidó ya todo aquello de la reintegración social del delincuente, buscando tan sólo la venganza: la sociedad y en su nombre la autoridad sacia su sed de venganza en aquel que la ha agredido.

En síntesis podemos distinguir dos formas de castigo: la privación de la vida, la ejecución, y la privación de libertad, la cárcel. En el primer caso ya no hay intento de recuperación, ni reinserción social, ni nada. Si se trata de una ejecución por motivos primariamente políticos no cabe ya duda a nadie de lo monstruoso del acto. Por lo tanto veamos el caso menos espectacular pero también grave de la ejecución de un criminal probado. Estos días hay en Barcelona un hombre en esta situación, no es un ejemplo teórico. El sentenciado mató a otro hombre en el curso de un robo. Fue a robar, encontró resistencia, hubo pelea, mató a otro hombre. Ahora ha sido juzgado en juicios, sin violencias, desapasionadamente, y se le condena a que pierda de vivir. Cuando se cumpla la sentencia llegará un funcionario a su celda le acompañará respetuoso a otra sala, donde esperan unos testigos, un médico y un verdugo. Lo acomodarán en una silla, bien sentado, detrás de él habrá un palo con una argolla y un torniquete, le colocarán la argolla en el cuello y le atarán las manos y los pies firmemente a la silla para que no se mueva, o se mueva poco, con las convulsiones de la muerte. Cuando todo esté a punto, le preguntarán algo, y luego el verdugo empezará a dar vueltas a la manivela. Un hierro le apretará en el cogote y la argolla por delante del cuello, se convulsionará agónicamente mientras el verdugo insiste pacientemente con la manivela. Cuando se quede quieto el médico acudirá para diagnosticar la muerte. Se firman unos papeles y se da por concluido el acto.

El sentenciado debe morir ejecutado. No morir a solas. Durante los días anteriores es objeto de una estrecha vigilancia para evitar que pueda matarse él mismo. En otros casos el condenado en el momento de ser detenido puede haberse herido, en tal caso se le curará para que cuando se le tenga que matar esté entero.

No pretendo discutir la pena a aplicar a un asesino, pero hay que reconocer que cuando se revisa detalle a detalle lo que es una ejecución, se le ponen a uno los pelos de punta. Quizás es que nos avergüenza un poco.

Antiguamente no se presumía tanto de justicia y no había tanta vergüenza; hasta el punto de que las ejecuciones eran al aire libre, en público, todo el que quería iba a verlo. Ahora en cambio, se hace de madrugada, sin público, un poco a escondidas, como si cometiéramos algo que no está bien y que ni nosotros mismos queremos enterarnos.

Veamos ahora lo que ocurre con el preso. Al preso se le quita la libertad, entiéndase la libertad de ir por la calle y vivir en su casa.

Cuando se habla de reinserción social se hace en base a pensar que si un hombre está preso es porque actuó de forma antisocial (me refiero, obviamente al preso dicho común). La conducta antisocial de acuerdo con los especialistas proviene de una deficiente o anómala maduración del sujeto, que en una situación externa propicia (falta de trabajo, etc.) delinqüe. O sea que el preso es supuestamente un ser psíquicamente alterado o anómalo. Sabemos hoy que estas anomalías, los trastornos psíquicos, no son congénitos, no se nace predestinadamente con una personalidad determinada, sino que ésta se forma a lo largo de la vida, primordialmente de la infancia, de ahí, la frase «el delincuente no nace, se hace»; las causas primeras pues hay que buscarlas en la sociedad donde crece en individuo, en su familia, en las formas de trabajo de sus padres, en sus escuelas o falta de escuelas, en su barrio (atestado, violento, sin esparcimientos), en los continuados mensajes que le llegan por la publicidad y la T.V., etc. Pero la sociedad ante el autor de un delito no piensa en quien es y cómo es éste, sólo piensa en la forma de castigarle. Se dice que es para su bien, para regenerarlo y reinsertarlo en la sociedad, que por ello va a la cárcel.

¿Qué es la cárcel? Un conjunto de hombres o mujeres que viven bajo una reglamentación muy estricta que impide cualquier iniciativa personal, bajo la constante mirada de una autoridad. La intimidad desaparece, no hay relaciones afectivas, la normalidad sexual de un adulto queda bruscamente prohibida, su trabajo normal cesa. ¿Viviendo así se prepara el preso para reinsertarse en una sociedad, donde todos estos elementos son los habituales? Pienso que por el contrario lo que se consigue es desinsertarlo aún más. De forma que al salir de la cárcel el delincuente se encuentra aún más aislado de la vida real, en una sociedad que lo ha castigado, en la que él no se siente inserto, sin incentivos compartidos con el resto de la comunidad. Lo que ocurre todos lo sabemos: reincide, otra pena, y la bola de nieve crece.

Respecto a la brutalidad del castigo aún puede ir más lejos. Ya es grave lo anteriormente dicho, piense el lector lo que significaría para él vivir cuatro, diez o más años sin las relaciones afectivas que cotidianamente vivimos, sin relaciones heterosexuales, viviendo siempre con personas del mismo sexo, con las perturvaciones consiguientes. Todo ello no sólo es castigo si no que es antihigiénico, es enfermizo. Pero aún puede ser peor.

Cuando a criterio de las autoridades penitenciarias ha habido una infracción del reglamento, puede aplicarse el castigo de aislar al preso en celdas especiales: són unas celdas de espacio mínimo donde el preso está solo, sin ver a nadie, sin hacer nada, sin otro acompañante que sus pensamientos, sus recuerdos, sus delirios, o sus alucinaciones, y así un día, y otro, y otro, hasta uno o varios meses. Es un castigo medieval en uso hoy. Nos escandalizaríamos si en las cárceles de algún país se inocularan virus a los presos para contagiarles alguna enfermedad como castigo, pues el castigo del aislamiento puede ser aún más nocivo. Tras semanas o meses de aislamiento la mente de un hombre está alterada, presenta diversos síntomas de enfermedad, que en muchos casos le acompañarán por el resto de su vida. Además si el preso ya era una persona inadaptada, con una personalidad alterada, tras un tiempo en estas condiciones será un enfermo más grave.

Como recientemente recordaba el juez Terenciano Alvarez Pérez «el delito es más caro que su prevención». Si así es ¿por qué no se llevan a cabo eficaces medidas de prevención?

Pienso que la explicación hay que buscarla tanto en los condicionantes sociales como en los objetivos de la venganza. La ausencia de higiene tanto psíquica como física es habitual en las formas de vida de muchas familias, con extensos tiempos de trabajo para los padres, con viviendas insalubres, barrios desarraigados y desoladores, falta de escuelas, zones de esparcimiento, autoritarismo odioso, etc. La prevención de la delincuencia empezaría con la transformación de esta realidad social, y esto ¿de qué depende?

Veamos ahora los mecanismos de la venganza. El preso se convierte en la cabeza de turco de todos los pecados de la colectividad, siendo él el malo, los demás somos los buenos. Encontramos en el culpable de un delito a aquél que purgará todas nuestras culpas, de la misma forma que el fuego de la hoguera medieval quemando a la bruja vivificaba la fe de los cristianos. De ahí, que lo importante sea aplicar el castigo: Como se veía más arriba no es válido que el condenado a muerte se suicide, lo importante ya no es que muera, si no el hecho de ejecutarle, como si matándolo se mataran (se exorcizaran) todos los males de la sociedad.

La sociedad no puede soportar sus males; no puede, no quiere aceptarlos, por ello los expulsa como los demonios de la bruja: quemándola.

Será necesario entender que es lo que imposibilita la aceptación y reconocimiento de nuestras realidades, por dolorosas que sean, para a través de ello iniciar las reformas, que de la ya larga experiencia carcelaria indudablemente surgirán.

Nolasc ACARIN

Retallant document

MANIFEST AL SERVEI DE LES COMARQUES

1 — Constatem una situació injusta a Catalunya.

La nostra societat manifesta una distribució de la riquesa desigual fins a l'extrem que s'expressa en el nivell d'ingressos, i en el consum dels béns i dels serveis necessaris a la condició humana. Però la desigualtat no existeix, únicament, a nivell social entre les diverses classes, sinó que es produeix i s'amplifica en l'àmbit territorial: les possibilitats de desenvolupar les dimensions personals i de satisfer correctament les necessitats individuals i socials, culturals i econòmiques, són, d'entrada, radicalment diferents en funció de l'indret on es viu i es treballa. A una manca d'oportunitats inherent a la classe social en la qual es neix, s'hi afegeix una altra discriminació ocasionada pel lloc en el qual es viu.

Així i intentant atenuar, amb l'esforç personal, les conseqüències d'aquesta situació injusta, molts habitants de les diverses comarques de Catalunya es veuen obligats a deixar els seus llocs de residència.

Des del 1950 ençà, nou comarques de Catalunya: el Priorat, la Terra Alta, les Garrigues, el Solsonès, l'Alt Urgell, el Pallars Sobirà, la Vall d'Aran i la Conca de Barberà, perden població de forma continuada, i d'altres com la Ribera d'Ebre, la Cerdanya, el Pallars Jussà, el Montsià, el Baix Ebre, l'Alt Camp, la Noguera i el Bergadà manifesten problemes de subdesenvolupament.

2 — El problema no es limita a unes comarques deprimides.

El problema del desequilibri regional de Catalunya no se centra, únicament, en les zones de despoblament. El SECOD, al llarg dels treballs realitzats als barris de Barcelona i del seu entorn (Bellvitge, La Mina, Port-Zona Franca, Districte V, Barri de Ribera, etc.) així com a poblacions de l'Àrea Metropolitana (Mollet, Sabadell, etc.), ha pogut constatar, a través de les relacions amb persones responsables i actives dels diversos llocs, el convenciment que al costat dels problemes generats per la manca de creixement, n'existeixen uns altres d'ocasionats per un creixement desordenat, triomfalista i molts cops especulatiu. Tant l'un com l'altre són cares diferents d'una mateixa moneda: la progressiva "desertització" de moltes comarques de Catalunya és correlativa a la degtadació de les condicions de vida a Barcelona i la seva àrea.

3 — La situació actual perjudica tant els habitants de Barcelona com els de les comarques.

Amb la publicació de l'estudi "La Catalunya Pobra" i amb el debat subsegüent, el SECOD va poder constatar, un cop més, la voluntat general de superar els actuals desequilibris regionals i les deficiències de les zones urbanes, tant a les comarques deprimides, com a les que no ho són, perquè la situació present perjudica d'una manera o altra a tothom, i, en especial, a aquells que per la seva condició social tenen més pocs avantatges.

No es tracta de parar el creixement de Barcelona i de la seva àrea, perquè a Catalunya li cal un centre de direcció potent que només una gran ciutat li por donar, però tampoc no es tracta de continuar com fins ara.

En definitiva, cal cercar el punt d'equilibri necessari, que només pot donar un plantejament democràtic, que tingui com a objectiu millorar les condicions econòmiques i de vida del conjunt de Catalunya, sense exclusivismes ni fragmentacions.

4 — A fi de superar aquestes tendències perjudicials per a la vida de tothom i ruïnoses per al futur del País, proposem una alternativa necessària, racional i efectiva.

La manca de planificació econòmica i territorial a nivell de Catalunya, i la inexistència d'unes institucions polítiques representatives de tot l'àmbit de la regió econòmica, que puguin actuar a fenefici de tots els catalans, fan que, lliurat a la seva pròpia dinàmica, el desequilibri continuï i s'accentuï. Si res no canvia, l'any 1985, el 75 per cent de la població de tot Catalunya viurà al voltant de Barcelona. Davant d'aquesta perspectiva, la mínima planificació que existeix, tendeix a accentuar la concentració. A títol d'exemple, podem recordar que la desapareguda àrea metropolitana de Barcelona programava concentrar 700 km. d'autopistes a l'entorn de la Capital. Al costat d'això, pensem en la dificultat que tenen la majoria de comarques de Catalunya per aconseguir de millorar les carreteres...

Ens cal anar entenent que per tal de realirzar el seu servei de cap i casal, Barcelona ha de créixer més en termes **qualitatius** que no pas en termes quantitatius. Ens cal anar entenent que proposar un equilibri entre les terres de Catalunya no és cap utopia, ni significa enfrontar el "camp" amb la "ciutat", sinó que vol dir propiciar la formació d'un territori rural i d'un territori urbà que contribueixin al desenvolupament de la persona i de les comunitats.

5 — Proposem als ciutadans i a les entitats de Catalunya que facin sentir la seva veu sobre aquesta qüestió i que proposin conjuntament una alternativa.

Ens adrecem a tots els qui viuen a Catalunya i hi treballen i, en particular a les entitats cíviques que es preocupen pel seu futur. Creiem que no n'hi ha prou amb constatar el fracàs d'una forma desequilibrada de creixement. Cal posar les bases mínimes per a una planificació econòmica i urbanística a escala catalana, assegurant l'acompliment d'unes exigències mínimes per a la vida de de les comunitats existents a cada comarca o a cada barri de la ciutat. No pretenem actuar com a planificadors ni és aquesta la nostra funció; però proposem l'elaboració conjunta d'una Declaració popular d'objectius comunitaris, prèvia a qualsevol planificació tècnica, de manera que els homes i les dones del País puguin manifestar-hi la seva voluntat. Després s'hi ajuntaran els projectes tècnics. I tot plegat haurà de servir de base per a les actuacions cíviques subsegüents, tendents totes elles a propiciar un debat general sobre les condicions de vida a les comarques, als pobles, a les ciutats i als barris de Catalunya.

secod

fets catalans

Corria el setembre de l'any 1134 quan a Aragó, el seu rei, Alfons el Bataller mor sense cap descendència. En el seu testament, redactat a Baiona l'any 1131, deixa el seu regne a les ordres militars del Sant Sepulcre, de l'Hospotal i del Temple.

Aquesta disposició no fou respectada: el seu germà, Ramir, monjo de Sant Ponç de Tomera, primer, i després bisbe de Roda de Ribagorça, es proclama rei d'aragó, amb el consentiment de la major part de la po - blació del país.

Castella feia temps que tenia la intenció d'expansio - nar-se cap a Aragó, i més tard cap a Catalunya i la Mediterrània. Per això Alfons VII, rei de Castella, aprofitant la situació per què atravessava Aragó, reclama la seva corona, basant-se en un parentesc llunyà per part de la seva mare.

Aquesta pretesa unió de Castella i Aragó era un greu perill per Catalunya; primer per la seva integritat, ja que Lleida estava encara ocupada pels sarraïns, i, estant a prop de Saragossa i amb forces armades castellanes en aquesta ciutat, era una presa fàcil i temptadora. Després, per la seva indepebdència, essent Catalunya una llenca marítima, seria l'únic obstacle que s'oposaria a Castella per arribar a la Mediterrània (poca cosa podrien fer els comtes catalans davant un rival molt superior en tots els aspectes). I l'últim perill per als catalans era la seva expansió cap al País Valencià, ja que Castella encara aspirava, també, a la dominació d'aquest territori, ocupat pels sarraïns.

Durant el regnat d'Alfons el Bataller, en les seves lluites contra Castella havia col·locat en llocs destacats gent de confiança i, per tant, contraris a la unificació; tota aquesta gent no acceptava de pertànyer a la corona de Castella. Influenciats per Guillem Ramon de Montcada, exiliat a Aragó pel seu sobirà, cada cop veien amb més bons ulls una possible unió amb Catalunya.

El monarca castellà, veient wuasi nul·les les seves possibilitats a la corona d'Aragó, entrà al país per Agreda i Taraçona i arribà fins a Saragossa el desembre de 1134. El rei Ramir es veu obligat a cercar refugi a la Ribagorça: era poc poderós com per poder enfrontar-se a les hosts castellanes amb un cert èxit. Semblava el triomf del rei castellà i la poc desitjada unió de Castella i Aragó.

Immediatament, i veient el perill, personalitats catalanes i del Llenguadoc es presentaren a Saragossa, per dialogar i posar pau entre els contendents. Després de diverses converses aconsegueixen que la ciutat de Saragossa sigui lliurada a Alfons VII; aquest perd la senyoria efectiva sobre Aragó (que volia imposar a la força) i s'ha de conformar amb una vaga senyoria nominal.

A més, una de les personalitats del Llenguadoc, el comte de Tolosa, va venir amb una seva neboda, Agnès de Poitiers, que es casa amb Ramir, assegurant així la dinastia aragonesa i evitant, en principi, la unió dels dos regnes.

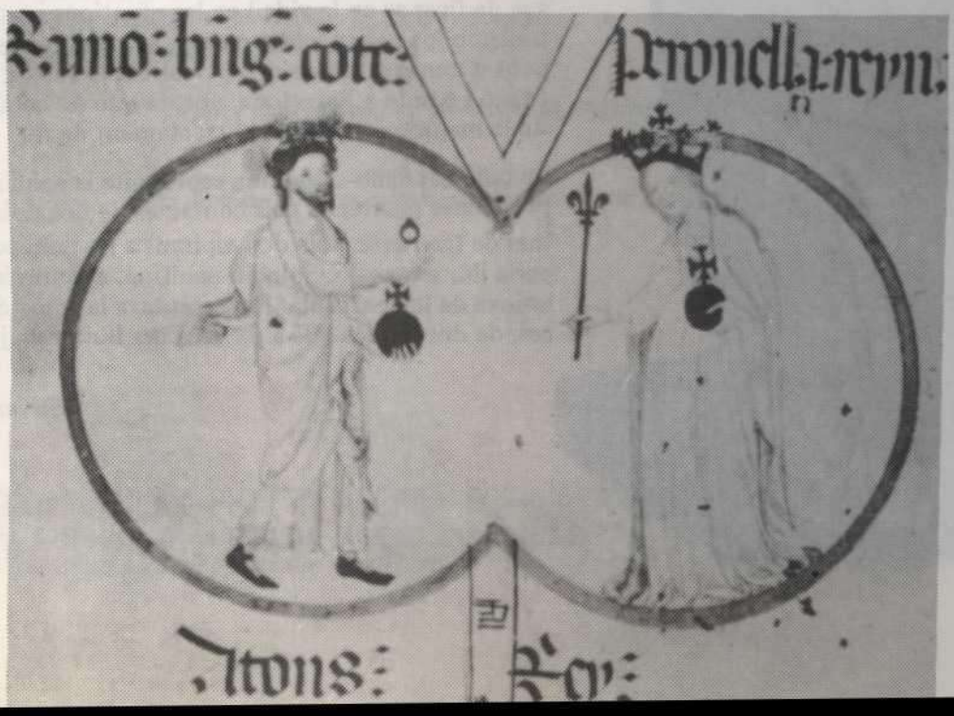

Aquesta unió es féu més difícil encara en haver de renunciar el rei castellà al casament del seu primogènit amb la filla nou nada de Ramir i Agnès de Poitiers. En principi la unió estava evitada però la cosa no era definitiva; una de les maneres d'evitar-la era unir Catalunya i Aragó, aconseguint així un cert equilibri entre els tres països.

A Saragossa hi havia una princesa per maridar, Peronella, filla de Ramir; i a Barcelona hi havia el comte Ramon Berenguer IV, que no estava casat ni tan sols promès. Tothom veia amb bons ulls aquest possible enllaç matrimonial i amb ell la definitiva unió.

Certament, Catalunya hauria pogut negociar i pactar amb Castella. Aragó per a Castella, a canvi que aquesta li deixés lliure domini sobre Lleida i Fraga i la zona costera de tot el regne de València. Però era un joc massa difícil i perillós per als catalans. Amb el país aragonès inclòs a la corona de Castella, no crec que Castella hagués deixat via lliure a Catalunya en el regne de València, perdent així tota possible sortida a la Mediterrània.

A Catalunya tampoc no li interessava un estat d'Aragó independent, ja que els regnes cristians s'havien reconegut unes zones d'influència en forma de faixes verticals. Segons aquesta regla, a Catalunya només li corresponien les Illes Balears. La qual cosa ens fa preguntar: si Catalunya i Aragó no s'haguessin ajuntat, seria ara València terra catalana? Tots aquests afers de política exterior, a més d'un enfortiment interior de cara a una possible escomesa del nord, féu possible la total unió. L'11 d'agost de 1137, Ramir va renunciar en favor de Ramon Berenguer IV, i li donà la mà de la seva filla Peronella.

Només quedava un punt, i era el testament d'Alfons el Bataller, pel qual havia donat el seu regne a les ordres Militars del Temple, Sant Sepulcre i de l'Hospital; testament trencat per Ramir en prendre ell el regne amb consentiment de tot el poble. Amb les ordres militars arriba Ramon Berenguer a un acord, amb escrit del 16 de setembre de 1140, en virtut del qual queda tot el regne en mans del nou monarca i de la seva descendència; en cas de morir sense successor, les terres d'Aragó tornarien a les esmentades ordres.

Amb aquesta unió, els dos pobles, de forta personalitat cada un, van conservar no tan sols les seves caracterísriques, sinó també les seves institucions pròpies, i cap dels dos no pretengué de ficar-se en la vida i en les qüestions particulars de l'altre; ambdós països varen conservar cada u la seva llengua. El punt d'unnió entre els dos països era el sobirà, que era rei a Aragó i comte a Barcelona, encara que els catalans li donessin la majoria de vegades el tractament de rei.

La unió catalano-aragonesa representa la solució de molts problemes plantejats pels contactes de dos pobles: problemes de fronteres, tots dos aspirant a les mateixes terres per a llur expansió. Solució pacífina, a l'inrevés d'altres unions de la península. Representava la suma de dues forces, de dos pobles que a partir d'ara lluitarien junts.

Eduard

A partir d'aquest número la Petita Agenda Popular canvia de configuració. Passarem de l'antic estil de donar moltes notícies, sovint curtes i disperses, a donar-ne menys, però alhora més significatives i treballant-les més a fons.

Avui tractarem tres temes que ens incumbeixen a tots. Les declaracions del Rei Hassan II del Marroc; l'estat d'excepció al País Basc, i les victòries del poble cambodjà i vietnamita.

LES DECLARACIONS DE HASSAN II DEL MARROC

Uns dies abans de la visita al Marroc del president de França Giscard d'Estaing, el rei marroquí ha fet públiques unes declaracions de les més dures i amenaçadores que se li recorden. Hassan II deixa de banda l'aspecte legalista i jurídic que ell mateix havia acceptat. Les seves paraules són dignes d'un Arafat: *"En el caso de que este asunto se pudra, lo hará en favor de Marruecos. Yo tengo la experiencia del joven, del militante, del agitador que fuí en otro tiempo". "Puestos en lo peor, es decir, que este asunto se vietnamice, el Vietnam ha sido al final vietnamita, y el Sahara volverá al final a Marruecos".* Després ens recorda que té un exèrcit acampat en tota la seva frontera amb el Sahara i que *"Servirá de marco a la marcha inexorable que no dejará de hacer el pueblo marroquí con su rey a la cabeza si un día unos espíritus ligeros pretendiesen imponer un proceso de autodeterminación en el Sahara."*

ESTAT D'EXCEPCIÓ AL PAÍS BASC

Per sisena vegada en el País Basc, des de l'abril del 1967, ha estat proclamat l'estat d'excepció, que consisteix en la suspensió dels articles del "Fuero de los españoles" que fan referència a la llibertat d'expressió, de reunió, de residència, de registre policial i d' "Habeas Corpus". Així, una persona pot quedar detinguda a comissaria tot el temps que la policia vulgui.

Les causes de l'estat d'excepció semblen ser la mort de dos policies, l'un el Dissabte Sant i l'altre el 22 d'abril. L'organització nacionalista ETA s'ha atribuït tots dos atemptats.

La proclamació de l'estat d'excepció i la detenció d'unes 400 persones (segons l'agència Reuter) no sembla afectar els plans de l'ETA. Els dies 6 i 7 de maig han caigut assassinats un guàrdia civil de Guernica i un inspector de policia de Bilbao.

La resposta policial ja no es concreta en detencions, etc. Grups d'extrema dreta (Cristo Rey, etc.) s'han desplaçat al País Basc amb missió especial d'atacar i destruir propietats de familiars o amics de militants d'ETA. Els de "Cristo Rey" han assegurat que si era necessari atravessarien la frontera, detindrien líders d'ETA a Bayona i els portarien cap aquí. Tot això d'incògnit i sense permís de la policia francesa.

LA VICTÒRIA DE CAMBODJA I VIETNAM

Finalment, creiem que és necessari recordar que, si bé no afecta directament el nostre país, ens afecta a tots els qui *"lluitem amb tota la nostra fúria per la victòria de la pau".*

L'exèrcit dels khmers roigs ha entrat a Pnom Penh. El Vietcong ha ocupat Saigon. Així acaba (aquest cop de veritat) una guerra que ha durat més de trenta anys. El poble vietnamita s'ha enfrontat amb tota una rica gamma de forces internes i externes, "demòcrates" USA, França; feixistes (Japó, administració Van Thieu) que s'han servit de tots els recursos per inhumans que fossin per a aixafar l'heroic poble del Vietnam. Ara però, el Vietcong, "unitat de dolors", ha vençut el gegant imperialista, i s'apresta cap a construir un Vietnam lliure, unit, democràtic i socialista. Valen aquí dues frases ben eloqüents, junt amb una fraternal salutació al poble de Vietnam:

" No pot existir una pau veritable, mentre persisteixin situacions de flagrant injustícia"
(Joan XXIII)

" El proletariat se'l pot derrotar, però mai vèncer"
(Lenin)

M. vic

Festes populars de St. Jordi

VIC

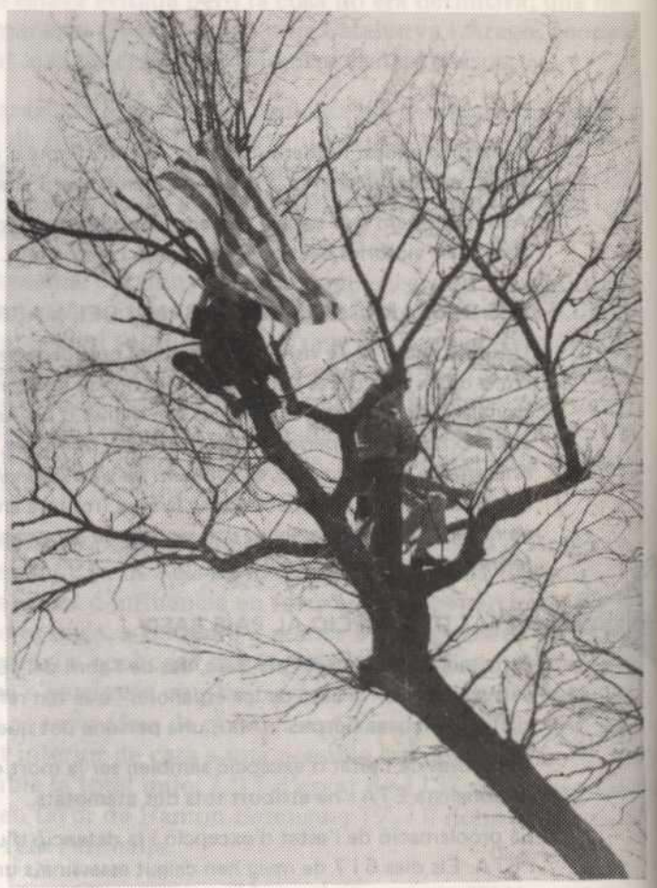

Per la setmana de Sant Jordi, a Vic, una colla d'entitats van preparar un espès programa d'activitats culturals que fossin realment popilars per tal de celebrar una mica més la festa del Patró dels Països Catalans i que no es limités a les tradicionals parades de llibres i roses a la plaça Major.

Hi va haver força interès per part de la gent a tots els actes; així ho va demostrar l'assistència d'un públic bastant nombrós a cada un d'ells, i el que tothom es preguntés i anunciés mútuament "Què es feis aquell vespre".

Aquest és el programa:

9 —

Festes populars de Sant Jordi

Comarca d'Osona - abril del 1975

Programa d'actes

DIUMENGE, DIA 20

A 2/4 de 7 de la tarda:

al Teatre del Col.legi P. Coll

Sessió de Titelles

a càrrec del grup Cap Quadrat

Organitzat per la Comissió Cultural de la SADEI, amb la col.laboració del GACV i la revista infantil Cavall Fort.

DILLUNS, DIA 21

a 1/4 d'11 de la nit:

a la Caixa d'estalvis Comarcal de Manlleu sots-central de Vic presentació del llibre de Modest Reixac

«Diccions i contradiccions, la llengua del poble».

Organitzat per la Delegació d'Omnium Cultural de Vic

DIMARTS, DIA 22

a 1/4 d'11 de la nit:

a la Caixa d'estalvis Comarcal de Manlleu sots-central de Vic Sessió de Cinema

organitzat per Pax Christi.

DIMECRES, DIA 23

Al matí a la Plaça del Caudillo hi haurà les tradicionals parades de roses i llibres.

A 2/4 de 7 de la tarda:

al Cinema Atlàntida (entrada gratuita)

Recital: «Ara va de bó» i Pere Tapies al mateix temps hi haurà el lliurament de Premis del «Concurs Escolar St. Jordi 75»

Organitzat i patrocinat per la Comissió Cultural de la Sadei.

A les 7 de la tarda:

al Passeig de José Antonio

Audició de Sardanes

a càrrec de la cobla Canigó.

Organitzat per l'Agrupació Sardanista de Vic

DIJOUS, DIA 24

A les 10 de la nit:

al Cinema Atlàntida

Concert de Sardanes a càrrec de les Cobles Badalona i Principal del Llobregat.

Organitzat per l'Agrupació Sardanista de Vic, amb la col.laboració de la Comissió Cultural de la SADEI.

A 1/4 d'11 de la nit:

a la Caixa d'Estalvis Comarcal de Manlleu sots-central de Vic Muntatge sobre Pablo Neruda organitzat per Terra Nova.

DIVENDRES, DIA 25

A 2/4 d'11 de la nit:

al Cinema Atlàntida: Concert a càrrec del Quartet Novarum de Liege, organitzat per Joventuts Musicals de Vic i patrocinat per la Comissió Cultural de la SADEI i la Caixa d'Estalvis Comarcal de Manlleu.

DIUMENGE, DIA 27

Tornaboda a l'ermita de Sant Jordi amb el següent programa:

A 2/4 d'11 del matí:

Gran Xocolatada (gratuita) i seguidament actuació del Cor Cabirol.

Després de dinar (hi haurà un gran foc per a qui vulgui coure-hi el menjar).

Audició de Sardanes a càrrec de la cobla Els Llusos de Taradell.

Jocs de Cucanya.

Durant tot el dia hi haurà parades de llibres i discs, i serves de begudes, entrepans, etc.

A 2/4 de 7 de la tarda:

al Teatre del Col.legi P. Coll

Sessió de Titelles

a càrrec del grup Garibaldis.

Organitzat per la Comissió Cultural de la SADEI amb la col.laboració del GACV i la revista infantil Cavall Fort.

DILLUNS, DIA 28

A 2/4 d'11 de la nit.

al Col.legi d'Aparelladors de Catalunya a Vic

Conferència «El català a l'escola» organitzat per la Delegació de Vic del Col.legi Oficial de Doctors i Licenciats pronunciada per Marta Jonas

(També el divendres dia 25, la Unió Excursionista de Vic presentà la projecció de l'expedició LIVINGSTONE - 2)

Si tot el que es va fer durant la setmana fou realment popular, ho fou molt més encara l'anomenada "Tornaboda" de les festes celebrades a l'ermita de Sant Jordi.

L'animació (molta) de la gran festa la portaren sobretot el drac (una bestiassa de 8 m. de llargada) i "La Banda Puig", una banda formada per uns joves que, sempre junt amb el drac, foren la gran atracció del dia amb la seva indumentària cridanera per ella mateixa i, sobretot, amb una tonada composada per ells mateixos que tothom va aprendre de seguida i engrescava la gent a cantar-la (més aviat cridar-la) ballant amb el drac. Aquest va arribar "caminant" des de Vic a l'hora de la xocolatada tot fent sonar les seves trescentes esquelles i pots, cridant l'atenció de tothom (sense impedir, però, que s'acabés la xocolata i la coca), aturant-se al replà de l'ermita, on va romandre, lluitant contra el vent que el volia fer caure, mentre cantava el cor infantil "Cabirol" abans de tornar-se a passejar amb la banda per donar començament als jocs de cucanya que feren suar i divertir grans i petits, organitzadors i participants.

A l'hora de dinar, els qui en duien varen coure carn a les grans graelles que s'havien instal·lat; la majoria, però, van anar a dinar a "caseta"; tot i així, a les sardanes ja hi tornaven a ser. Les rodones s'enllaçaren sota un gran arbre on hi havia una senyera amb les Quatre Barres.

Acabades les sardanes, tornaren a fer una passada el drac i "La Banda Puig", la més llarga, més sonada i última del drac on gairebé hi deixà la pell abans d'hora, gràcies a l'eufòria de la gent que anà augmentant per dins escoltant en Rafael Subirachs cantant "Muntanyes del Canigó" i "Els Segadors". Abans de l'actuació d'aquest es va presentar l.Escut d'Osona (les Quatre Barres amb un altre escut platejat al mig), fins ara desconegut gairebé per tothom, que va romandre tot el dia en un lloc enlairat a la vista de tothom.

I va arribar l'hora de matar el drac. Amb crits de "Mort al drac" i d'altres de semblants es llançà una multitud damunt la bestiota, destrossant-la del tot. Després, brandant trossos del drac i cintes amb les Quatre Barres seguint la senyera, s'anà a acabar la festa a la plaça major de Vic, on es donaren unes quantes voltes amb l'acompanyament de la banda tocant la ja famosa tonada que encara avui sentim repetir sovint.

A la comarca d'Osona ha estat un "Sant Jordi" diferent aquest any. Confiem que no serà l'últim i que les "Festes Populars de Sant Jordi", tot fent-se millors, seran més de tothom encara.

(NOTA: A la tornaboda, durant tot el dia, llevat de l'hora de dinar, no hi mancà la presència de la inefable i inevitable parella)

Cal fer notar que tots els actes (fora d'un) van ser gratuïts i assequibles per això, i també pel seu caire no massa intellectualitzat i perquè n'hi havia per a totes les edats, per a tothom.

- Grup de Vic -

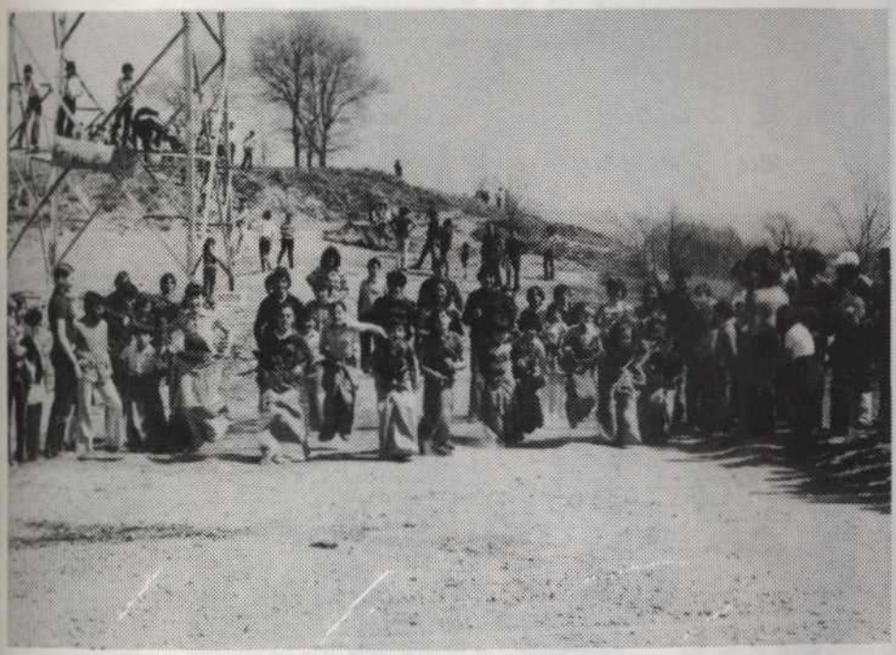

va ser una una festa
realment popular,
grans i petits hi participaren...

ançons, alegria, participació del poble enmig de l'escut d'osona recentment redescobert...

atenció, surt el drac! →

tot el poble l'acompanya ↑
amb la bandera
"al damunt dels nostres cants"...

la banda Puig l'acompanya en el seu passeig... ↓

la gent arriba a la plaça major seguit per tot el bullici dels cotxes després d'haver vençut al drac.

el drac ha mort!

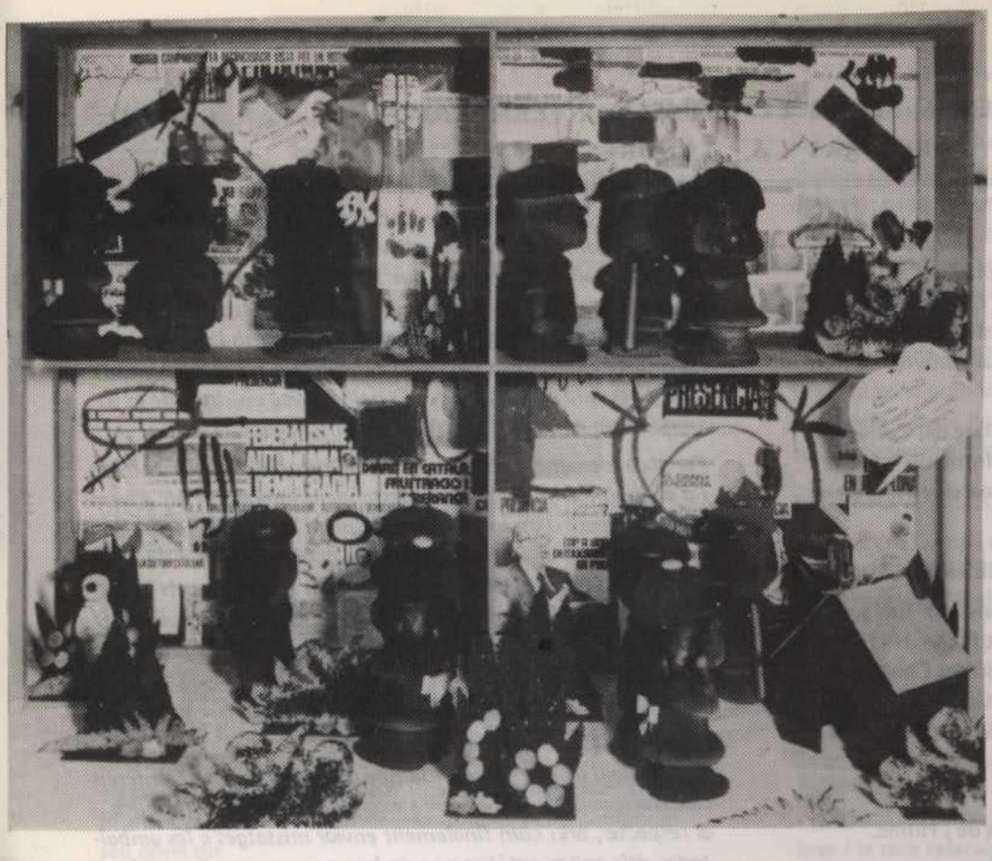

Els segrestadors de la nova espècie de mona apareguda el dia 27 de març a l'aparador de la pastisseria "La Lionesa", propietat del senyor Joaquim Capdevila i Anfruns a la plaça Major de Vic, lloc on el dia 29 del mateix mes, a les 10 del vespre es presentaren aquells (dels quals es coneix l'organització a què pertanyen des del primer moment) per a endur-se'n el curiós nadó aprofitant que l'amo i creador es trobava absent, ja han dit alguna cosa al respecte: sembla ser que aquest estrany animal, la "Mona Subversiva" (fins ara en desconeixem el nom científic) portarà una llarga cua de 100.000 pessetes (no pas de les de caminar), que és el preu que demanen pel "rescat".

És curiós que un animaló de dos dies d'edat i tancat en un aparador pogués atemptar a "la unidad espiritual, nacional, política y social de España". Malgrat que la bèstia encara no ha pogut ser estudiada científicament, els entesos diuen que podria ser, aquesta, una de les peculiaritats de l'espècie i, això confessat pels que recolzen els que se la van endur, el motiu fonamental del segrestament.

El senyor Joaquim Capdevila sembla que no està massa d'acord amb el preu del "rescat". Per mitjà d'intermediaris , ho ha fet saber "con los debidos respetos y en términos de defensa" als qui demanen les 100.000 pessetes, donant aquestes raons:

I – Ningú no pot ser condemnat sense haver estat escoltat.

II – No es pot jutjar el conjunt que formava la "mona", havent-se endut només "unas ampliaciones de recortes de publicaciones impresas" que, d'altra banda, no són ampliacions, sinó retalls en el seu estricte sentit, de les revistes *PRESÈNCIA, CAMBIO 16 i PAX,* totes de circulació legal.

III – Unes revistes que van sortir amb l'autorització de l'Administració, com poden "atentar a la unidad espiritual, nacional, polítiza y social de España"?

IV – La "mona" recull sentiments populars com reconciliació, amnistia, problema laboral, personalitat de Catalunta o "apertura" que formen part de la realitat que ens envolta, i no és culpa de l'artesà que vingui expressada en els titulars de les revistes autoritzades. Quant a la frase que "diu" l'Snoopy: "Com tants diuen... aquest Estat necessita unes constituents", ha sortit de boques de personatges com D. Félix Ordóñez, D. Elías Díaz o del Sr. Cantarero del Castillo.

Tot fa pensar que ja és massa tard per a la recuperació, en cas de voler estudiar la nova espècie, de l'animal en qüestió, car, com ja s'ha dit, es van endur només una de les seves parts més importants (el mural del fons, a la fotogradia, i el cartellet).

Com a admirasors de la natura en totes les seves manifestacions, fem una crida per defensar els nous fenòmens i que no tornin a repetir-se aquests llastimosos incidents.

Els catalans, veiem, ens podem considerar privilegiats quant a la nostra fauna: un goril·la blanc a Barcelona, una "mona subversiva" a Vic... Quin altre fenomen se'ns prepara? En cas que en vingui un altre, procurarem de tenir-lo ben vigilat.

Això de fer desaparèixer les espècies animals "nocives" per a la humanitat "sana" no és pas res de nou. Ja fa temps que un senyor ho va provar i, sortosament, no ho va aconseguir. Per desgràcia, però, ara sembla que ha sortit al nostre país i a d'altres del continent una organització de joves que el volen imitar. Cal que no ho aconsegueixin tampoc.

NOTES

I – Segons el propietari de la víctima, el segrest es va realitzar en presència del seu pare, actuant els membres de la Guàrdia Civil amb esquisida educació, però sense precisar la causa i motivació per escrit d'aquesta sorprenent actuació governativa.

II - És ben curiós que per a presentar un recurs contra una multa governativa s'hagi de fer un dipòsit sense interès que passi del terç de l'import total de la sanció. (En aquest cas 33.500 pessetes).

– grup de Vic –

NOTA INFORMATIVA DE PREMSA SOBRE EL CONSELL INTERNACIONAL DE PAX CHRISTI CELEBRAT A LONDRES

A les afores de Londres i del 24 al 27 d'abril prop-passat, es va celebrar el Consell Internacional del Moviment Catòlic per la Pau, sota la presidència del Cardenal Alfrink, primat de l'Església d'Holanda, i amb l'assistència d'uns 70 delegats d'11 paisos, (entre ells el Cardenal Gouyon de Rennes i el bisbe Bettazzi de Ivrea).

Entre les diferents resolucions presses al llarg del Consell, destaquem aquelles que pel seu interès informatiu o per la seva directa vinculació amb el nostre país mereixen una atenció més especial.

RELACIÓ DE PAX CHRISTI AMB ALTRES INSTITUCIONS

Cada vegada és més vital que organitzacions amb fins semblants, es relacionin entre si. El moviment PAX CHRISTI també va considerar-ho i a la primera sessió del Consell va instar totes les seccions nacionals i en particular el Secretariat Internacional a mantenir contactes, especialment amb:

Amnesty Internacional.
Secretariats de Justícia i Pau.
Comissions en lluita per els Drets de l'Home.
Grups d'acció i lluita no-violenta.

El Consell va considerar important que tot tipus de material sobre problemes de la Pau, Acció no-violenta, Desarmament, etc . . . estés a l'abast del públic. Camins per arribar-hi:

Centres de documentació pacifista.
Biblioteques populars.
Instituts de Polemologia.

Aquests camins existeixen ja de fet aquí a Catalunya:

a) Com a centre de documentació Pacifista notem el projecte de creació immediata del C.A.C. (Centre d'anàlisi de Conflictes) que provisionalment radica al carrer de Santa Rosalía 116, 2on-1a, Barcelona - 16.

b) Biblioteca Popular. Està en fase de treball dins mateix de PAX CHRISTI una biblioteca popular a Caldes de Montbui, dedicada fonamentalment a la temàtica de la pau.

PENA DE MORT:

El Consell va exposar la seva solidaritat amb la campanya que actualment duen a terme JUSTÍCIA I PAU, PAX CHRISTI i GRUP CRISTIÀ DE PROMOCIÓ I DEFENSA DELS DRETS HUMANS per demanar l'abolició de la Pena de Mort de la llegislació penal de l'Estat Espanyol, prenent al mateix temps la responsabilitat d'enviar al Govern espanyol una adhesió a la sol.licitud que es formularà en aquest sentit.

També, i tenint compte de la impotància del tema, el Consell va creure necessari inclore'l com a acció prioritària del moviment durant el proper curs en tots aquells països en els què la llegislació penal manté o intenta reinstaurar aquest càstig.

OBJECCIÓ DE CONSCIÈNCIA:

En relació amb aquest greu problema, el Consell es va definir textualment com segueix:

"El Consell Internacional expressa la seva profunda ànsia per la continuada persecussió i discriminació feta als OBJECTORS DE CONSCIÈNCIA contra el Servei Militar. Recordem el missatge del Concili Vaticà II (Constitució sobre l'Església i el Món modern) que llançava una crida a tots els governs demanant la reglamentació del cas dels objectors de consciència mitjançant lleis humanitàries i amb l'oferiment de formes alternatives de servei. Constatem que 10 anys després d'aquesta declaració del Concili Vaticà els drets de la consciència en aquest sentit són encara negats.

Per això demanem els governants de reconèixer aquests drets i d'atribuir-los una prioritat. Destaquem també que els governs tenen el deure d'assegurar una completa llibertat d'informació de manera que els habitants del país puguin conèixer aquests drets abans del seu reclutament. Pensem també que els drets de la consciència no poden pas ésser sotmesos a condicions i que una exempció completa hauría d'existir per aquells que hi objecten en consciència.

Es demana a les Seccions nacionals de PAX CHRISTI d'organitzar conferències nacionals sobre l'objecció de consciència allà on sigui útil de fer-ho, i també de demanar a les Conferències Nacionals de bisbes que s'expressin clarament i pública al respecte , així com finalement enviar missatges a les ambaizades dels paisos catòlics que no han pres encara disposicions en favor dels objectors de consciència."

CAPELLANS MILITARS:

Reproduïm també textualment la resolució presa:

" PAX CHRISTI INTERNACIONAL, tot i reconeixent que els militars que estàn a l'exèrcit tenen dret a una assistència pastoral, li sap greu tanmateix que en diferents països, els capellans que treballen com a consiliaris militars siguin oficials pagats per aquest mateix exèrcit i tinguin un càrrec de rang militar. PAX CHRISTI INTERNACIONAL suggereix a les jerarquies competents que tots els capellans de l'exèrcit siguin civils i siguin pagats de tal manera que llur llibertat quedi mantinguda.

ADHESIÓ DEL CONSELL INTERNACIONAL A LA CANDIDATURA AL NOBEL DE LA PAU DE LLUÍS Mª XIRINACS.

Un punt molt important del Consell fou el relacionat amb el recolzament d'aquest a la candidatura al Premi Nobel de la Pau 1975, a Lluís Mª Xirinacs. Realment fou un debat dur, puix hi concorrien altres noms de persones, que també són candidats aquest any, com per exemple Sor Teresa de Calcuta i el científic rus Shajarow, pels quals es decantaven alguna de les seccions nacionals presents al Consell Internacional.

Degudament informats sobre la persona i l'acció d'en Lluís Mª Xirinacs el Consell Internacional va votar adherint-se plenament a la candidatura d'aquest darrer, tot considerant **la seva lluita de no-violència activa en favor de la Pau, de cara a l'establiment d'un món més humà, més just i amb un respecte total i inalienable de la llibertat humana.**

Fou l'adhesió d'Àustria, Bèlgica (Volònia i Falndes), França, Holanda, Anglaterra, Suïssa (cantó francès i cantó alemany), Austràlia, Irlanda, Italia i Espanya.

RUTES INTERNACIONALS

En quant a les Rutes Internacionals, aquest any no n'hi haurà. Serveix, doncs, de pausa i reflexió.

Avencem, però, que l'any vinent, 1976, la Ruta Internacional d'estiu es farà a la regió de Sarre (Alemenya).

CONSELL INTERNACIONAL 1976 ALS PAÏSOS CATALANS.

També com a avenç de notícia, comuniquem que el proper Consell Internacional de PAX CHRISTI es farà pel maig de 1976, als Països Catalans, amb la participació de tots els països on existeix una secció nacional del nostre Moviment, i del Comitè Directiu Internacional.

VISITA AL PRINCIPAT DEL CARDENAL ALFRINK

Està previst el viatge del Cardenal Bernard Alfrink a Barcelona el proper mes d'octubre, amb motiu de la presentació del seu llibre *"LA PAU ÉS MÉS"*, editat recentment per les publicacions de l'Abadia de Montserrat.

CANVI SOCIAL NO - VIOLENT

Pax Christi Internacional, comissionat per a treballar pel canvi social de cara a una major justícia en el món, creu que els crsitians vénen obligats per l'Evangeli a explorar, com a primera prioritat, els mètodes no-violents per a complir el seu objectiu.

Per tant, fem una crida a tots els cristians que estudiïn seriosament el canvi social pels mètodes no-violents i que s'informin d'aquesta pràctica, i dels notables exemples d'homes com GANDHI, LUTHER KING, HELDER CAMARA, . . . Els cristians estan cridats a promocionar aquests estudis i a possibilitar personal i recursos per a aquesta tasca.

També els governs estan cridats a dedicar una part del seu pressupost anual de Defensa per estudis dels mètodes no-violents en la defensa civil.

Es demana a Universitats i altres entitats d'Estudis Superiors que incloguin en els seus plans oficials d'estudis, programes d'estudi i recerca sobre els mètodes de la No-Violència.

"MENCIÓ XIRINACS"

Dins la campanya per la concessió del Nobel de la Pau a Lluís Mª Xirinacs, la nostra secció de Pax Christi ha instituït una menció especial, anomenada "MENCIÓ XIRINACS", que es donarà a cada persona física o jurídica presentada per cada una de les seccions nacionals que integren el moviment Pax Christi, donat que considerin que la seva acció o línia d'actuació personal en tots els camps (intel.lectual, pastoral, sindical, polític, tècnic, docent, . . .) es trobi clarament i exemplar en la línia d'actuació d'en XIRINACS.

Properament podrem fer públic l'identitat i el treball que distingeix a totes i cada una d'aquestes persones que internacionalment han merescut la "MENCIÓ XIRINACS".

ELECCIONS AL COMITÈ DIRECTIU

Al final del Consell es procedí també a l'elecció dels membres que juntament amb el Cardenal Alfrink composaran el Comitè Directiu del Moviment durant els propers tres anys.

Arcadi Oliveres, membre de la delegació de l'Estat espanyol va ésser elegit per formar-ne part.

ACORD BILATERAL AMB LA SECCIÓ ITALIANA

Ja com a punt al marge del Consell Internacional, volem destacar l'acord bilateral de la nostra secció de Pax amb la secció italiana. L'acord toca el tema de **la situació del món obrer i la seva relació amb els problemes que la Pau ens planteja**, en els nostres respectius països, tals com objecció de consciència, lluita i postures no-violentes, desarmament, . . . etc.

Hi haurà una primera trobada conjunta de treball el novembre proper, segurament a la diòcesi d'Ivrea (Itàlia).

PAX CHRISTI
Barcelona, maig de 1975.

MAHATMA GANDHI

UNA FONT D'INSPIRACIO
PER AQUEST CANVI SOCIAL
NO-VIOLENT.

RUTES INTERNACIONALS

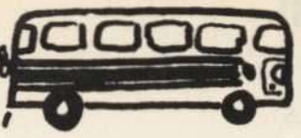

PAX CHRISTI

Barcelona, 5 - V - 1975

Benvolguts amics:

Acostant-se ja l'estiu us suposem interessats per les rutes internacionals de PAX CHRISTI.

La que es venia fent cada any en un país diferent i amb concurrència de gent de molts d'altres, aquest any no es farà.

Tanmateix, però, hi haurà diferents rutes nacionals, camps de treball i jornades d'estudi organitzats per les diferents seccions nacionals i a les quals poden concórrer gent d'altres països.

De moment coneixem ja els detalls de dues d'elles que us posarem a continuació:

Ruta nacional de la secció irlandesa de Pax Christi 1975

Es farà del 24 al 31 d'agost, sortint de diferents punts i convergint tothom el darrer dia a Glencree. Es dormirà a casa de diferents famílies i durant el dia, a part de caminar, es discutirà el tema "Injustícia i explotació en la societat d'avui". Es recomana saber bastant d'anglès.

Setmana d'estudi i acció sobre el canvi sovial no-violent

Durarà del 28 de juliol (a les 7 h. de la tarda) fins al 4 d'agost (a l'hora de dinar).

Cost: 20 lliures.
S'ha de saber l'anglès.
Llocs: All Saints Pastoral Centre, London Colney, Hertfordshire (a uns 50 km. de Londres).

A mida que anem coneixent noves activitats previstes per a l'estiu, per les diferents seccions, us ho farem saber.

Per a major informació al respecte del que us hem dit, podeu escriure a Carmel Delgado, Pax Christi, c/ St. Joaquim, 24, Barcelona, telèfon 317 97 14 (al matí) p. s. Sabem també d'una comunitat resident a Irlanda del Nord que organitza, des del 22 de juny fins al 21 de setembre a Ballycastle, diferents setmanes d'estudi, camps de treball i convivències amb famílies. Si ho voleu, us podem apliar informació.

Carmelo Delgado

NOU ADHESIU!

la pau xirinacs al nobel de per la victòria de

Edita PAX CHRISTI - Dep. Legal B 21732

INFOR - PAX
document

CARTA OBERTA AL CAP DEL GOVERN ESPANYOL

Excel·lència:

El Moviment PAX CHRISTI, atent a les exigències de la Pau, planteja al President del Govern Espanyol algunes consideracions etronr de la Pena de Mort i dues peticions concretes, donat que fa pocs dies el Tribunal Suprem ha confirmat la sentència a Pena de Mort d'en JOSE SANJULIAN JIMENEZ, incomunicat fa més d'un any (atesa la seva condició de condemnat a mort) a la presó MODELO de Barcelona.

. . . . .

1. L'article TERCER de la DECLARACIÓ DELS DRETS HUMANS, diu textualment:

"Tota persona té dret a la vida..."

Per tant, CAP persona (persona física o social) té dret a manllevar la vida a un altre ésser humà, sigui quina sigui la seva condició, sigui quin sigui el seu delicte.

Veiem, doncs, una greu contradicció: el reconeixement de l'esmentada Carta de Declaració dels Drets Humans per part de l'Estat espanyol i en contraposició l'existència de la Pena de Mort en la Legislació de l'Estat.

. . . . .

2. Anotacions que creiem vàlides per a una REFLEXIÓ:

a) la PENA DE MORT és un càstig que obeeix a un postulat massa primitiu: la LLEI DEL TALIÓ. La societat actual és prou avançada, creiem, per haver de recórrer a aquest fòsil humà.

b) la PENA DE MORT és resultat d'un concepte d'Estat fort, d'Estat Totalitari. L'Estat Modern té suficients mitjans que tendeixin a la reeducació del delinqüent, a la seva reinserció dins la societat.

c) També volem fer motiu de REFLEXIÓ unes paraules del Pare Abat de Montserrat, dom CASSIÀ M. JUST:

"... Una ràpida ullada a l'evolució feta a la majoria dels Estats europeus, ja ens fa adonar que més d'una dotzena l'han abolida (la Pena de Mort) expressament i que actualment, a l'Oest, només és aplicada a Espanya, França i Grècia. Aquest moviment pot indicar un símptoma de subdesenvolupament en el camp de la política i del dret penal, tant més que, a diferència d'Espanya, en la majoria dels països del món on encara subsisteix no es demana per als delictes de caràcter polític sinó per a l'assassinat i casos similars. Més encara, crec que un estat que vulgui promoure la maduresa política dels ciutadans, intentarà de crear dispositius tècnics orientats a la prevenció i a la correcció del delicte, més que no pas a la venjança i el terror.

La situació actual resulta molt més estranya en un Estat confessionalment catòlic com el nostre, que en la seva història ha vist suprimida la pena de mort precisament en el bienni d'esquerres durant la segona República. Si el nacionalcatolicisme ha heretat situacions o institucions que amb trenta anys de perspectiva reputem inacceptables, és just que traguem les conseqüències del respecte a la vida humana que els pastors de l'Església reclamen amb tanta insistència. Respecte que, si cal tenir-lo a qualsevol vida tot just iniciada, molt més cal mostrar-la envers un ésser adult, encara que hagi comès accions objectivament detestables.

Tot això que considero ben vàlid en el pla dels orincipis, resulta molt petit encara quan topem amb la realitat: la pena de mort no és lletra morta a casa nostra! Tots sentim esglai per les penes de mort que estan en tràmit, perquè portem encara la ferida de les execucions de l'any passat. I això que poques setmanes abans d'aquells fets, els bisbes catalans ens havien recordat amb vigor profètic: "Primer és la persona, que no ha d'ésser mai una joguina ni una fitxa inèdita en el joc de la societat".

... (Març de 1975, declaracions fetes en un article aparegut a l Suplement núm. 1 del nostre butlletí de "PAX")

. . . . .

3. Amb tot, com a mida d'URGÈNCIA, demanem a la Vostra Excel·lència que tingui en bé de fer arribar al Cap de l'Estat, FRANCISCO FRANCO BAHAMONDE, *la súplica d'indult en la persona de JOSE SANJULIAN JIMENEZ.*

Recolzem també la iniciativa de la súplica de commutació de la pena de mort, feta a aquest mateix Govern que vosté presideix, per l'Audiència Provincial d'Albacete, en la persona d'ELOY MASSO MADRIGAL. També fem constar que tinguin en compte la formulació reservada i per separat a aquest mateix Govern de la Sala Segona del Tribunal Suprem, proposant-li de comunicar al Cap de l'Estat una comanda d'indult en la persona de MIGUEL ANGEL PRIETO)de 19 anys), condemnat a pena de mort per aquesta mateixa Sala del Tribunal Suprem, el dia 17 de desembre de 1974.

Com a posterior mida i pensant altre cop en el concepte que tenim d'Estat de Dret, confiem en aquesta reflexió que pot fer viable i possible l'ABOLICIÓ DE LA PENA DE MORT del nostre Codi Penal.

Simplement com a persones, creiem necessari això que hem exposat. Ens hi porta el respecte a la vida, a la llibertat i a la pau.

PAX CHRISTI

Barcelona, 20 d'Abril de 1975

Nous grups de PAX: TIANA

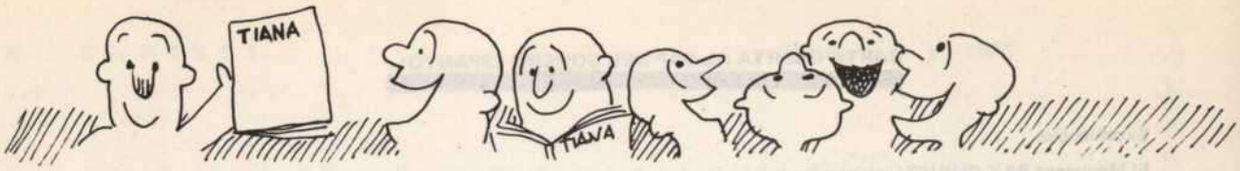

L'aparició d'un grup de Pax Christi a Tiana no pot anar deslligada de la història més o menys recent de les activitats culturals d'aquest poble. En el període dels darrers quinze o vint anys, han estat freqüents els intents de revitalitzar la cultura de Tiana. El desànim provocat per les enormes traves que des de diverses instàncies burocràtiques s'han anat oposant sistemàticament a qualsevol intent, han fet fracassar força iniciatives.

El nou grup de Pax, conscient de la manca d'un grup promotor amb prou força per tirar endavant certs treballs de tipus social, hem cregut oportuna i necessària l'aparició d'una revista a Tiana, continuació de la que ja havia existit anys enrera, però amb un enfocament totalment nou i adaptat a les necessitats acruals.

La nostra fita és arribar a la gent amb una informació concreta dels temes més interessants i també per ressaltar al màxim la problemàtica que en l'actualitat ens esdevé a Tiana.

Volem ser un grup actiu, no limitar-nos estrictament a l'edició d'una revista, sinó a quantes tasques siguin necessàries per assolir un cert nivell cultural i també per a tenir una comunicació i interrelació amb la gent.

El treball del grup que hem establert, podríem dir que més que necessari és indispensable, per tal de poder oferir informació a canvi d'una evolució conseqüent del nivell cultural i crític del nostre poble.

La nostra proposta ja està, doncs, en marxa, només cal donar una forta empenta per tenir-la al carrer. Una revista que serà un mitjà d'expressió i difusió de notícies, idees i comentaris, així com també d'acceptació de la gent que vulgui afegir-se a les nostres tasques.

Fins avui, la nostra presentació. No cal dir que més que una presentació és un oferiment a tots aquells qui, des de l'ampla "família" de Pax Christi, ja fa temps que treballen en una tasca similar a la nostra. Aquest oferiment es concreta en l'intercanvi de tota mena d'informació sobre qualsevol activitat que, tant Pax Christi de Tiana com tots els altres grups del moviment, puguin dur a terme.

Una forta encaixada.

PAX CHRISTI, TIANA

CREACIO D'UN EQUIP D"ESTUDI I DIVULGACIO DE LES NACIONALITATS OPRIMIDES

Creat com un equip de treball dins del moviment PAX, queda obert des d'ara, a tots aquells a qui els interessi aquest tema seriosament. L'Equip no vol funcionar només a Barcelona, sino que voldria que arreu on hi hagi gent interessada, individualment o en grup,pot aportar-hi la seva tasca i ser membre d'aquest equip de treball. Les grans línies d'actuació,en principi,són:

- -realitzar estudis entorn d'una o més nacionalitats prohibides
- -divulgar aquests estudis,notícies,comentaris,... per mitjà d'un òrgan de difusió propi.
- -cercar contactes amb persones i grups que es mouen en aquests paisos.
- -solidaritzar-se,quan calgui, amb accions que aquests grups facin,...

Si hi estàs interessat,pots posar-te en contacte amb aquest grup,escrivint a:
EQUIP NACIONALITATS
carrer de Sant Joaquim,24,2n,1a - Barcelona-12-
o bé,pots telefonar a en Xavier,al telèfon 228.12.72.

HAPPENING caldes

Creieu que si haguéssim llegit l' "oròscop" aquella setmana, hauríem cnviat la data d'aquesta trobada, puix es van apilar una sèrie de circumstàncies que van fer que la trobada no fos realment la gran festa que s'havia pensat.

El "happening" estava pensat de cara a la gent de PAX. Hi havia unes cançons que anaven molt bé amb la ideologia de PAX, i al final s'havia de llegir la *Senyera de la Pau* d'en Xirinacs.

De gent de PAX només vàrem ser una trentena, amb les absències decisives del grup de Vic i el grup de Barcelona, absències que creiem disculpables degut a altres compromisos. Sembla ser quw hi havia gent que tenia exàmens (?).

Ara bé, es van enviar 500 cartes convocant a la trobada i van venir trenta persones (si més no vau amortitzar els segells). La trobada, no era prou atractiva? No va ser oportuna? Creiem que si va ser degut a alguna d'aquestes coses es podia haver previst a la trobada anterior, a Castellvell, quan es va parlar del "happening".

Tot i això, la cosa hauria pogut anar bé si els trenta haguessin estat decidits a participar.

El que havia de portar la xerrada sobre Portugal va fallar i es va intentar d'improvitzar una mica, però davant el desconeixement del tema i de la inibició de la majoria, es va optar per deixar-ho córrer.

Vosaltres creieu que és normal que en Jaume Arnella, que l'hem vist engrescar un auditori de 700 persones o més fon incapaç d'engrescar un grup reduït?

I això que de vi no en va faltar, àdhuc va haver-hi qui es va passar, cosa que, d'altra banda, sembla que ja sigui normal a les trobades de PAX.

I per acabar la nit una petita topada amb les forces repressives de Caldes (serenos) que van fer servir la porra i la pistola, el just per fotre algun cop i més d'un ensurt.

L'endemà, però, les coses van canviar del tot. Al "happening" van participar unes 200 persones (de PAX només trenta). I els que hi érem vam disfrutar molt, recitant-nos i fent l'animal (això sí que se'ns dóna bé) i ràpidament vam oblidar la nit passada.

La cosa en conjunt va ser un sotrac molt fort per nosaltres els de Caldes, però ja ens hem refet una mica, més que res individualment, ja que el grup ha quedat disgregat, no degut a la trobada, sinó a altres raons que ja vénen de temps.

Com a final direm que creiem que és necessari buscar una nova dinàmica per a la trobada, i fer un inventari de les forces reals de PAX.

Grup de Caldes

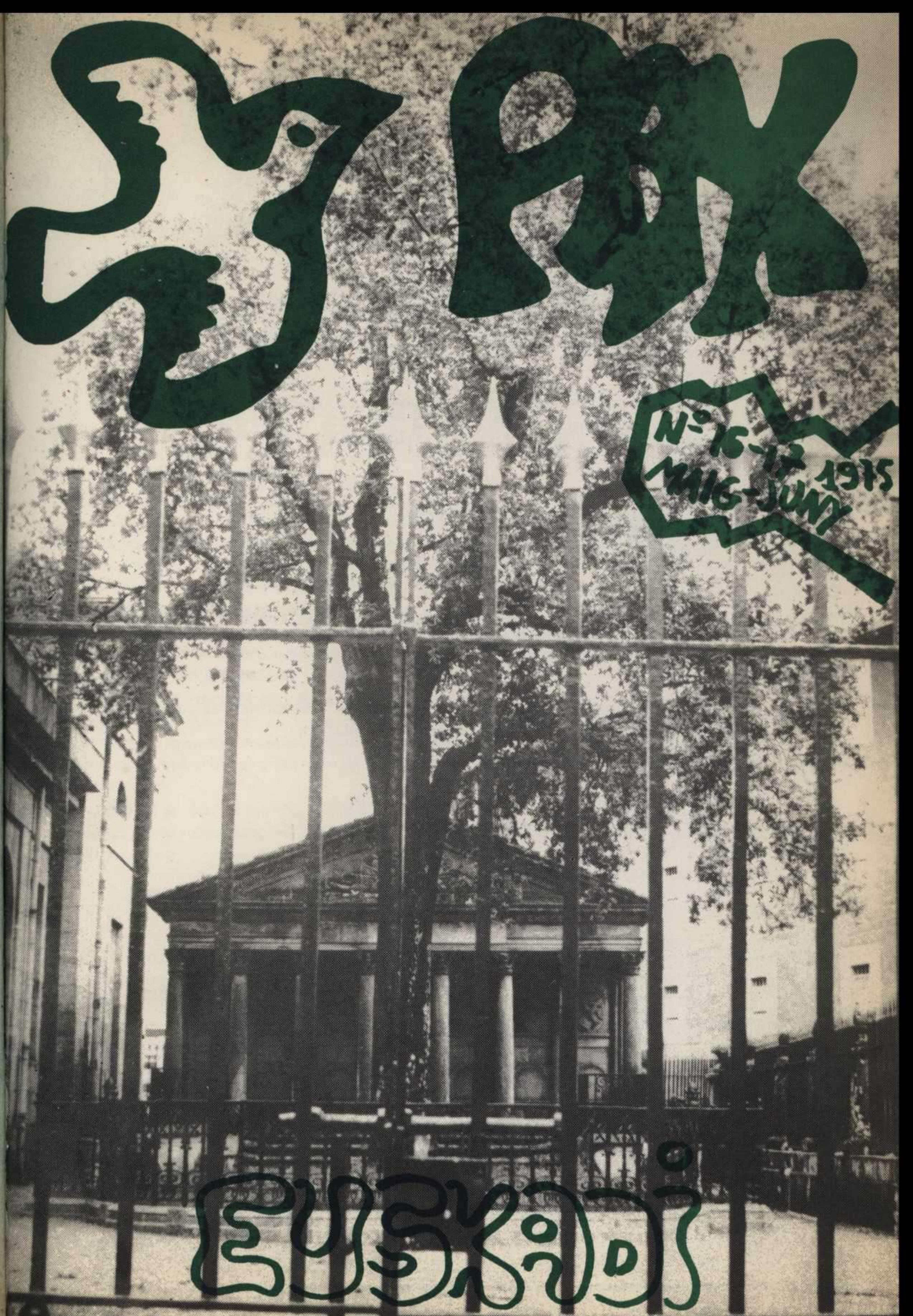
PAX
Nº 16-17
MAIG-JUNY 1975
EUSKADI

Sumari

EDITORIALS

Pàg. 1-2 - Document sobre l'Estat d'Excepció al País Basc
" 3 - Selectivitat
" 3 - Ecologia

COL.LABORACIONS

Pàg. 4 -"Carta al director" - Ll. G. (Terrassa)
" 4 - Penes de mort al País Basc - Nuria Benet (Barcelona)
" 5-6 - Semblança de Lluís Ma.Xirinacs - Josep Dalmau (Gallifa)
" 6 - Aclariment - Comissió de delegats de 5è,6è i COU de l'INEM de VIC
" 7-8 - Subversió oficial - Angel Garriga (Centelles)
" 9 - Esquirols i cançó per a tothom - Rabí (Vic)
" 10 - Societat Alienant o apatia crònica - Conrad (Vic)
" 11-12 - Parlem una mica sobre el Servei Civil - Aurora C.A.C. (Barcelona)
" 13-14 - Coneixement primari de dos paisos sudamericans: BRASIL i XILE
(Resum de dues conferències fetes al Casal de Vic)

POESIA

Pàg. 15 - A Lluís Ma. Xirinacs - Roser (Berga)
Quan l'home mor - Martí
Naixament,esperança viva - Pere

ARXIU

Pàg. 16-17 -"La ciencia del comportamiento al servicio de la tortura" (Jordi López)
-extret del "Diario de Barcelona"-

RETALLANT

Pàg. 18 - El tràfic d'armes -traduit de "Justpeace" (òrgan de Pax Christi anglès)
" 19 - El camí de la no-violència -traduit de "Justpeace" (" " ")

FETS CATALANS

Pàg. 20-21 - El somni catalano-occità - Eduard (Vic)

PETITA AGENDA POPULAR

Pàg. 22 - Entrevista sobre el "Sáhara español" - M. (Vic)

INFOR-PAX

Pàg. 23 - NACIONAL
-tèlex-informe d'una trobada sobre el "dret a la vida"
- INTERNACIONAL
-América Llatina: opressió als pagesos del Paraguai ("PAX CHRISTI INTERNACIONAL
-PAX CHRISTI - NACIONS UNIDES ("PAX CHRISTI INTERNACIONAL")
-Telegrama de PAX CHRISTI d'Holanda al Ministre de Justícia de Madrid

"PAX" - BUTLLETI DE PAX CHRISTI
N. 16-17 - MAIG-JUNY DE 1975
Dipòsit legal B.18764-1974
COPiART - carrer Villarroel,83 -Barcelona-11-

Aquest Butlletí no es fa responsable ni forçosament solidari amb el contingut dels articles signats per col.laboradors i membres de PAX CHRISTI.

"PAX" - carrer de Sant Joaquim,24,2n,1a. - Barcelona-12-

EDITORIALS

Quan el dia 25 d'Abril el Govern decretava l'estat d'excepció a les "províncies" de Biscaia i Guipúzcoa, començàvem tres mesos de constants sobresalts sobre i pel que allí passava. Pocs dies després, per decret de Governació, la cosa s'enfosquia més al declarar "materia reservada" totes les informacions que es referissin a les dues "províncies". Tot això, deien, es feia "pel bé del poble", "per erradicar el terrorisme",...

Conscients del que realment representa un ESTAT D'EXCEPCIÓ, PAX CHRISTI va redactar un document obert a l'opinió pública, que va ser signat també per altres entitats. En aquest número publiquem el document abans citat, així com la llista d'entitats que s'hi varen adherir.

Serveixi també com a pensament d'aquest COS DE REDACCIÓ.

DOCUMENT SOBRE L'ESTAT D'EXCEPCIO AL PAIS BASC

Essent conscients de la situació actual del País Basc, manifestada pels continuats agravis a la dignitat humana, PAX CHRISTI, com a primer signant, junt amb les altres institucions que signen aquest document, vol deixar constància d'uns quants elements de reflexió i de judici:

1.– GENERALITATS SOBRE L'ESTAT D'EXCEPCIO.

El recurs suprem per part de l'Estat, a utilitzar l'estat d'excepció, en el qual els ciutadans queden totalment desprovistos dels seus drets més elementals, és generador d'una situació conflictiva. No creiem, doncs, que sigui justificable la seva aplicació, puix, encara que les circumstancies socials siguin greus cal anar a cercar i a solucionar el problema a les seves causes: principalment a una situació política anòmala, font d'aquest desaquilibri social.

2.– TRANSGRESSIO DELS DRETS DE L'HOME.

Ens preocupa que els drets de les persones siguin violats, en essència, dins de l'Estat d'Excepció, ja que una situació on no hi hagi llibertats bàsiques per la persona humana, contradiu el factor més important dels constituents de la PAU: la llibertat, tant personal com de poble o comunitat.

3.– ENTORN DEL DECRET DE "MATERIA RESERVADA".

Sens dubte, un dels drets vitals per a una comunitat, és el d'informació. El Decret del Ministeri de la Governació, declarant "matèria reservada" les informacions relacionadas amb l'estat d'excepció al País Basc, representa la pèrdua total d'aquest dret i, el que és pitjor, crea un "status" de no-informació que pot amagar o fer pensar que s'amaguen actes impopulars.

4.– EUZKADI: SITUACIO DE VIOLENCIA

Ens capfica també seriosament la situació de violència creada en el País Basc. En tenim constància pels múltiples fets allí ocurreguts:

- **ametrallament de persones o de béns materials,**
- **assalts i destroces a centres culturals,**
  tendes,
  llibreries,...

Aquesta violència que s'està instituint pot tenir efectes a llarg termini, que facin difícil, en el futur, la convivència del poble basc amb els altres pobles de l'Estat Espanyol.

5.– L'ESTAT D'EXCEPCIO NO ES CAP SOLUCIO

La declaració de l'estat d'excepció no ha estat cap solució de cara a la situació conflictiva d'Euzkadi, sinó que, ben al contrari, ha aguditzat aquesta mateixa situació.

Notablement, ha servit a grups d'extrema dreta a desenvolupar accions de violència generalitzada, pretenent justificar-les i recolzar-les en declaracions i inclús institucions oficials.

Concretament notem la presència activa dels "comandos" auto-anomenats "Guerrilleros de Cristo Rey", de clara significació feixista.

6.– APUNTEM UNA VIA DE SOLUCIO

Demanem l'aixecament de l'estat d'excepció.

Creiem que la solució pel país Basc no és pas oposar unes violències ad'altres, sinó donar peu a une situació política que representi la lliure expressió de la voluntat del poble basc.

RELACIO D'ENTITATS SIGNANTS

PAX CHRISTI
MOVIMENT D'UNIVERSITARIS I ESTUDIANTS CRISTIANS DE BARCELONA
GRUP CRISTIA DE PROMOCIO I DEFENSA DELS DRETS HUMANS, de Badalona
ASSOCIACIO D'ANTICS ALUMNES DE MAGISTERI, Barcelona
ASSOCIACIO NACIONAL D'ENGINYERS INDUSTRIALS, Agrupació de Catalunya
COL·LEGI OFICIAL D'APARELLADORS I ARQUITECTES TECNICS DE CATALUNYA
GRUP CRISTIA DE PROMOCIO I DEFENSA DELS DRETS HUMANS, Sector Guinardó
GRUP DE JUSTICIA I PAU, Sector Guinardó
COL·LEGI OFICIAL DE DOCTORS I LLICENCIATS EN FILOSOFIA I LLETRES I EN CIENCIES DEL DISTRICTE UNIVERSITARI DE CATALUNYA I BALEARS
FEDERACIO D'ASSOCIACIONS CATOLIQUES DE PARES DE FAMILIA, Barcelona
GRUP CRISTIA DE PROMOCIO I DEFENSA DELS DRETS HUMANS, Barcelona
EQUIP OBJECCIO DE CONSCIENCIA (PAX CHRISTI), Barcelona
SECRETARIAT DE JUSTICIA I PAU, Girona
GRUP SICTAK, Girona
COMUNITAT CRISTIANA DE BASE "SERRALTA", Girona
MOVIMENT UNIVERSITARI D"ESTUDIANTS CRISTIANS, Girona
SETMANARI "PRESENCIA", Girona
UNIVERSITAT AUTONOMA DE BARCELOA — COL·LEGI UNIVERSITARI DE GIRONA
GRUP "TERRA NOVA", Vic
COL·LEGI DE DOCTORS I LLICENCIATS, Vic
CINE CLUB, Vic
JOVE CAMBRA, Vic
AMICS DE LA CIUTAT, de Barcelona

SELECTIVITAT

La paraula per si sola ja ho diu tot: selecció, tria. Això aplicat a l'ensenyança implica una solució entre pobres i rics, entre els que tenen accés a la cultura i els que no. Més o menys coneixem prou bé la selecció que es fa a l'individu des que entra a l'escola fins que arriba a COU, doncs es veu que no n'hi ha prou. També per entrar a la Universitat s'ha de triar la gent. Per fer això s'imposen uns exàmens als qui han acabat el COU i que volen entrar a la Universitat. Aquest exàmens tots sabem prou bé que no seran corregits minuciosament i fins i tot que no seran tots corregits,per tal d'evitar-se tanta feina.

D'aquesta manera solament entraran els "enxufats", els qui s'han pogut pagar unes bones acadèmies i uns bons col·legis, i en últim cas els qui han tingut bones notes a COU i s'han "portat bé".

Potser no se'ls ha ocorregut de fer més Universitats, però tampoc no n'han fet cas quan els estudiants ho has suggerit i també exigit.

Aquest és el vertader problema: la manca de places, quan hi ha molts professors sense treball i molts més diners que es dediquen a l'educació.

És per aquestes raons que en aquest dies els estudiants de COU intenten de fer boicot a les proves d'accés. I també per això està present la "força pública" en els exàmens, impedint tota mena d'assemblea i detenint gent que solament intenta que tothom tingui entrada lliure a la Universitat. A hores d'ara, el tercer dia de les proves, són quinze els detinguts a Barcelona.

És clara la nostra postura en contra de les proves selectives.

ECOLOGIA

Creiem que davant la gran importància que va adquirint l'ecologia dintre la vida quotidiana per a la salvaguarda del nostre environament, caldria que el cos de redacció en prengués una definició pròpia, i això és el que voldríem fer ara.

Sols intentem de donar una petita aproximació al fet de la transcendència de l'ecolgia dintre el món d'avui, sense aturar-nos en cap cas concret, car donem per segur que d'articles d'aquests temes no en mancaran als propers números.

Malgrat ser l'ecologia una part de la biologia, creiem que els fins que persegueix s'assemblem molt als del moviment PAX CHRISTI. La consecució de l'equilibri ecològic va íntimament lligat a l'obtenció d'una veritable pau a tot arreu.

Potser abans d'embrancar-nos en altres punts caldria donar una definició correcta i no massa allunyada del seu caire originàriament científic de l'ecologia. La definició pot ser aquesta: Ecologia és la ciència, part de la biologia, que estudia les interrelacions dels sers vius entre ells i amb llur medi.

L'ecoligia, però, sobressurt de la seva pura funció de laboratori en posar —si més no intentar-ho— a la pràctica totes les seves confirmades hipòtesis. Per aconseguir el fi últim de l'ecologia, la conservació de l'equilibri ecològic en el món, aquesta no disposa d'un poder independent que posi els mitjans i, per tant, ha de demanar la col.laboració dels poders públics.

Es en aquest moment que l'ecologia travessa els seus límits científics per esdevenir quelcom d'una gran importància social i, per tant, política i econòmica, i de la wual depèn la nostra mateixa supervivència i, per tant, on tots tenim un vital paper a jugar.

CARTA AL DIRECTOR

A veces hay que frotarse los ojos para dar crédito a lo que se está leyendo, o tal vez sea que nuestra capacidad de asombro debiera estar acostumbrada a encajar determinadas noticias con toda naturalidad.

Veamos los hechos: Según la agencia Europa-Press, el día 20 de mayo fueron detenidos una veintena de jóvenes que participaban en una olimpiada juvenil organizada por los clubs juveniles del barrio para poner de manifiesto la carencia de zonas polideportivas en Vallecas. Días antes fue detenido y conducido a comisaria un niño que llevaba un globo anunciador de la asamblea. Parece increíble, pero es verdad...

Este solo ejemplo, aunque significativo, es un claro exponente del aumento cualitativo y cuantitativo del clima de suspensiones, prohibiciones, multas y secuestros de publicaciones, conferencias, recitales y otros actos públicos ciudadanos. Referirnos a ellos detalladamente escaparía sin duda a las posibilidades de esta publicación.

Evidentemente, nuestro país es diferente. Organizar una olimpiada popular puede convertirse en delito. O llevar adelante una Semana de Juventud, o un Recital ... La detención de Elisa Serna después de una actuación en Valencia, las prohibiciones a Lluís Llach después del éxito apoteósico del Palau, la retirada de pasaporte y las prohibiciones continuadas a Manuel Gerena, y así hasta una larga lista, son los síntomas más elocuentes de nuestra particular primavera política.

Los caminos de la llamada *participación de la juventud* no es más que un espejismo asfixiado por la realidad cotidiana. Las consecuencias catastróficas de los planes de selectividad, la carencia de derechos sindicales y la discriminación salarial de la juventud trabajadora. Las limitaciones crecientes impuestas por el tristemente célebre "Decreto de Acampadas", y un largo etc. son el camino real cubierto de espinas que condicionan toda la situación en la que se pretende enclaustrar a la juventud en todos sus ámbitos.

Pero España es diferente, todavía. . .

Cuando en Europa se conmemora el 30 aniversario del fin del III Reich, recordando el fin del nazismo y sus trágicas y horripilantes secuelas, en nuestro país, bandas portadoras de los emblemas que arrasaron y masacraron a los pueblos de Europa, actúan impunemente con una freceuncia que va más allá del simple hecho anecdótico.

Las alarmantes noticias del País Vasco que dan cuenta de las salvajes y cobardes agresiones a sacerdotes — algunos de ellos ancianos — y otras personas, por bandas de pistoleros de la ultra-derecha fascista, rompen cualquier imagen de frivolidad.

Las agresiones *pintorescas*, por denominarlas de alguna manera, de la *banda del botón verde* en El Ferrol contra estudiantes de Enseñanza Media. Las repetidas agresiones físicas y verbales de los *Guerrilleros de Cristo Rey* contra los periodistas. La cobarde y brutal paliza que propinaron a un excursionista el último domingo un grupo de siete jóvenes nazis en Barcelona, coincidente con una serie de violencias contra jóvenes excursionistas en estaciones de comarcas, son expresiones que por su repetición e impunidad no dejan de ser sospechosas.

La facilidad con que Sanchez Covisa, jefe de la *guerrilla* de Cristo Rey, relata sus brillentes acciones y anuncia sus futuros planes de acción, son también signos evidentes de una situación increíble.

Quienes pretenden retrasar el ritmo implacable de la historia con la dialéctica de los puños y las pistolas, solo reflejan su miopía y pánico real ante la posibilidad, convertida en aspiración mayoritaria de nuestro pueblo, de que España deje de ser diferente.

Este es ya un proceso irreversible hacia el que empujan los principales y más dinámicos sectores de la sociedad, hacia un futuro democrático del que la juventud en una amplia alianza es ya un protagonista indiscutible.

LL. G.
(Terrassa)

YEMEN: Caps d'executats, exposats al públ

PENES DE MORT AL PAIS BASC

El país Basc, actualment en estat d'excepció, ha sigut declarat "materia reservada", però crec que en aquest butlletí no es poden permetre el "luxe" de considerar-ho així, donat que el que allà està passant és prou important i esgarrifós.

A més de les morts que ha comès la Guàrdia Civil, s'està preparant la condena "legal" de dos militants d'ETA Garmendia i Otaegui.

El fiscal acusa en Garmendia d'haver participat en la mort d'un cap de la Guàrdia Civil, a n'Otaegui l'acusa d'haver allotjat en GArmendia a casa seva, i demana per als dos pena de mort.

S'ha de tenir en compte que les declaracions fetes per en Garmendia, ho han sigut en condicions inhumanes, ja que, en l'enfrontament amb la Guàrdia Civil, va rebre un tret al cap que l'ha deixat amb una deficiència mental greu.

Aviat seran jutjats per un tribunal militar i un cop el Consell de Ministres hagi donat el "visto bueno" 24 hores després seran executats. Ho permetrem aquesta vegada?

NURIA BENET

SEMBLANÇA DE LLUÍS Mª XIRINACS

– Símbol de la consciència col.lectiva del nostre poble –

Les coses i les persones no neixen per generació espontània. Si apareixen i es fan consistents en situacions aparentment inhòspites – com les palmeres o els cactus en el desert – és que hi ha, malgrat les aparences, un caldo de cultiu subterrani que els hi és favorable.

En Lluís Mª. Xirinacs no perquè sí ha fet esclat en el si del nostre poble català. En acabar-se la nostra guerra civil, té 7 anys. El moment precís per assimilar tota la càrrega de simplismes i reduccions culturals, polítiques i religioses que ens cauen a sobre trencant momentàniament el nostre procés constitutiu com a poble.

Quan Lluís Mª. Xirinacs era petit parlava en castellà, en familia; sabem també, per la seva mare, que era coverd i poruc; plorava de seguida.

Però enmig de tot aquest desfavorable conglomerat, sobreposat com una llosa, s'obra pas aquest rebrot d'home nou anomenat Xiri que – com el sicòmor entre les esquerdes del rocam eixarreït – respòn exhalant fragància davant dels maltractes i contratemps. Si neix i creix malgrat tots els elements culturals religiosos i polítics aparentment contraris, és perquè en el subsòl d'aquesta crosta hi corren les aigües vives subterrànies que l'alimenten i que són presagi i avanç d'una nova renaixença col.lectiva del nostre poble.

Lluís Mª. Xirinacs

1.– Es nega a parlar oficialment qualsevol altra llengua que no sigui la seva: la catalana.

I el seu refús és tan tenaç, digne i senzill a la vegada, que impressiona als mateixos membres del Tribunal d'Ordre Públic.

2.– Es nega a viure del privilegi de les classes dominants i treu l'aliment de la suor del seu treball. Fou el primer sacerdot que rebutjà la paga de l'Estat.

3.– Es nega a seguir les rutines eclesials i viola la llei del Dissabte per alliberar-ne la seva fe cristiana. Essent sacerdot es desmarca dels organismes canònics d'església i en denuncia les seves infidelitats històriques encorat en el si mateix del missatge evagèlic. Com a home de fe viu dins l'experiència de les "Comunitats cristianes de base".

4.– Es nega a reconeixer la legitimitat de les lleis establertes iniciant des de l'1 de gener d'enguany una vaga de desobediència civil a la presó de Carabanxel. Xirinacs no és un home de partit, però no per això defugi el compromís. Milita entre els no-alineats i lluita per reconquerir l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i de tots els pobles germans de l'Estat espanyol.

5.– Es nega a usar la violència. Però no és l'esqueix d'un guru oriental trasplantat a casa nostra amb tot l'espetec de faramalla volàtil i adormidora. És un rebrot del nostre tronc i procés històric, "arrauxat" i "pactista" a la vegada. Ha sabut casar els dos corrents que el professor Vicens Vives troba com innates, encara que separades, en la nostra història.

En Xirinacs no és violent. És *pactista.* Per això el trobem en el grup dels 113 de la parròquia de Maria Mitjancera, acusat de representar l'organisme unitari clandestí anomenat "Assemblea de Catalunya".

En Xirinacs és no-violent. És *arrauxat.* Per això emprèn accions testimoni que semblen folles i que criden l'atenció massivament per la seva tenacitat i espectacularitat. Per exemple la vaga de fam de 42 dies.

En Lluís Mª. Xirinacs és un no-violent que va armat i és perillós. Va revestit amb la cuirassa de la seva consciència de català poble arran de pell; i això sol.licita i movilitza – vulgues no vulgues – aquella part noble que tots portem a dins camuflada per un grapat de pors de tota mena. Amb els eu comportament arran de pell fa una crida a *l'exercici de les llibertats i dels drets humans i denuncia tota violació dels mateixos* com diuen els 27 professors de les Universitats de Barcelona.

E En resum, Lluís Mª. Xirinacs viola les lleis establertes perquè emmascaren la realitat i defensa situacions d'injustícia col.lectiva; perquè l'home no ha estat fet per obeïr el Dissabte; com Pau de Tars violà la Llei del Temple de Palestina; com Gandhi violà les lleis colonials angleses a l'India; com els germans jesuïtes Berrigan violaren la llei d'USA que pretenia obligar als ciutadans americans a anar a la guerra del Viet-Nam.

Per en Xirinacs la Pau no és el resultat d'una victòria on hi ha vencedors i vençuts, sinó que és l'entesa entre persones i pobles lliures. Ell s'ha constituït en lluitador d'un nou país i d'una nova pau. I per assolir aquest objectiu no ha dubtat a posar en perill de mort la seva pròpia vida, respectant per damunt de tot les vides dels demés.

Aquest testimoni preclar d'alt valor moral ha quedat reconegut internacionalment per l'Institut Nòbel de Noruega al acceptar-lo com a candidat de la Pau 1975, i pel Consell Mundial de la Pau al distingir-lo el dia 15 de maig amb la medalla del "25 aniversari" de la fundació d'aquest organisme. Noruega, amb el seu Nòbel, representa les anomenades "democràcies occidentals". El Consell Mundial de la Pau, representa les anomenades "democràcies populars" de l'Est.

Si a nivell internacional el reconeixement de la seva personalitat com a lluitador per la Pau està suficientment garantitzada, ens toca a nosaltres, els catalans, edificar-la a casa nostra. Això no està pas encara assolit, tot i que hem fet ja molt de camí. Sempre costa que els profetes siguin ben rebuts i reconeguts pel seu poble.

Com a amic personal d'en Xirinacs a qui conec bé — però amb el que no m'identifico pas en moltes coses — penso que ha de ser molt beneficiós per a Catalunya, en un futur immediat, poder comptar amb una persona d'un prestigi moral indiscutible com el seu. Ell pot arribar a encarnar en moment àlgids el símbol viu de la nostra consciència col.lectiva com a poble. Una persona de la seva categoria moral, queda constituïda, en un ppble de 7 milions d'habitants, com una darrera instància a recòrrer, quan les tensions es posen més fortes del normal i perilla la mateixa convivència. Una persona de la categoria d'en Lluís Mª. Xirinacs és com una mena de super-tribunal Suprem, perquè quan es movilitza, fa una crida directa a la consciència del poble per damunt de les instàncies de partits polítics i per damunt dels interessos de la mateixa església oficial. Un Gandhi, a Catalunya, és una benedicció que potser no ens mereixem; però si històricament ha pogut emergir del nostre si una persona d'aquest calibre moral, polític i religiós, deu voler dir que estem madurant com a poble. Edificar aquest símbol encarnat d'un Xirinacs — sense fer-ne un mite — és una garantia de pau; amb ell edifiquem la nostra consciència col.lectiva de pau. I amb això empalmaríem amb la més noble de les tradicions del nostre poble que fou capaç de crear.LA PAU I LA TREVA en moments històrics de guerra i de desorientació.

És per aquesta raó que crec que tot bon català farà la seva aportació, de la naturalesa que sigui, dirà si aquesta tasca de promoció d'un home de casa nostra que malgrat la situació difícil que estem travessant, ha arribat a adquirir una dimensió internacional pels seus esforços a favor de la pau. Aquesta aportació d'entusiasme i d'esforç no la fem a algú — "utilitzeu-me"! no es cansa de repetir en Xirinacs — sinó a nosaltres mateixos com a poble, i com a poble que busca la pau, treballa per la pau, que vol dir per la llibertat i per la justícia.

Mn. Josep Dalmau

Membre de l'Equip

PRO-NOBEL XIRINACS

ACLARIMENT

Referent a la resposta donada per l'Ilm. Sr, Director de l'INEM de Vic publicada a PAX Núm. 14 corresponent al mes de març, voldríem aclarir els següents punts:

1er. — Que consultat el pressumpte delicte de difamació de què se'ns acusa a l'esmentada carta amb un advocat, resulta ser que el que és difamatori és l'afirmació del Sr. Director al respecte.

2on.— Que en cap moment els qui ho vàrem fer coclostilar i donar a repartir no ens hem "escudado cobardemente tras la firma de COMISSIO DE DELEGATS DE 5è., 6è. i COU, *sinó que som delegats d'aquests cursos, elegits pels respectius alumnes.*

3er. — Que no ens queixem de la "inactivitat en tres universitats i 35 instituts", sinó que informem d'una situació que ens afecta a tots els estudiants.

4rt.— Que ningú no ha estat enganyat per repartir la carta en qüestió, la qual va estar redactada realment per una comissió de delegats dels cursos esmentats, en representació de la totalitat d'aquests i com a resultat d'una assemblea de delegats de tot el centre, i que 32 delegats ens vàrem fer responsables davant la Direcció de la carta, seguidament de veure la nota de l'Il.lustríssim.

COMISSIO DE DELEGATS DE 5è., 6è. I COU DE L'INEM DE VIC

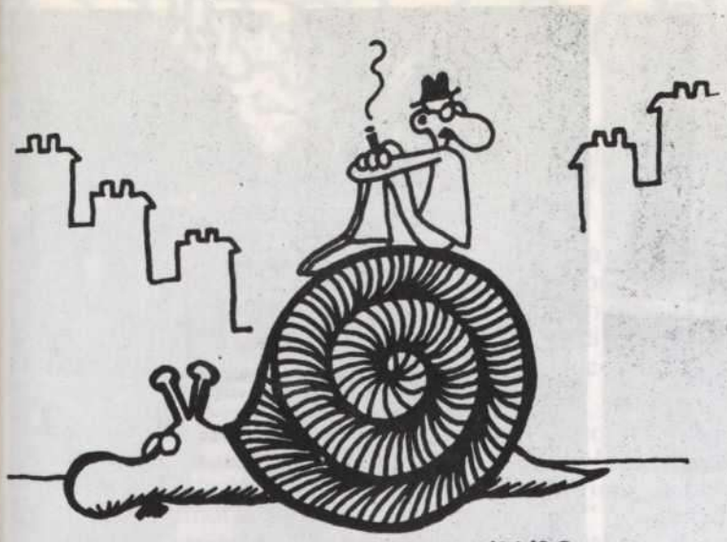

MIEMBRO DE LA ULTRADERECHA HUYENDO TRAS HABER FASTIDIADO UNA LIBRERIA.

LIBRERO CONSTERNADO COMPROBANDO QUE TAMPOCO ASÍ.

(Acudits extrets de "Por favor")

SUBVERSIÓ OFICIAL?

Quan hom sent parlar tant d'aperturismes. democràcia, llibertat... creu que la situació va millor, que el país, per fi, canviarà. LLavors, però, se senten altres mots com: repressió, mà dura, estat d'excepció, assassinats, atemptats... hom creu que el govern està lluitant contra tot tipus d'extremismes, siguin de dretes o d'esquerres.

Però si hom constata petits detalls, arriba a la conclusió que aquesta repressió, aquests estats d'excepció, van dirigits només a reprimir les activitats d'un dels sectors extremistes que hem citat.

Un exemple? ... potser pot servir un dels petits detalls (o no tan petit) com el que hem vist aquests darrers dies a Barcelona, concretament des del dia que s'havia de celebrar el "desfile de la victoria", que es va suspendre per tal que els tancs no es rovellessin amb la pluja: les parets i cartelleres de la zona Diagonal-Rambla de Catalunya aparegueren pintades i guixades amb frases al·lusives a l'exèrcit, al Marroc, a n'en Xirinacs, etc. Totes, però, de clara inspiració feixista. Endemés, moltes d'elles escrites en llocs on una persona que pintés d'amagat no hauria tingut temps ni mitjans d'arribar-hi. Llavors, hom es veu obligat a duptar de la clandestinitat d'aquestes pintades.

Ah! quan fa més de quatre setmanes que vare ésser fetes,hom pot veure encara la majoria de pintades iguals. Sembla, doncs, que als "pintors" no els interessa pas esborrar la seva obra.

Angel Garriga

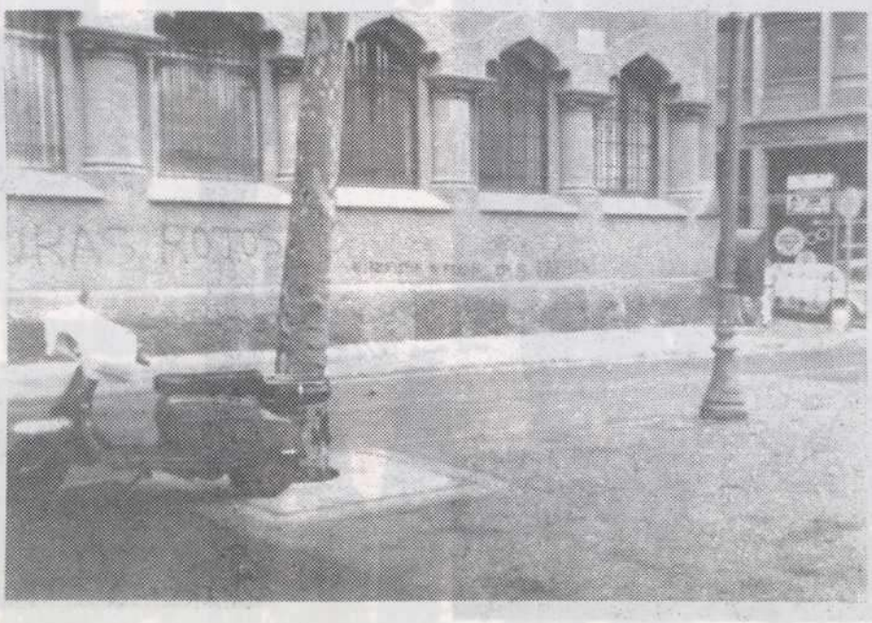

XIRINACHS
A LA
HORCA

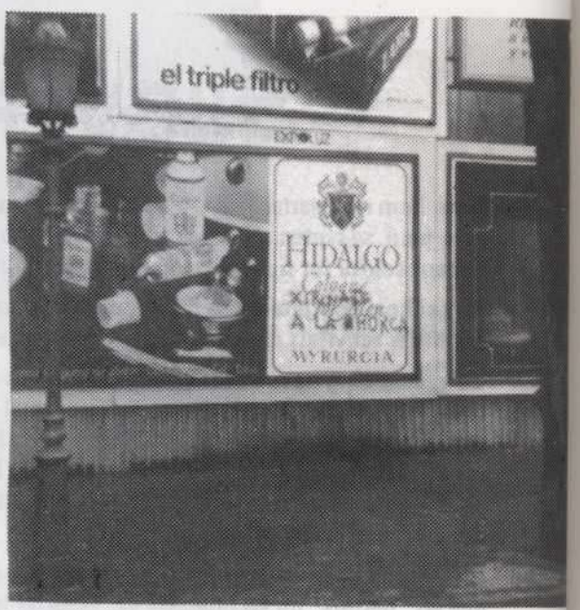
el triple filtro
HIDALGO
MYRURGIA

ESQUIROLS I CANÇÓ PER A TOTHOM

El dia 9 de maig, els *ESQUIROLS* van fer un recital al teatre-Cine Vic amb motiu de la presentació del seu segon disc de llarga durada que pren per nom el títol d'una de les seves darreres cançons: *Fent camí.*

És la primera vegada que *ESQUIROLS* actúa sol en un local d'aquesta importància (el més gran de Vic, on hi han passat en Raimon, en Llach, etc.) Ells mateixos van dir que havien volgut fer la primera presentació a aquesta ciutat perquè és un dels llocs on sempre han estat més ben acollits, cosa que es demostrà un cop més.

De les vint cançons que van cantar, cal fer notar la titulada *Al Banderer de la Pau,* dedicada a en Lluís Mª. Xirinacs que, amb l'"Endivinalla dels 'Istes'" (Cançó satírica que fa referència als molts calificatius acabats en "ista" que es fan servir avui) van haver de repetir gràcies a l'insistència del públic.

Dins d'aquest grup nat en un petit poble de la comarca d'Osona, l'Esquirol (no pas Sta. Ma. de Corcó com es diu "oficialment"), hi veiem una evolució molt clara afavorida per l'experiència i per l'adquisició de nous elements. Les primeres cançons, que es feren populars de seguida, i caracteritzaven el grup, eren crítiques humorístiques de problemes i situacions concretes i populars (*Rusticam, Tot depèn, Pa amb oli,* i la trilogia: *El Rei, Va callar* i *El Baró,* aquesta última ja amb una lletra més seriosa). Amb *Sobre teulades* comencen a composar una sèrie de cançons més melòdiques, de més qualitat instrumental i musical i amb lletres ja no humorístiques i no pas sempre de crítica, mentre van perfeccionant musicalment les anteriors. Entre les darreres, les més representatives són: *Fent camí, Al Banderer de la Pau* i *Sobre teulades,* que enceta la línia.

ESQUIROLS és un grup (6 nois i 2 noies) nascut entre el poble i que continúa movent-se i evolucionant entre la gent del poble ras, característica que d'altres grups o persones han perdut quan ahn aconseguit una certa anomenada.

Les seves cançons no són pas només 'boniques o divertides', són cançons que d'una manera o d'altra reflexen uns problemes i unes situacions molt concretes i algunes són, com diuen ells de *Fent camí,* un crit a l'esperança, un dir Ànim i Endavant!!

AL BANDERER DE LA PAU

No és en va el teu gest, company,
quan es perd cobert d'espessa boira
ni el teu crit que es transforma en clam,
perquè en tu som tots com un sol home.

Tant de temps,
han amagat l'autèntic pas
dels qui ens han precedit.

Massa temps,
han retingut l'autèntic cant
d'aquest país.

Lluitarem de ferm anant colze a colze
Tu has encès un foc,
atiar-lo cal,
mentre mantens ben alta
la bendera de la pau.

La primavera ens portarà flors,
manjaran junts el xai i el llop,
ni hi haurà explotats ni explotadors
ni cap vençut ni vencedor
si abrandem amb l'esforç
la raó dels teus mots.

"Cal lluitar contra el fort
per deixar de ser febles,
i contra nosaltres mateixos
quan siguem forts...!!!!"

La teva paraula
cada cop més
va passant les reixes
per volar després.

No és en va el teu gest, company,
quan es perd cobert d'espessa boira
ni el teu crit quan es transforma en clam
perquè amb tu hem fet un altre pas.

ESQUIROLS

RABI

"fent camí"

SOCIETAT ALIENANT O APATIA CRÒNICA

...el missatge negatiu, destructor, crític, impecable, de l'home UNIDIMENSIONAL: l'home queda reduït a una dimensió, la del confort, la del tenir. Tota altra cosa ha arribat a no importar-li.

...l'opulència manté l'home a un nivell tan baix com repressiu.

(Herbert Marcuse)

Sovint, la insatisfacció, el sentimentalisme, l'individualisme ens fa adonar d'una problemàtica que està molt relacionada amb la pròpia vivència de tots nosaltres. És a dir, de la Societat de la qual, tots ens formem part. Aquests factors esmentats són uns símbols que a voltes ens fan observar altres inquietuds més profundes, per tal de conscienciar-nos de la realitat de la nostra Societat. I si hem de mostrar-nos sincers, diria que actyalment la realitat d'aquesta societat, del país, de l'ambient és molt indesitjable. Encara que malgrat això, hi ha qui és de l'opinió que estem prou bé. ¡¡Oi tant, que estem prou bé! ! La decepció surt quan veiem que en afirmar aquesta conformitat amb lo real, ens adonem que no tenim cap més altra base de judici. Aleshores, el que cal és investigar altres tipus de societat per a poder judicar amb una mica d'imparcialitat.

Una qüestió prèvia és que l'home per naturalesa té una suficient capacitat de creació i d'imaginació per poder dur la seva tasca de personalització i sociabilització amb els altres. Però sí cal constatar que queda totalment truncada quan entra a formar part incondicionalment de la societat de l'opulència i del consum. Automàticament entra en l'engranatge del qual difícilment podrà sortir sense danyar cap dels seus membres inconscients.

L'opinió pública, que primordialment té un pes molt gran respecte a la forma de raonar les coses, opina que una de les causes que influeix en el millorament de la nostra societat, som els joves. Però considera que una gran part va per camins perniciosos i poc alliberadors. Aleshores fuig una mica la confiança dels grans en nosaltres. Hi ha autors que fins i tot critiquen la nostra actitud com a irreverend, altruista i violenta, com si tot fos fruit de la nostra pròpia personalitat i forma d'actuar. Però això no -es tot certament veritat. Si analitzem més profundament on radica la inquietud de voler dividir i menysprear els valors dels joves, ens trobem:

— Primerament, amb uns joves que som la causa de la juguesca dels interessos dels grans capitalistes. Vull dir els qui munten aquests tripijocs de "Discotheques" i "Boites", on no se soluciona ni la repressió ni l'evasió, per aconseguir ésser uns llocs d'inici d'alcoholisme i satisfacciona sexuals quinzenàries. Essent tot això un factor que facilita l'apatia i la indiferència de les nostres mentalitats.

— Uns altres, la màxima aspiració dels quals és de revaloritzar i compensar aquesta manca de solucions i participació nostra pels problemes de la nostra societat. Cosa que onstantàniament queda aterrada pels mateixos interessos d'una grans senyors que volen fer de nosaltres allò que els vagi més bé de guanyar-hi diners.

Davant de tot aquest panorama, el que cal fer és conscienciar-nos d'on vénen les causes de lluitar perquè les nostres activitats i també les dels grans siguin en favor d'una societat més alliberada, més cultural i més justa, i que el propòsit sigui d'una vivència plena de LLIBERTAT i no de llibertinatge.

CONRAD

PARLEM UNA MICA SOBRE EL SERVEI CIVIL

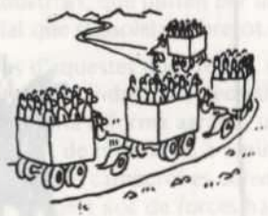

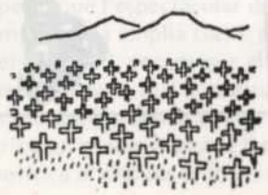

Quan parlem moltes vegades del servei militar, quan veiem que aquest servei és una obligació que no està imposada precisament per nosaltres mateixos, quan veiem que tot el que fem ho hem de deixar per defensar allò que en diuen la nostra Pàtria y la nostra Senyera, potser és, llavors, quan ens dol més la marxa i, en certa forma, critiquem l'aparell militar i la seva manca de democràcia. Es llavors, també, quan se'ns acut la possibilitat d'un altre tipus de servei que, tot i essent obligat (?), serveixi si més no per cobrir unes necessitats que no estan cobertes.

És per això que voldria parlar-vos del servei civil, tot explicant que és i a qui serveix; crec sincerament que val la pena conèixer aquesta alternativa i crec que cal tenir-la en compte.

Veiem, doncs, que el servei civil sorgeix com a alternativa al servei militar. Des d'aquesta prespectiva el servei civil va implícitament lligat als objectors de consciència, ja que quan varen néixer els objectors, va néixer el servei civil, perquè era el que ells demanaven. Els objectors de consciència no volien ser persones considerades com aquells que no volen contribuir al desenvolupament del país, no volem ser considerats com a inútils que volen aprofitar l'anomenada picaresca per a lliurar-se de la "mili", o ficar-se en una associació carismàtica i que degut als seus misticismes i sense unes raons científiques no volen fer el servei militar perquè "els cau gros". No, tot això no és cert, i els fets històrics de l'objecció des dels seus començaments ens ho ha demostrat.

Des del primer moment, els objectors de consciència demanaven complir el temps del servei militar, i fins i tot, més temps, fent un servei eficaç i d'ajut en guarderies, hospitals, guardes forestals, alfabetització, etc. En fi, treballs en què manca gent, és a dir, no utilitzant l'altruisme dels objectors per als llocs on l'atur és molt agreujat, o en cas de vaga, etc.

Així, doncs, arribem a veure com al nostre país encara no s'ha aconseguit altra cosa que el fet que si, abans, uns senyors s'havien de passar fins i tot 12 anys a la presó per negar-se a fer el servei militar, ara,només s'hi hauran de passar de 3 a 8 anys, segons les raons de la seva objecció i per obra i gràcia de la llei aprovada en l'any 73 sobre la "Negativa a la prestació del servei militar"; però de tot això d'un servei civil, ni parlar-ne.

Realment es pot a preciar clarament l'absurd de la qüestió. Aquestes persones dintre de la presó no fan res, quan a fora podrien fer quelcom d'interès.

Naturalment, tot això a nosaltres ens fa pensar en tots aquest altres països europeus en què existeix, des de fa anys, aquest servei, regulat i estipulat clarament per la llei.

A França, i no cito aquest país com el millor exemple, sinó perque el tenim al costat, el servei civil va ser promulgat l'any 1963; la durada d'aquest servei és uns mesos superior al militar; en total 2 anys de servei. El primer any és obligatori d'anar a fer de guardes forestals, però el segon es pot escollir voluntàriament el servei a fer.

D'aquesta mateixa forma podríem parlar de tots els altres països d'Europa, a excepció de Suïssa, que no té cap Estatut, però on els objectors se'ls condemna a 2 o 3 mesos de presó, i a Grècia i Portugal, de moment,hi ha hagut amnistia.

De tota manera, el dominador comú de tots els estatuts que existeixen en la concepció del servei civil, o servei de substitució, segons a quin països, és garantitzar la seva independència respecte dels fins militars, respectant d'aquesta forma la integritat de l'objector i, per altre costat, convertir els treballs que realitzen els objectors en tasques socialment útils.

Tenim d'altra banda que l'Assemblea Consultiva del Consell d'Europa va estatuir, en transcurs de la seva 18ª sessió ordinària, la resolució nº337 del 27 de gener de 1967 sobre l'objecció de consciència.

Prenent com a punt de suport l'art.9 de la Convenció Europea dels Drets de l'Home, que obliga a les parts contractans a garantir la llibertat de religió i de consciència, l'Assemblea declara:

1) Les persones obligades a realitzar el servei militar que per motius de consciència o per raó d'una profunda convicció de caràcter religiós, ètic, moral, humanitari, filosòfic o altra de la mateixa naturalesa, refusin de complir el servei armat, han de tenir el dret subjectiu de ser dispensats de l'esmentat servei.

2) En els països democàtics, fundats sobre el principi de la preeminència del dret, aquest dret deriva lògicament dels drets humans fonamentals de l'individu, garantits per l'art.9 de la Cinvenció Europea dels Drets Humans.

3) Els governs interessats han de vetllar per tal que els objectors de consciència siguin ocupats en tasques útils a la societat o a la col·lectivitat -sense oblidar les múltiples necessitats dels països en vies de desenvolupament.

En el nostre cas, i tenint en compte com és de recent l'aprovació de la llei abans esmentada que no inclou ni per casualitat la possibilitat d'un servei civil, crec que ho tenim una mica negre. Malgrat tot, sabeu que hi ha l'intent entre un grup de joves de muntar un servei civil: de moment ja s'han recollit més de 1.000 firmes de personas que demanes al Ministeri de Treball la creació d'un VOLUNTARIAT PER AL DESENVOLUPAMENT, de 2 anys de durada i amb tota una sèrie de bases que ja van ser publicades anteriorment a la revista Pax nº 5. Totes aquestes persones que han firmat, en principi estarien disposades a col·laborar d'alguna manera eficaç a la creació d'aquest servei civil.

Crec doncs que, per tot això, val la pena de parlar-ne força d'aquest servei civil, perquè hi ha la possibilitat que algun dia el puguem dur a terme.

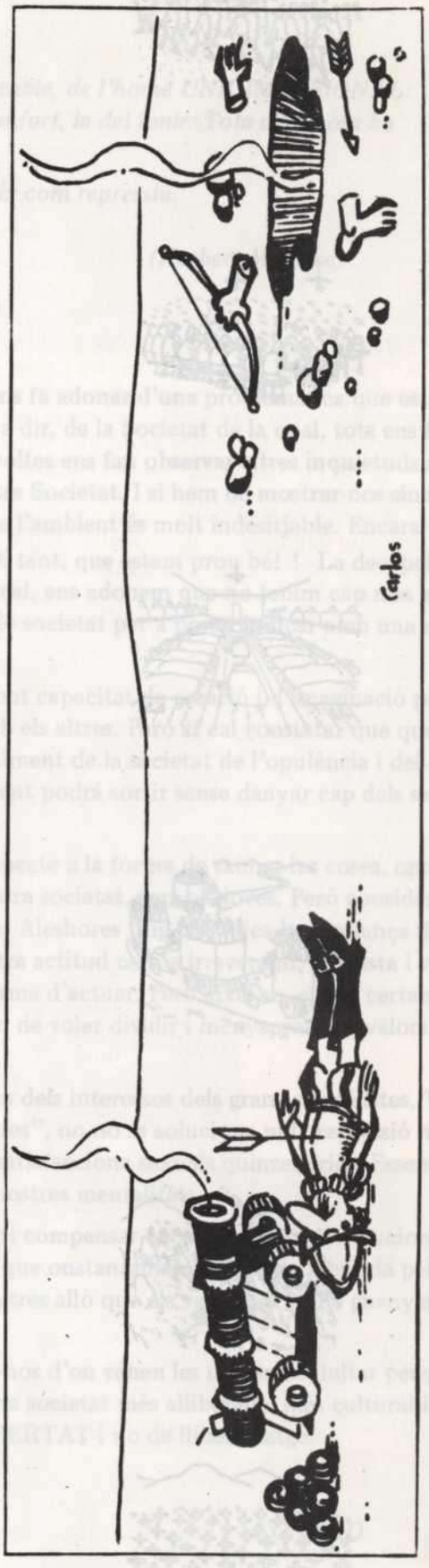

CONEIXEMENT PRIMARI DE DOS PAÏSOS SUDAMERICANS: BRASIL

RESUM DE DUES COMFERENCIES

És el país on ha arribat a la seva màxima plenitud la contrarrevolució: país gendarme dels interessos americans de Sudamèrica aprofitant la seva posició geogràfica (ocupa 1/3 de la superfície sudamericana, amb fronteres amb nombrosos països). Això és possible gràcies a una dictadura militar ferotge, partidària de la geopolítica (interdependència entre els països d'una zona).

Cal remarcar que Brasil tingué un colonialisme diferent del dels altres països sud-americans; degut a les crisis de la monarquia, l'imperi portuguès fou governat, durant una llarga etapa, des del Brasil; per això el país va créixer amb una consciència d'unitat, i no hi hagué la divisió en diversos estats que hi hagué a les colònies espanyoles; igualment, la independència fou molt menys violenta, ja que la promogueren membres de la pròpia família reial portuguesa.

En la seva història independent, Brasil ha assolit poques vegades la democràcia. La burgesia ha jugat sempre la carta de l'autoritarisme i, d'altra banda, ha estat sempre aliada amb les companyies internacionals, tot i que el país té un potencial econòmic enorme, el qual podria permetre la creació d'una burgesia independent.

D'altra bansa, hi ha hagut sempre una lluita entre dues forces importants:

- els terratinents i amos de les grans plantacions, els quals, en exportar els seus productes, afavoriren l'entrada de l'imperialisme.
- els industrials, que lluiten per un desenvolupament industrial que s'assoleix sobretot a Sao Paulo i Rio.

Els interessos d'aquestes dues forces xoquen, ja que arriba un moment en què els industrials necessiten que hi hagi un canvi social al camp, una reforma agrària, un canvi que permeti al camperol passar, de miserable, a tenir un cert poder adquisitiu; es tracta que el camperol es converteixi en un possible consumidor. Aquest xoc de forces ha marcat la història moderna del Brasil.

Fins a 1954 governa el país Vargas, impulsador de la indústria, el qual porta un programa populista semblant al peronisme, però amb una forta incidència burgesa; crea els sindicats.

Els anys 1954-60 hi ha diversos governs, marcats per l'antagonisme burgesia industrial-burgesia agrària.

El 1960 comença a governar Quadros, amb un programa basat en l'aliança entre la burgesia progressista i les classes populars. Intenta seguir una política exterior independent; en aquesta època la CIA, a través de l'Institut per al Desenvolupament i diversos enllaços amb militars, entra decididament al Brasil.

Després ve el givern Gulag, amb un programa de Front Popular, recolzat per alguns sectors militars.

Cal veure, però, que l'espectacular desenvolupament industrial del Brasil implica una àmplia classe proletària i la creació de partits obrers (PCB...); encara que el moviment obrer brasiler ha estat sempre dispers, mal coordinat, els sous baixíssims i algunes crisis econòmiques han portat a fortes lluites sindicals. Per això arriba un moment que la burgesia ja no es pot arriscar a una política d'aliances amb les classes popilars.

El 1964 hi ha al Brasil el primer cop d'Estat feixista a Amèrica Llatina; en seguiran d'altres (Bolívia, Uruguai, Xile). Es basa en els següents punts:

a) Una violenta repressió dels moviments populars (partits d'esquerra, sindicats i moviment estudiantí), usant mètodes nazis i persones ex-nazis. Això ha portat a l'esterminació de milers de persones i la desorganització important dels moviments populars. Hi hagué com a resposta, fins al 1970, la formació de diversos moviments guerrillers, els quals fracassaren.

b) La política interna s'ha orientat vers un accelerat desenvolupament econòmic, en alguns sectors i zones, de cara a l'exportació, i acceptant tota mena de companyies americanes. Això ha portat un creixement econòmic monstre (10 %/o anyal).

Val a dir, com a contrapartida, que ni és Brasil qui realment s'ha enriquit (sinó USA), ni s'ha enfortit realment la burgesia industrial brasilera, que ha esdevingut depenent de l'estranger. La participació dels treballadors en els beneficis de les empreses no ha parat de baixar des del 1954. Al camp, encara pitjor. Amb la conquests de les zones amazòniques, s'ha dut a terme una exterminació sistemàtica dels indígenes. Igualment, hi ha hagut una militarització creixent. Els militars han passat a tenir importants interessos a la indústria (militars burgesos), etc.

c) Quant a la política exterior, els militars inventaren les "fronteres ideològiques", dintre de les quals no es poden permetre moviments revolucionaris. Fracassà la seva idea de crear un Exèrcit continental contrarrevolucionari; aixecaren, però, entitats per a finançar la contrarrevolució, i està provada la seva participació a la instauració feixista a Bolívia, Uruguai i Xile, i la posterior repressió que hi ha en aquesta països. Imperialisme polític, per tant, lligat a imperialisme econòmic i a imperialisme ianqui.

Es pot pensar, doncs, en una mena de "vietnamització", en el sentit que ja no siguin directament els USA els qui intervinguin als països llatino-americans, sinó que hi hagi entre aquests mateixos països "intermediaris de l'imperialisme" (Brasil n'és un cas clar).

La darrera crisi econòmica, amb la conseqüent recessió, ha obligat l'actual president (Geisel) a una certa lliberalització. Igualment, hi ha hagut friccions entre companyies internacionals i la petita burgesia, que no té veu al Govern, i demana una democratització , recolzada també per les classes populars de les ciutats. Això explica que en les eleccions del 15 de novembre, el partit oficial ARENA es veiés superat pel MDB (partit d'oposició permès), el qual obtingué el 61 %/o dels vots.

Igualment, la darrera crisi ha obligat el Govern a relacionar-se amb alguns països de caire lliberal (Perú i Veneçuela).

LLUÍS LÒPEZ
VIC (Casal)

XILE

(Situació del "campesinado" i Reforma Agrària).

Quan els espanyols conquistaren Xile, el país estava dicidit de Nord a Sud en tres parts: inques, maputxes (guerrers) i xiloè (pescadors).

De les cultures indígenes foren especialment anorreades les que limiten am la Pampa argentina(patagons, ola i iagan).

El sistema colonial de les "encomiendas" donà origen amb el temps als grans latifundis, la composició dels quals és:

* amo: sol viure a la ciutat o a Europa
* administrador
* "empleados": controlen els treballadors.
* "inquilinos":són els treballadors de confiança; viuen al latifundi i sóm molt pocs, menys dels necessaris.
* "aforinos": són els treballadors temporers, són molts i no viuen al fundi.
* també hi col·laboren els petits propietaris dels voltants, que reben el 30º/o de la seva producció.

Als latifundis no hi ha cap mena de planificació de la producció, i el nivell tecnològic és molt baix, degut a que es basen en una mà d'obra ("aforinos") que és molt barata.

Una escala de propietaris del camp podria ser la següent:

* latifundistes
* burguesia agrària: propietats més petites (40-70 Hes.); solen ser prop de les ciutats; busquen el màxim rendiment; nivell tecnològic alt.
* petits propietaris.
* propietat agrícola bàsica.

Quedarien a part, amb una problemàtica molt diferent, la viticultura (en gran part en mans de l'Església), i la fusteria.

I l'escala social del camp quedaria així:

* amos del latifundi.
* "empleados".
* petits propietaris.
* "inquilinos".
* "medieros".
* minifundistes.
* obrers de la fusta.
* "aforinos"

En un altre pla, a nivell també mol baix, hi hauria:

* carboners.
* llenyataires.
* "ovejeros".
* "arrieros".

En general podem dir que -fins i tot cultivant tota la terra f til- el camp xilè és deficitari.

Un problema greu és l'avenç del desert (en temps de la con ta no existia, almenys d'una manera contínua), sembla deg a les cremes de boscos que s'han anat fent.

Se suposa que plantant un sac de blat, caldria obtenir-ne 25 Xile se n'obtenen 1 ó 1'5.

El triomf de la revolució cubana obligà els USA, mitjançant l'Aliança per al Progrés, a fer veure la necessitat de realitzar reformes agràries lentes i controlades a diversos països. Xile ha tingut les següentes:

Alessandri: no arribà a fer una llei de Reforma Agrària. Cre els "comuneros": repartí una certa quantitat de parcel·les p tites, però en zones poc productives.

Frei: expropià els latifundis de més de 80 Hes. A la reforma no hi entrà, per tant la burguesia agrària. Amb aquestes expropiacions creà els "asentamientos", que foren donats als "inquilinos" (s'exclouen. doncs, les famílies dels "inquilino i els "aforinos"). Els "inquilinos" s'organitzaren en cooperatives i contractaren els "aforinos".
Els antics amos, però, podien conservar una part del latifundi (que solia ser la millor) com a reserva, i es podien endur tots els béns que tenien al latifundi (eines, maquinària...).

Molts d'aquests "asentamientos" quedaren endeutats i dependents altra vegada dels antics propietaris o bancs.

Allende: es féu l'expropiació a partir de 50 hes. (afectant,pe tant, a la burguesia agrària), sense dret ni a la reserva ni als béns del latifundi.

Foren repartits als "inquilinos", les seves famílies i els "afo nos". Les unitats eren:

* asentamiento
* Centres de Reforma Agrària (CERA) més grans que els asentamientos podien estar formats per la unió de més d'un d'ells.
* Comitès de producció: corresponien a les propietats de la burguesia agrària; la terra passa a ser propietat de l'Estat, i els obrers passen a ser funcionaris.

Després del cop d'Estat de Pinochet, només han quedat els "asentamientos" que no es van organitzar en cooperatives. La resta s'ha tornat als antics propietaris.

SANTIAGO SERRANO
VIC (Casal)

A LLUIS Mª XIRINACS

No et conec
però sé que et tinc molt aprop
No sé si ets alt
o més aviat menut
Si ets d'ulls verds
o sòn de color marró
No conec el to de la teva veu,
ni si ets alegre
o de semblant trist
Però sé que ETS
sé que no t'has quedat amb paraules
que tu no ets paraula
tú ets FET
Has sabut destriar el que cal
has tingut una senyera
que fins ara t'ha guiat
has sabut dur-la ben alta
i ella t'ha près la llibertat
No, Lluís, no sé com ets
però sé que si et coneguès
podríem fer quelcom junts
sé... que ets fidel als teus principis
que ets noble
que ets lleial
Per això,
perquè tú El segueixes
perqué tampoc t'importa morir
vull jo, com tú
conèixer la teva senyera
i dur-la, ben alta
fins a la fi

SEMPRE

NAIXAMENT, ESPERANÇA VIVA

Cada cop que el sol neix
ens diu, encara hi ha temps
per donar-ho tot per un canvi,
el canvi que tots esperem
i que poca gent escomença.

Que ens doni força aquest sol
tota de la que ell es serveix
per escomençar un nou dia.

Que no surti el sol un dia
i no se n'hi tregui profit,
que no es faci aquesta feina per a res.

El dia que ja no es pugui
seguir caminant endavant
ja no li caldra sortir.

Agafem del sol tota la força
i anem sempre endavant... ENDAVANT.

PERE

QUAN L'HOME MOR

Sentència
a mort
ha estat la meva
-i la de tants! -
delicte: anhelar
somniar en la llibertat.

Executors. Qui?
Recomenats. Per qui?
I fidels. A què?
Espill de la falsedat
imatge prostituída.

Quan em pariren
deuría cridar fort, molt fort
el signe de la vida.
Ara, ja ben parit
callo
el signe de la mort.

Frustració
vivia (no, M'arrossegava) abans
dins un cosmos absurd.
L'entorn seu
un dilema:
dictadura -corrupció dels Menys més grans,
benestar-mesquinesa de pocs,
capital -explotació de molts,
progrés -esclavatge de Masses.

Ma cel.la solitària
d'home vençut
murs i barrots
silencien
l'esperança truncada.

El darrer adéu
l'última abraçada
a qui estimo
-en el record-
l'EXECUCIO
m'escurça la vida
m'apropa l'infinit.
En la impotència
qual aspre clam
Vull Viure!

Martí
Abril/75

LA CIENCIA DEL COMPORTAMIENTO AL SERVICIO DE LA TORTURA

"Nadie será sometido a torturas ni a penas o a tratos crueles, inhumanos o degradantes".

Declaración Universal de los Derechos del Hombre. Artículo 5.

ARXIU

LA TORTURA DEVIENE UNA CIENCIA

La reciente huelga de hombre de los miembros del grupo BAADERMEINHOFF, que costó la vida a uno de ellos, contra la *tortura por privación sensorial, por aislamiento*, etc.... que se aplica en Alemania Federal, puso en evidencia que esta práctica represiva, tan usual en los países autoritarios, es una realidad también en los países de capitalismo avanzado o de sistemas políticos parlamentarios, aunque en estos está quizás más perfeccionada y sofisticada que en los primeros.

Los estudios sobre el comportamiento realizados por biólogos, psicólogos y psiquiatras, ha posibilitado que los conocimientos obtenidos por estas disciplinas científicas sean usados para perfeccionar los métodos represivos que actualmente la sociedad aplicaba para mantener el orden establecido. Si hasta ahora la tecnología había permitido un pequeño salto cualitativo en los más diversos métodos de tortura, ya que fundamentalmente estos aún continuaban requiriendo una eficaz especulación práctica por parte del torturador, con la incorporación de los estudios del comportamiento humano y animal *la tortura ha alcanzado su madurez, siendo ya una práctica científica.* Aún mas, si para practicar la ciencia hacía falta poseer una elevada preparación, la tortura científica permite que cualquier persona sirva para ejercer la función de torturador. Así lo expresa JAN GROSS, director de investigación en el *Laboratorio para el estudio clínico del comportamiento"* adscrito al hospital psiquiàtrico de Hamburgo-Eppendorf: *"Los métodos de tortura científica pueden ser enseñados a cualquier persona sin necesidad de ser un técnico cualificado, no hace falta que sean ni médicos, ni psicólogos, todo el mundo es útil".*

UNA TORTURA CIENTIFICA: LA PRIVACION SENSORIAL

De todas las experiencias hasta ahora realizadas sobre el comportamiento humano, la que más aceptación ha tenido por su aplicación como método de tortura, tanto en los pre-interrogatorios como en los prolomgados períodos de encarcelamiento, ha sido la privación sensorial. Por privación sensorial se entiende *la reducción parcial o total de la capacidad orientadora del hombre con lo que es su normal medio ambiente.*

Aunque esta técnica fuera iniciada con seres humanos, allá por los años 40, en Estados Unidos por HEBB y SCOTT, y bautizada después con el nombre de "lavados de cerebor", son los estudios de los profesores GROSS y SVAB, comenzados por los años 60 en Praga y continuados después en el Hospital Psiquiátrico de Hamburgo bajo los auspicios de la O.T.A.N. (esta organización ha subvencionado con 66 millones de pesetas para que el doctor GROSS pueda proseguir sus estudios), los que han permitido que sea ya una realidad la práctica de esta tortura científica, así como la incorporación a la técnica guerrera de los conocimientos de la etología y de la psicología.

El amplio programa de investigación del DEUTSCH FORSCHUNGS GEMEINSCHAFF, entkdad investigadora a la cual están inscritos los programas de experimentación de los hospitales psiquiátricos de Hamburgo-Eppendorf y Bambeck, gira alrededor de dos ejes fundamentales

a) La repercusión sobre el hombre de la privación sensorial.
b) La utilización de la agresividad humana como nueva arma para la guerra o la represión.

Para ambos casos los investigadores gozan de todas las facilidades de experimentación, no tan sólo disponen de gran cantidad de cobayas, sinó que tienen a su disposición varios presos políticos: los miembros del grupo BAADER-MEINHOFF, así como un reducido grupo de soldados.

Las experiencias actuales demuestran que la disminución de la capacidad del hombre de relacionarse con el "medio" se puede conseguir de varias maneras:

1 — Mediente el cambio de ambiente. La vida libre es una realidad exterior para el encarcelado y momentáneamente para el interrogado.
2 — La misma alimentación, tanto por su composición como por su manipulación, es un factor que provoca una desorientación.
3 — La constitución y conservación de un medio artificial, en el cual se sumerge al torturado, que se caracteriza por su constancia e inmutabilidad y, por otra parte, por la existencia de estimulaciones dosificadas arbitrariamente, incluso en los momentos del sueño.

El efecto de estos factores sobre el individuo se manifiestan a dos niveles distintos del organismo, el somático y el psicológico. A nivel orgánico se va produciendo una *atrofia de los mismos órganos de los sentidos,* del mismo modo que una larga inmovilización conduce a una atrofia de los músculos, enquilosamiento de las articulaciones y deformaciones óseas.

Los sentidos, privados de su estimulación normal, devienen muy sensibles a los mínimos cambios que se den en el medio y los transmiten muy amplificados al cerebro. En una situación de normalidad, las progresivas alteraciones del medio son integradas por el Sistema Nervioso Central sin producir ningún tipo de transtorno, y se van adecuando las respuestas necesarias, pero en los individuos sometidos a la tortura por privación sensorial, esto es imposible. Este hecho se traduce en una *alteración del equilibrio psicológico del indiciduo, deformando profundamente su personalidad.* La destrucción de la identidad del ser humano da una serie de reacciones como son:

1 — Progresiva desorientación.
2 — Tendencia a padecer alucinaciones (autoscopía, falsificación de ilusiones, etc....).
3 — Reacciones desproporcionadas de medio, cólera o alegría.
4 — Desórdenes de tipo vegetativo: más hambre, más sed, más sueño, más ganas de orinar, etc...
5 — Desequilibrios motores, dolores cardíacos, temblores y convulsiones.

Quizás la única situación comparable a la privación sensorial es aquella a la que están sometidos los hombres que se encuentrantran perdidos por el desierto, aunque estos pueden apreciar los cambios de luz, sucesión día-noche, los cambios de temperatura, calor-frío, y el silencio-ruido, mientras que las personas que padecen este tipo de tortura están privados de percibir normalmente estas variaciones del medio.

En las experiencias hamburguesas del doctor GROSS se han clasificado los tipos de personalidad humana resultantes después de un período de privación sensorial. Según las respuestas dadas a los tests, se pueden establecer tres categorías:

1 – Individuos que presentan tan sólo reacciones propias de animales.
2 - Individuos que conservan aún las mismas estructuras básicas de la personalidad.
3 – Individuos que tienen la capacidad de reaccionar a los estímulos culturales, sociales y físicos.

LA UTILIDAD DE LA PRIVACION SENSORIAL

Para GROSS y SVAB, el resultado del aislamiento sensorial es la obtención de unos *individuos totalmente dependientes* de otras personas y muy *fácilmente manipulables.* Para estos investigadores la utilidad de estos hallazgos reside en hacer posible una política de reeducación del encarcelado o del detenido preventivamente, aunque reconoce también la gran utilidad de la aplicación de este tipo de torturas para la obtención de confesiones, al ser un método de tortura más "humano" que los hasta ahora vigentes.

Los largos años de experimentación han demostrado que de todos los métodos de privación sensorial el más perfeccionado es el aislamiento acústico. La especialidad de esta tortura consiste en privar al torturado de cualquier percepción acústica, incluso de las que él mismo pueda producir. Esta técnica, iniciada con los "silents rooms" de los hospitales psiquiátricos norteamericanos y perfeccionada con las 'white noise" inglesas (habitaciones sin ventanas y con altavoces de alta fidelidad que emiten un ruido constante y uniforme que impide al torturado, normalmente irlandés, oirse a sí mismo) se consigue *destruir eficazmente la sustancia más vital de la humanidad, la comunicación.* Este tipo de tortura, está pensada única y exclusivamente para la especie humana; quizás de aquí parta GROSS para afirmar que las torturas científicas son más humanas.

Los estudios sobre el aislamiento sensorial han demostrado también que un período más o menos prolongado del mismo aumenta la agresividad humana, factor muy útil para mantener activos y combativos a unos soldados u otras fuerzas encargadas de ejercer la represión. Las experiencias han evidenciado que las privaciones físicas, psíquicas y sociales provocan importantes frustraciones qua pueden, y normalmente así ocurre, generar reacciones de agresividad con el fin de liberar la tensión acumulada.

Todas las pruebas realizadas hasta ahora en el campo de la privación sensorial han servido para determinar, entre otras cosas, que la agresividad humana desencadenada, si el individuo carece de posibilidades de movimiento, se manifiesta únicamente mediante la palabra. Acentuando aún más la importancia vital de la comunicación y la utilidad represiva de la anulación de la capacidad de expresión verbal del individuo.

A pesar de la gran cantidad de información que actualmente se posee sobre el comportamiento humano en condiciones de aislamiento sensorial, se desconoce aún el grado de resistencia vital a un tratamiento prolongado. Para los psicólogos son sufientes 24 horas de esta tortura para hacer del individuo un ser totalmente maleable, mientras que en los casos más difíciles bastan tan sólo 6 días para destruir totalmente la personalidad humana y obtener la más estrecha colaboración del torturado, llegando a extremos en que éste se culpabiliza de hechos desconocidos y ajenos a él. Pero la "ciencia" aún no ha podido cuantificar los días que un ser humano puede seguir con vida bajo estas codiciones y cuáles son los límites cualotativos de esta tortura, especialmente en el caso de aquellas personas que ofrecen gran resistencia psicológica.

Parte de las actuales investigaciones pretenden encontrar de qué modo es posible incrementar el grado de tortura sin que ello entrañe peligro de muerte para el torturado. Esto acurre así por la mala conciencia que aún tienen estos científicos de las experiencias de los nazis, para los cuales el cobaya-humano no importaba ser sacrificado, mientras que actualmente estos investigadores prefieren destruir antes la personalidad del hombre que mancharse las manos con unas experiencias que sean asesinatos, porque esto sí que sería un crimen, mientras que lo anterior no. La gran esperanza de GROSS es lograr los mismos efectos de la trotura por privación sensorial mediante el empleo de fármacos, logrando de este modo un importante ahorro de personal torturador, tiempo y dinero. Tranquilizando aún más, si cabe, la conciencia del científico.

La aplicación de la privación sensorial, u otros métodos, como práctica de tortura no se dan tan sólo en aquellas personas sometidas a una privación prolongada de libertad, celdas de castigo o prisión, por delitos políticos, sino que cualquier ligera alteración de la capacidad de relación con el medio se puede considerar como tortura por privación sensorial. Por este motivo muchos hospitales psiquiátricos del mundo, en vez de curar a los enfermos someten a éstos a una cruel tortura deformadora de la personalidad. No hace falta señalar también que cualquier detención preventiva o aislamiento para un interrogatorio tiene que ser considerado asimismo como forma de tortura por privación de las capacidades sensoriales.

LA CIENCIA NO ES NEUTRA

La reacción de algunos científicos al conocer esta aplicación de la ciencia fue el **condenar** no tan sólo a los que han hecho de la tortura una rutina cotidiana, sino a todas aquellas personas que con sus experimentos de laboratorio suministran los conocimientos necesarios para perfeccionar estas técnicas represivas. Como otras veces, la práctica de la ciencia demuestra que es ran falsa su pretendida neutralidad política como el carácter humano de ciertas investigaciones.

JORDI LOPEZ CAMPS

Extret del "Diario de Barcelona"
del dia 20 - IV - 1975

Tràfic d'armes

RETALLANT

Una opinió cristiana

Tota opinió cristiana ha d'ésser realista i al mateix temps esperançadora com l'evangeli. Aquestes són les notes més importants del comunicat conjunt sobre el tràfic d'armes del Consell Permanent de Bisbes Catòlics a la Federació Protestant de França. Es va donar a conèixer per primera vegada per Pasqua del 73, publicat en anglès per PAX CHRISTI el gener del 74. Aquest n'és un breu resum.

Entre 1945 i 1973, anys en els quals ni hi va haver declarat cap conflicte mundial, la humanitat va despendre més en armament que entre 1900 i 1945, un perríode de dues guerres mundials. Aquest fet tan escandalós és un desafiament a la raó. Això no obstant, el nostre món està massa resignat a l'equilibri del terror per preocupar-se'n. Els cristians no podem acceptar que el tràfic d'armaments és inevitable, o que tot el que l'home pot esperar és una pau armada. La fe en la resurreció ens diu que la història té un mestre que guia el món a un futur de pau en germanor, donant-nos esperança i comprometent-nos a l'acció. Però la realitat requereix de nosaltres de comptar amb la immensa complexitat de la situació actual i la dificultat que hi ha per canviar-la.

Degut a la falta d'una organització col.lectiva de seguretat que sigui eficaç, els estats creuen que és necessari fer o comprar armaments per la defensa. Es tan alt el cost d'investigació i manufacturació fins i tot de les armes convencionals, que per pagar-ho els que estan equipats per a fer armes en fabriquen més de les que necessiten i venen l'excedent als que no tenen possibilitats de fer-se-les. Les armes nuclears no estan a la venda, però el cost pels estats que les poden fer és encara més elevat i per subvencionar-ho s'augmenta la producció i venda d'armes tradicionals. Els fabricants no es limiten a proveir per les necessitats de defensa del comprador, sinó que per mitjà de les tècniques comefcials exageren les "necessitats" per tal d'augmentar les seves vendes.

Els fabricants d'armes, tant els de l'empresa privada com els de l'oficial, tenen un lloc important en la indústria i el comerç amb l'exterior, d'una nació productora. Per molt amants de la pau que siguin els seus dirigents i qualsevols que siguin les precaucions que els serveis responsables prenguin, les nacions destinen a armaments i, per tant, a l'equilibri del terror, una bona part del potencial de la nació per investigació, invents i producció que és excessiu per les seves necessitats de defensa. Per la qual cosa s'estableix un sistema d'investigació, s'organitza una cadena de producció i es desplega un complex aparell comercial amb la finalitat d'atreure el client a imaginar-se la possibilitat de matar eficientment quantitats de gent a un preu mínim.

El comerç d'armes és una amenaça molt seriosa per la pau. En proporcionar els mitjans, fomenta l'ambició i agressió en els països més dèbils i contribueix a la intervenció en els seus conflictes de la nació més forta que els proveeix, amb el risc d'una guerra mundial.

Les despeses, com també la moralitat, exigeixen un canvi que porti al desarmamanet general. Però com que el veritader desarmament, per a ser factible, requerirà una reorganització del món, no és una tasca immediata, sinó un objectiu final a llarg termini. Per tant, l'esperança cristiana d'un món pacífic s'ha d'expressar en accions encaminades a uns objectius més concrets que portin a aquesta meta final. Això significa que ens hem de comprometre en accions que siguin efectives per limitar el tràfic d'armes. Aquestes són algunes de les accions que es poden posar a la pràctica:

1 — Que els governs informin el públic sobre les seves transaccions d'armes i deixin de considerar com a secreta aquesta informació i permetin les entitats especialitzades en investigació dilucidar els problemes de pau i guerra i procurin fomentar debats d'informació per al públic per tal de fer-lo conscient de les conseqüències morals del tràfic d'armes, del qual la comunitat, com a grup, és responsable.

2 — Que per a evitar la crisi econòmica a causa de la reducció de la producció i venda d'armes, siguin programats els canvis necessaris que permetin una reestructuració econòmica general plantejada a nivell nacional i internacional. Els canvis exigiran una determinació política i, per tant, publicitat i debats polítics oberts al públic. Aquests són possibles actualment, ja que s'estan revisant les estructures nacionals i internacionals.

3 — Que als països que ja estan en conflicte no se'ls venguin armes i se'ls ajudi a acceptar un arranjament; i que els estats que fan armes per les seves necessitats de defensa substitueixin el comerç competitiu per convenis de co-producció i mides de seguretat col.lectives dintre d'una estructura regional.

4 — Que per disminuir la dependència en l'exportació d'armaments, l'aparell militar modern renunciï al sistema nuclear de defensa en favor d'un altre. Els projectes dels qui propugnen un sistema d'armar tota una nació o un sistema d'auxili a mitjans no-violents, mereixen una seriosa consideració.

5 — Que per a disminuir la necessitat i càrrega d'armaments, l'objectiu d'establir un sistema de seguretat dirigit per un personatge oficial amb jurisdicció universal, sigui prosseguit.

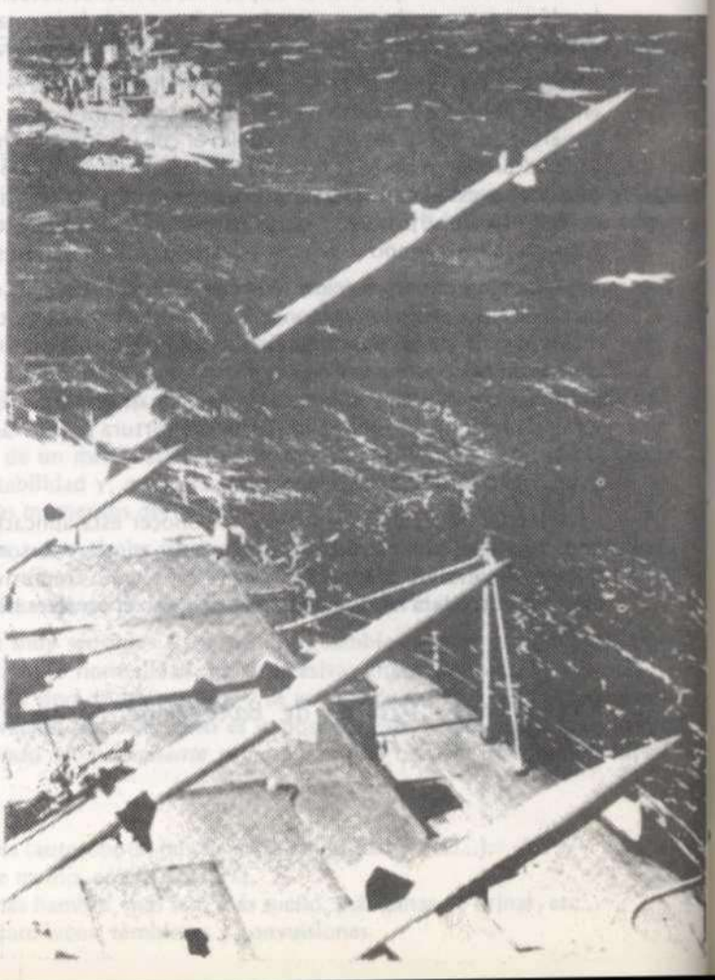

Extret i traduit de l'òrgan de la secció anglesa de PAX "Justpeace".

El camí de la no-violència

El camí de la creu i el de la no-violència s'ajunten d'una manera bastant dramàtica en la història del coronel Rondon i els Chavantes del Brasil. Els invasors europeus i els indis havien estat guerrejant des del segle XVI. Els europeus, en general, opinaven que "l'únic indi bo és el que ja està mort". El 1910

al coronel Rondon, d'uns vint anys, li va ser confiat el càrrec de les relacions entre el govern i les tribus índies. En les lluites contra els indis havia estat ferit i molt bons amics seus havien perdut la vida. Però tenia quelcom de místic i posseïa l'inapreciable do de saber comprendre els altres. Va formar el seu exèrcit per al servei de protecció de l'indi i va posar en dubte la idea tradicional que la cultura índia havia d'estar subordinada a l'eureopea. En esperit de bona voluntat, es van tirar regals als indis des dels aeroplans inventats novament.

La característica més important del servei de protecció de l'indi era la seva deliberada política de no-violència. L'ús d'armes estava totalment prohibit, àdhuc en defensa pròpia. Rondon deia als seus homes: "Moriu si és necessari fer-ho; però matar, mai".

Una de les responsabilitats de Rondon era desenvolupar les comunicacions telegràfiques. Fins llavors importants guarnicions de soldats protegien les línies dels indis desesperats que sentien amenaçada la seva pròpia supervivència. Rondon i els seus homes van aconseguir fer-se amics dels indis mentre construïen la línia. Els indis mateixos, lliurement, avisaven quan hi havia arbres caiguts a la línia. Alguns dels homes de Rondon van morir, però no cap indi.

La prova més difícil per Rondon va ser amb els chavantes, una tribu especialment ferotge i poc dúctil. Per a establir contactes amistosos, 26 homes van ser enciats a la tribu. Els 6 primers van ser assassinats. Pocs dies després, els altres 20 van morir en una emboscada. Cap dels blancs no va disparar en defensa pròpia. Tot el país en pes es va enfurismar i demanaven que es preguessin repressàlies. Però en Rondon va mantenir el seu punt de vista. Va enviar un segon grup que havia estat especialment format a les ordres del seu deixeble Vanique. A mida que s'anaven separant els indis no els van molestar i la hostilitat va disminuir. Pogueren establir contacte amb els indis. Al cap de pocs dies, 400 guerrers chavantes amb les espases esmussades van anar a fer les paus amb la "tribu d'homes blancs".

La bona voluntat dels homes de Rondon de morir sense prebdre venjança o el no fer ús de la violència en la pròpia defensa, sembla que van ser les causes que van canviar la situació. Per poder portar a bon terme la política de no-violència, Rondon i els seus homes van necessitar una preparació a consciència i un domini complet de les seves reaccions. En Rondon devia posseir grans qualitats de líder.

Es interessant d'especular què hauria significat la solució a una "guerra justa" en aquest mateix cas. Qui tenia la raó? Sens dubte hi hauria hagut més vessament de sang i fins i tot potser l'extermini total dels chavantes. Aquesta situació, hauria pogut portar a una vertadera amistat o comprensió? Però la solució de Rondon va ser completament diferent; com ell comentava després: "Aquesta és la victòria de la paciència, del sofriment i de l'amor".

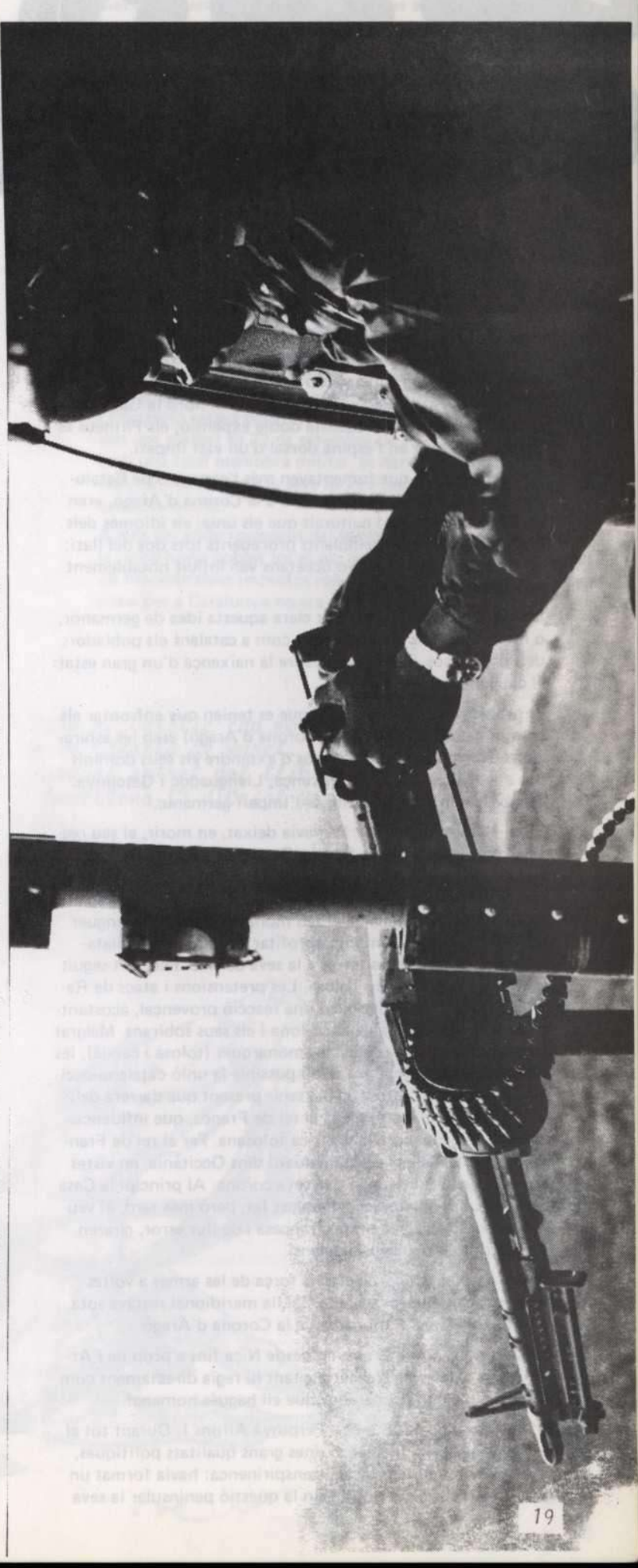

Extret i traduit de l'òrgan de la secció anglesa de PAX "Justpeace".

EL SOMNI CATALANO-OCCITÀ

FETS CATALANS

Realitzada ja la unió de Catalunya i Aragó, Ramón Berenguer IV i els seus successors aspiraven a una doble expansió a les dues bandes dels Pirineus; cap al sud amb les conquestes als sarraïns del País Valencià i les Illes, cap al nord la Gàlia meridional. De realitzar-se aquesta doble expansió, els Pirineus es podien convertir en l'espina dorsal d'un vast imperi.

Una de les raons que fomentaven més l'expansió de Catalunya cap a Occtània, i la seva unió a la Corona d'Aragó, eren els llaços idiomàtics i culturals que els unia; els idiomes dels dos estats eren molt semblants procedents tots dos del llatí; els trobadors provençals o occetans van influir notablement en la poesia catalana.

Els dos països tenien bastant clara aquesta idea de germanor, o moltes vegades eren coneguts com a catalans els pobladors dels dos països. Tot feia preveure la naixença d'un gran estat: el catalano-occità.

El problema principal amb el que es tenien que enfrontar els comtes catalans (o reis de la Corona d'Aragó) eren les aspiracions dels monarques francesos d'extendre els seus dominis cap a les riques terres de Provença, Llenguadoc i Gascunya. També hi tenia un cert interès l'Imperi germànic.

El rei Ramon Berenguer IV havia deixat, en morir, el seu regne a son fill primogènit Ramon Berenguer, al qual li fou canviat el nom pel d'Alfons, Alfons I. Un dels primers afers amb què es trobà el jove monarca fou la successió de Provença, al morir sense descendència el seu monarca Ramon Berenguer III (1166). Alfons I intenta aprofitar l'ocasió i immediatament vol unir aquelles terres a la seva corona. Però tot seguit es topa amb la Casa de Tolosa. Les pretensions i atacs de Ramon V de Tolosa provoquen una reacció provençal, acostant-se molt més a la Casa de Barcelona i els seus sobirans. Malgrat els pactes de pau entre els dos monarques (tolosà i català), les aspiracions del primer no feren possible la unió catalano-occitana en temps d'Alfons I. Cal tenir present que darrera dels comtes de Tolosa ja hi havia el rei de França, que influenciava notablement sobre la política tolosana. Per al rei de França la Casa de Tolosa era un baluard dins Occitània, en vistes a la seva posterior anexió a la seva corona. Al principi la Casa de Tolosa era inconscient d'aquest fet, però més tard, al veure el perill de la forta presió francesa i de llur error, giraren la vista cap els prínceps catalans.

Al cap de poc temos, a voltes a força de les armes a voltes per cessions de terres, tota la Gàl.lia meridional restava sota el poder d'Alfons I, monarca de la Corona d'Aragó.

Els seus nous dominis anaven desde Niça fins a prop de l'Atlàntic; en totes aquestes terres, tant hi regia directament com per mitjà d'algun procurador que ell hagués nomenat.

El 25 d'abril de 1196 mor a Perpinyà Alfons I. Durant tot el seu reganat havia demostrat unes grans qualitats polítiques, principalment en la política transpirinenca: havia format un gran imperi catalano-occità. En la qüestió peninsular la seva política no havia estat tan afortunada, com per exemple en el seu renenciament a la conquesta de Múrcia. Tot i el gran imperi format per ell, fou afeblit per la desgraciada dèria de sòria, i, altra volta, aquest cop definitivament, Provença fou separada de Catalunya.

En el seu testament deixa al seu fiñl primogènit, Pere, les terres de Catalunya i Aragó i els seus drets sobre la Gàl.lia meridional. Al seu fill segon, Alfons, li deixa els comtats de Provença, de Millau, de Gavaldà i de Rasès i els drets sobre la senyoria de Montpeller. Encara que el destí havia unit les terres de la Provença a la Casa de Barcelona, aquesta semblava disposada a separar-les. Fins llavors les terres de Provença eren regides per un procurador, que era elegit per el propi rei, i que podia ser substituït a voluntat d'aquest. Fou una fallada que no es pogués continuar amb aquest sistema de govern, amb el que s'hauria evitat la separació definitiva de Provença.

Al ser anomenat Papa Inoçenci III, aquest es decidí per acabar l'heretgia albigesa; i el centre d'aquesta heretgia era Tolosa. El Comte de Tolosa, veient el perill d'una croada contra els seus dominis, s'alià amb el rei català, amb el que, fins aleshores, havia tingut relacions hostils. El rei català profità el moment per a allunyar un perill tradicional a Occitània; però no es tingué en compte que la unió es feia enfront d'un problema que li hauria de portar greus conseqüències, com era el de la propagació d'una heretgia anticristiana.

Pere el Catòlic va anar a Roma per a ésser coronat pel Papa quan la croada contra els albigesos ja estava en marxa. El Papa havia obligat al rei francès que forcés als nobles senyors meridionals que li eren vassals a expulsar els heretges i confiscar-los els béns, autoritzant-li anexionar-se els dominis dels senyors que s'hi resistissin. Sembla, doncs, que la intenció del Papa en coronar a Pere el Catòlic, era el d'atreure'l cap a la seva causa. El monarca català tenia massa interessos a Occitània i en cas d'una intromisió francesa contra els albigesos, aquest es podia posar al costat dels heretges per tal de salvar els seus territoris. El rei de la Corona d'Aragó era massa poderós, per això el Papa li fa signar un tractat amb el qual el rei es comprometia a combatre l'heretgia i a restar submís a la Santa Seu.

Pere el Catòlic inicia alguna operació militar contra els albigesos, més que res per tal de cobrir l'expedient, sense donar-hi massa importància. Aquesta va ser una gran equivocació del rei català i dels barons occitans; si haguéssin, ells mateixos, combatut l'heretgia, encara que dintre el seu propi territori, haurien evitat l'intromisió del rei francès, les grans devastacions fetes per els croats i la desfeta total d'Occitània.

L'assassinat del legat papal Pere de Castelnou va acabar d'encendre totalment la croada. Com totes les guerres religioses, fou d'una gran ferocitat, on s'hi barrejaren, a més dels interessos religiosos, els materials i polítics.

El Sant Pare havia ofert al rei francès la seva especial protecció i donà permís a tots els qui participéssin en la croada d'ocupar els dominis dels heretges. Tot quedava obert als aventurers i als abusos. El cabdill de la croada fou Simó de Monfrt, que permeté tota classe d'abusos i masacres, com la de Besiers, depredacions i saqueigjos sistemàtics i la total destrucció dels senyors llenguadoccians.

Tenim dos exemples que ens mostren que els interessos dels croats estaven bastant lluny de combatre l'heretgia: Roger de Besiers havia ofert la seva submissió a l'Església, però va ser rebutjada per els propis legats. Ramon IV de Tolosa també intentà la seva reconciliació amb l'Església, però els legats feren tot el possible per tal d'evitar-la. L'explicació a aquests fets no és altra que el desig de destruïr els senyor d'Occitània i d'apoderar-se dels seus dominis.

La protesta del rei Pere no es feu esperar, així com una forta reacció a tot el Llenguadoc, per la manera en què es portava la lluita i el comportament dels legats. També varen expressar llur descontent alguns prelats del país, l'Arquebisbe d'Aux i els bisbes de Rasès i Carcassona; tots tres hagueren d'abandonar llurs càrrecs. El Papa Inocenci III, en veure les conductes del croats, al cap dels quals hi havia Simó de Monfort, va posar un fre a les seves usurpacions i posà la casa i els béns del comte de Tolosa sota la seva protecció. Intentava adoptar una actitud de justícia, malgrat el seu exaltat zel, però les influències dels legats van acabar per arrosegar-lo a decantarse totalment cap a ells, mai no feu cas dels suggeriments del comte de Tolosa ni tampoc de Pere el Catòlic.

El comte-rei es trobava lligat de mans i de peus davant la croada; per un costat tenia que donar ajuda als seus vassalls, sinó era un mancament de deures feudals; però complir aquest deure representava (ja que els seus vassals eren els heretges) un mancament dels deures religiosos en general i de la seva submisió a la Santa Seu, que estatuïen l'obediència al Pontífex i la persecució de l'heretgia.

Pere el Catòlic es trobava lligat i va veure com queien en mans del croats els seus dominis de Besiers i Carcassona, i com eren donats a Simó de Monfort.
El rei Pere envià una misiva al Papa, en la que explicava clarament com Simó de Monfort dificultava la reconciliació del comte de Tolosa, Ramón IV, amb l'Església. El Papa, infuenciat per aquesta misiva i pel fet de que els dos senyors més importants, un havia mort a la presó, el comte de Besiers, i l'altre, el de Tolosa, estava disposat a renunciar als seus béns i anar a lluitar contra els infidels a Terra Santa o a Espanya, escriu al legat Arnau Amalric, arquebisbe de Narbona, per tal de que entri en negociacions amb el rei de la Corona d'Aragó i de resoldre les condicions de pau, de pacificar tot el Llenguadoc i de cessar de provocar al poble cristià a la guerra contra l'heretgia.

Però Simó de Monfort i els seus legats que el secundaven, no en tenien prou i aspiraven a desposeïr de tots els seus béns al comte de Tolosa i als altres barons del Llenguadoc, la seva dominació i una relació estreta amb el rei de França.

Davant aquesta actitud, Pere el Catòlic té que prendre una mesura que fins llavors s'havia esforçat per tal d'evitar-la: es declara protector dels barons inculpats, va a Tolosa i fa que els comtes de Foix i Comenges li juréssin obediència i fidelitat, també ho feu el senyor de Tolosa (per uns instants tota l'Occitània estava sota un mateix sobirà: el rei català — tan sols uns mesos) El 22 de setembre de 1213 Pere el Catòlic, amb una fatal maniobra militar, és derrotat i mort en la batalla de Muret. Amb la seva mort s'estroncava tot el somni catalano-occità.

A més del enderrocament del somni, a la mort del rei Pere, la ruïna havia poblat tot el seu territori de la Península, degut als innombrables impostos especials degut a la guerra. El panorama per a Catalunya no era gens afalagador.

Eduard

Pere el Catòlic cau mort a la batalla de Muret. (gravat extret del llibre "Barcelona I" d'Oriol Vergés)

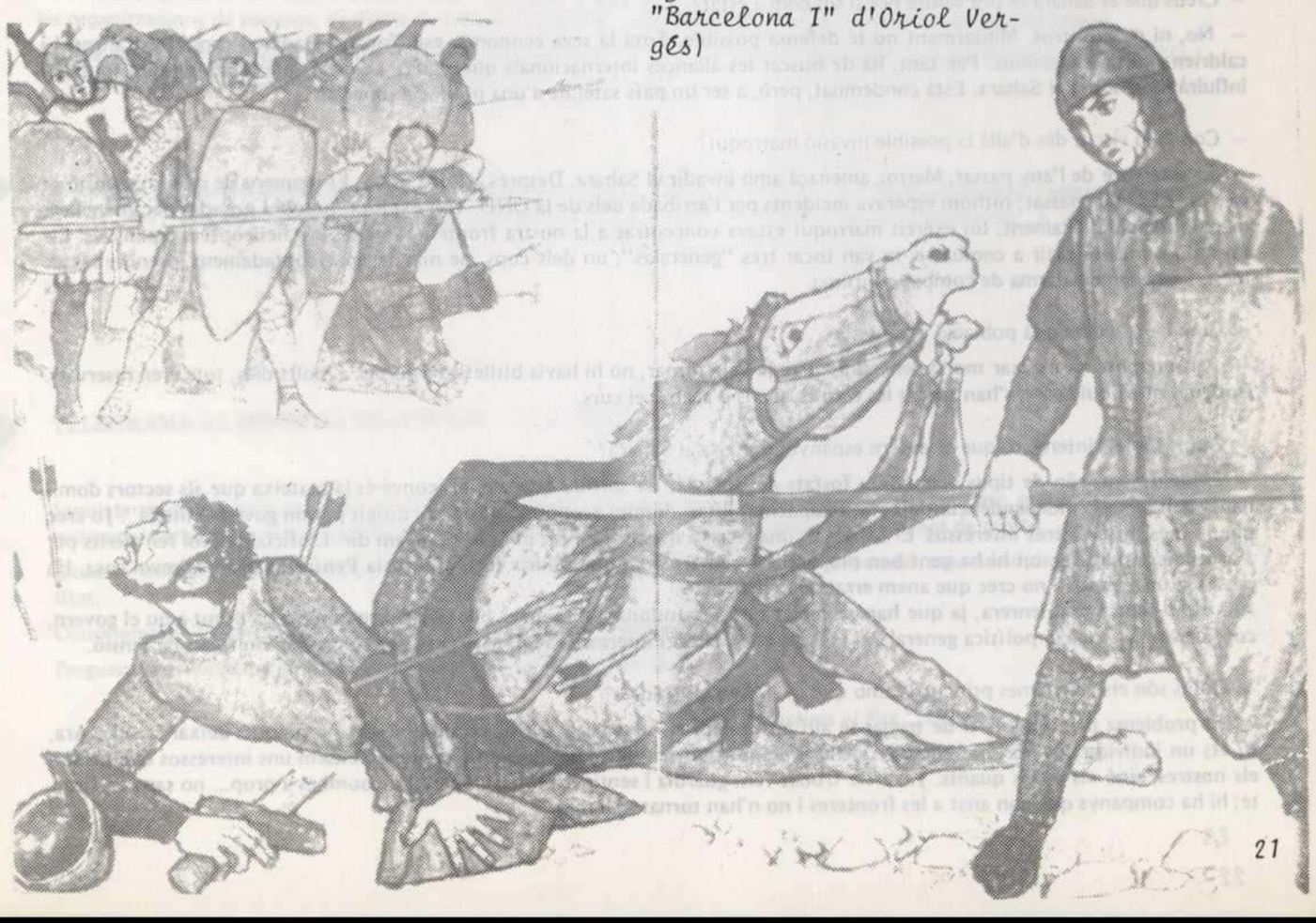

Petita Agenda Popular

Aquesta és una secció que té com a tasca donar una informació senzilla i breu sobre els fets més importants que han anat esdevenint al nostre país. L'agilitat imformativa és un dels objectius de la Petita Agenda Popular. Agilitat, senzillesa, comunicació, són les característiques que permeten fer-la **petita i popular.**

Seguint en la nova línia que ha pres aquesta secció, avui tractarem bastant a fons el tema del Sahara español. No serà, però, una crònica feta des d'una taula, sinó que hem intentat de buscar un testimoni viu i calent, el d'una persona que ho hagi viscut. Així, presentem aquesta entrevista amb un jove company que recentment ha arribat d'El Aaiún (Sahara), on acaba de fer el servei militar.

– Podries explicar-me d'una forma breu i clara la situació econòmica i social del Sahara espanyol?

– **Econòmicament és un país molt pobre. Es poden distingir dos grups socials força diferenciats: els comerciants i un subproletariat que gairebé no pot ni anomenar-se així: viuen en subirbis i camps de "xaboles", el seu nivell de vida és molt baix. Alguns treballen als Fosfats i d'altres creu que no sé de què viuen. Després existeixen bandes nòmades que viuen de la ramaderia; Alguns d'aquests nòmades tenen un cert poder econòmic. De proletariat industrial no n'hi ha gens.**

La formació política del poble és nul.la. Quan els espanyols patrocinaren la formació del P.U.N.S., van tenir molta feina a trobar gent que tingués una mínima idea política.

– Quina és la situació cultural? Existeix una cultura saharaui?

– **La gran majoria dels nadius és analfabeta. A les escoles només assisteixen els fills dels militars espanyols; no cal dir que corre tota la quitxalla pel carrer. En tot el país no tenen cap llicenciat universitari. Per arrodonir-ho, els mitjans de difució cultural estan dirigits pels i per als espanyols. Allà arriba l'*ABC*, *Diez Minutos*, *Dicen*, etc; els best-sellers: *El exorcista*, etc. No es publica res en idiona saharaui. Els espanyols dominen tots els aspectes de la vida pública: serveis, comunicacions, cultura, etc.**

– Els soldats, podeu mantenir cap tipus de contacte amb la població? Què opinen sobre la presència espanyola?

– **Els sectors dominants, que estaven representats pel PUNS, volen una independència amb la garantia i protecció d'Espanya contra enemics exteriors, o sigui, un colonialisme disfressat mantenint l'explotació de les classes populars. La fugida dels dirigents del PUNS al Marroc i l'oposició popular contra aquest partit demostra que va ser una "fantasmada" la seva fundació.**
El contacte amb el poble troba dificultats per la qüestió de la llengua i de l'hostilitat envers els "uniformes". Quan la visita de la delegació de la ONU, es va veure clar que l'organització amb més força és el "Frente Polisario". Té un programa vagament socialista: marxa dels exèrcits espanyols, industrialització, nacionalització de les mines de fosfats de Bu-craa, independència total; està recolzat per Algèria i Mauritània. En resum, es fa difícil de conèixer l'opinió del poble degut a la manca de cultura i a les campanyes propagandístiques llançades per Espanya.

– Creus que el Sahara es pot valdre per si sol com a estat?

– **No, ni de bon tros. Militarment no té defensa possible. Tota la seva economia està fonamentada en capital estranger. Li caldrien moltes inversions. Per tant, ha de buscar les aliances internacionals que siguin. Es clar que la conjuntura mundial influirà molt sobre el Sahara. Està condemnat, però, a ser un país satèl.lit d'una potència superior.**

– Com heu viscut des d'allà la possible invasió marroquí?

– **El setembre de l'any passat, Marroc amenaçà amb invadir el Sahara. Després afluixà de to. El moment de màxima tensió es va donar el maig passat; tothom esperava incidents per l'arribada dels de la ONU. Van explotar bombes posades per guerrillers marroquís; paral.lelament, un exèrcit marroquí estava concentrat a la nostra frontera, atacant uns helicòpters espanyols. Estàvem a punt de sortir a combatre; es van tocar tres "generalas", un dels cops, de nit; llevar-se sobtadament, prendre les armes..., estàvem en alarma de combat contínua.**

– Com ha reaccionat la població espanyola?

– **Pel setembre va marxar molta gent. Ara, quan jo vaig tornar, no hi havia bitllets d'avió per a molts dies, tots eren reservats. Botigues que liquidaven; s'han tancat les escoles abans d'acabar el curs.**

– Quins són els interessos que el govern espanyol defensa al Sahara?

– **Evidentment, són de tipus econòmic: fosfats de Bu-craa. La sortida que més els convé és la mateixa que als sectors dominants del Sahara: independència política, ocupació militar, domini econòmic, tot això, dirigit per un govern "titella". Jo crec que, a més, hi ha altres interessos. El Sahara és una reserva d'espiritualitat militar, podríem dir. L'oficialitat vol fer mèrits per a ascendir; és un lloc on hi ha gent ben preparada i ben armada, que podria intervenir a la Península per qualsevol cosa. Ha passat ja una vegada i no crec que anem errats si creiem això.**
Ara estan fent marxa enrera, ja que han anunciat que s'abandonarà el Sahara ben aviat. Segurament és degut a qu el govern, considerant la situació política general del país, el que menys l'interessa és una guerra o, com a mínim, un focus de tensió.

– Quins són els problemes principals amb què us trobeu els soldats?

– **El problema principal és el de trobar-te allí absurdament, sense cap sentit, en un lloc estrany on pots deixar la vida. Ara, tu ets un individu que no t'has plantejat mai res del fet polític que això representa, ja que defensem uns interessos que no són els nostres, sinó els d'uns quants. Jo m'he trobat fent guàrdia i sentir explotar un parell de bombes a prop... no saps on ficarte; hi ha companys que han anat a les fronteres i no n'han tornat mai més.**

M.

NACIONAL

"Pax Christi" (o "Pax"?) informa d'una trobada que es va celebrar a mitjans de maig (dies 17, 18 i 19) i que va concentrar vora 200 joves. El motiu era el debat sobre aquests temes: la guerra, el problema de les nacionalitats, l'avortament, la pena de mort, i l'ecologia.

Pel que fa a la guerra, es feren valoracions sobre la seva possible abolició, sobre la funció de l'exèrcit a la societat, sobre els objectors de consciència.... Es demanava l'opcionalitat entre servei civil i servei militar.

Respecte a les nacionalitats, es va dir que s'havien d'assolir les llibertats democràtiques que permetessin la coexistència dels diferents pobles, i llurs cultures i sistemes polítiico-econòmics, per tal que es tendís a la lliure autodeterminació.

Es va reiterar el desig que s'abolís immediatament la pena de mort, i que, en aquest aspecte, es reformés l'actual legislació penal de forma que, al futur, s'arribi a la recuperació i reinserció social dels individus afectats.

Es va remarcar la necessitat d'una campanya de sensibilització i conscienciació (i, alhora, mobilització del poder aconòmic), per al millorament del medi natural.

INTERNACIONAL

Segons informa el Butlletí núm. 14 de "PAX CHRISTI INTERNACIONAL" (abril-maig 1975).....

AMERICA LLATINA

"La cooperativa europea "Longo Mai" ha pres la iniciativa de recolzar les cooperatives de pagesos del Paraguai, oprimides bestialment pel règim vigent.

L'Arquebisbe d'Asunción, Ismael Rolon, s'ha solidaritzat amb les víctimes d'aquestes violències, tortures, arrestaments i, en general, amb les víctimes de la injustícia. La primera cooperativa JEJUI, que era un projecte-pilot començat amb el recolzament del bisbe Rolon, fou atacada i enderrocada el febrer d'aquest any per l'exèrcit; van matar vuit pagesos i en van agafar molts d'altres.

Hem rebut també informació d'altres fonts. Tindrà gran valor tot el que es pugui fer arreu, especialment cooperant amb les organitzacions de pagesos, sindicats de treball i organitzacions eclesiàstiques (també parròquies i grups locals).

Es disposa d'informacions suplementàries, a disposició de tothom... a les COOPERATIVES EUROPEEES "LONGO MAI", Totentauz, 17. CH 4051, Bâle (Holanda)."

.....

"El Comitè d'Organitzacions No Governamentals de l' ONU ha decidit que PAX CHRISTI pot obtenir l'**estatut consultiu** de les Nacions Unides. Aquesta recomanació ha estat sotmesa per a l'aprovació a l'ECOSOC."

TELEGRAMA AL MINISTRE DE JUSTICIA, DE MADRID

Inquiets profundament per nltícies certes, concernint conseqüències estat d'excepció al País Basc, segons les quals, arrestaments arbitraris, negligència de procediment judicial normal, tortures, peticions de penes de mort.

Situació caracteritzada per manca de llibertat, premsa, expressió; manca de dret de reunió, associació, impediment identitat.

Considerem'el nostre deure condemnar cada violació drets fonamentals de l'home.

Preguem insistentment gestions garanties de procediment just legal.

M. Klompé, "Justicia et Pax", Holanda
C. ter Maat, "Pax Christi", Holanda.